



ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Místo a úloha Vodní záchranné služby ČČK
při řešení mimořádných událostí a krizových situací**

**Position and Role of the CRC Water Rescue Service
in Solving of Emergency Events and Crisis Situations**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Eva Procházková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Ivan Kolečák



ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Procházková** Jméno: **Eva** Osobní číslo: **492508**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Místo a úloha Vodní záchranné služby ČČK při řešení mimořádných událostí a krizových situací

Název diplomové práce anglicky:

Position and Role of the CRC Water Rescue Service in Solving of Emergency Events and Crisis Situations

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude posouzení místa a úlohy VZS ČČK jako ostatní složky IZS při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací. Teoretická část bude obsahovat právní předpisy a další dokumenty a také základní pojmy pro řešenou oblast a podrobný popis VZS ČČK jako takové. Praktická část se bude zabývat dosavadním působením VZS ČČK při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací, nebo při preventivní a vzdělávací činnosti, posouzením úrovně vybavenosti VZS ČČK technikou a věcnými prostředky a také způsobem provádění odborné přípravy jejich členů, a to za pomoci metody SWOT analýzy. Dále bude komparována činnost VZS ČČK s obdobnými záchrannými službami v zahraničí. Výsledkem práce budou návrhy opatření na zlepšení v posuzovaných oblastech.

Seznam doporučené literatury:

- [1] SEDLÁČEK, Jan, Bezpečnost a záchrana u vody: hladinová služba, Praha: Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, 2000, ISBN 80-902805-2-8
- [2] SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk, DUBSKÝ, Milan, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I, Praha: MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010, ISBN 978-80-86640-36-5
- [3] ADAMEC, Vilém a kol., Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012, ISBN 978-80-7385-118-7
- [4] RICHTER, Rostislav, Slovník pojmů krizového řízení, Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2018, ISBN 978-80-87544-91-4

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Ivan Kolečák

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

por. Ing. Martin Kusenda

Datum zadání diplomové práce: **21.09.2020**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2022**


prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry


prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „*Místo a úloha Vodní záchranné služby ČČK při řešení mimořádných událostí a krizových situací*“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 01.05.2021

.....
Bc. Eva Procházková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě poděkovala především vedoucímu své diplomové práce, Ing. Ivanu Kolečákovi, za jeho odborné rady, vstřícnost, trpělivost a morální podporu. Zároveň bych chtěla vyjádřit poděkování Bc. Kateřině Chmelířové a Ing. Martinovi Kusendovi, kteří mi jako členové Prezidia Vodní záchranné služby ČČK umožnili získat důležité informace k tématu vodního záchranářství.

ABSTRAKT

Cílem mé diplomové práce je charakterizovat úlohu Vodní záchranné služby Českého červeného kříže, z.s., která patří mezi ostatní složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), a bez které se, při řešení událostí spojených s vodní hladinou, neobejdeme.

Teoretická část je zaměřena nejprve na charakteristiku IZS, včetně právního vymezení. Následně je pozornost věnována Vodní záchranné službě ČČK, z.s., která je předmětem této práce, a to jak její historii, organizační strukturu, financování, tak i základním úkolům které v plní v rámci IZS.

Praktická část diplomové práce obsahuje SWOT analýzy vybavenosti stanic technickými a věcnými prostředky a odborné přípravy členů vodní záchranné služby. Dále je provedena komparace složek zabývajících se vodním záchrannářstvím v zahraničí a České republice.

Z výsledků vyplývá, že organizace je vybavena technickými prostředky pro plnění povinností jak v rámci své hlavní činnosti, vodního záchrannářství, tak v souvislosti s aktivitou v IZS. Zároveň je kladně hodnocen systém odborné přípravy jejích členů i postavení mezi identickými složkami v zahraničí.

Klíčová slova

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže; integrovaný záchranný systém; mimořádná událost; krizová situace; záchrana; první pomoc; záchranná stanice

ABSTRACT

Main goal of my diploma thesis is to characterize role of Czech Red Cross Water Rescue Service, which is part of Integrated Rescue System (IRS) and which is essential for dealing with incidents connected to bodies of water.

Theoretical part is at the start focused on characteristic of IRS including its legal basis. After that attention is paid to GRC WRS, which is topic of the thesis, specifically its history, structure, funding and basic tasks carried out within IRS.

Practical part of diploma thesis covers SWOT analysis of equipment of stations by technical and specialized tools and special training for members of CRC WRS. After that is done comparison of units engaged in water rescuing abroad and within Czech Republic.

Results shows that unit is equipped by technical tools for doing their main goal - water rescuing and for activities in IRS. Also is positively evaluated system of specialized training of their members and position among identical units from abroad.

Keywords

CRC Water Rescue Service; Integrated Rescue System; emergency event; crisis situation; rescue; first aid; rescue station

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	10
2.1	CÍLE PRÁCE.....	10
2.2	HYPOTÉZY.....	10
3	PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU	11
3.1	ÚVOD DO PROBLEMATIKY.....	11
3.2	PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ DOKUMENTY PRO ŘEŠENOU OBLAST	11
3.2.1	<i>Právní předpisy</i>	<i>12</i>
3.2.2	<i>Ostatní dokumenty nelegislativního charakteru</i>	<i>14</i>
3.3	ZÁKLADNÍ POJMY PRO ŘEŠENOU OBLAST	16
3.4	INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	19
3.4.1	<i>Základní složky IZS</i>	<i>19</i>
3.4.2	<i>Ostatní složky IZS.....</i>	<i>24</i>
3.5	CHARAKTERISTIKA VZS ČČK.....	25
3.5.1	<i>Historie vzniku a působení VZS ČČK</i>	<i>26</i>
3.5.2	<i>Organizační struktura VZS ČČK.....</i>	<i>27</i>
3.5.3	<i>Základní úkoly a činnosti VZS ČČK</i>	<i>29</i>
3.5.4	<i>VZS ČČK jako ostatní složka IZS</i>	<i>31</i>
3.5.5	<i>Mezinárodní spolupráce.....</i>	<i>33</i>
3.5.6	<i>Financování činnosti VZS ČČK.....</i>	<i>35</i>
4	METODIKA	38
5	VÝSLEDKY	41
5.1	PŮSOBNÍ VZS ČČK PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ..	41
5.2	PŮSOBNÍ VZS ČČK V RÁMCI PREVENTIVNÍ ČINNOSTI	43
5.3	VYBAVENOST ČČK TECHNIKOU A VĚCNÝMI PROSTŘEDKY	44
5.3.1	<i>Popis záchranné stanice VZS ČČK.....</i>	<i>45</i>
5.3.2	<i>Závěry ze SWOT analýzy.....</i>	<i>52</i>
5.4	ODBORNÁ PŘÍPRAVA ČLENŮ VZS ČČK.....	54
5.4.1	<i>Zaměření, obsah a formy odborné přípravy</i>	<i>54</i>
5.4.2	<i>Závěry ze SWOT analýzy.....</i>	<i>59</i>
5.5	POROVNÁNÍ VZS ČČK S OBDOBÝMI SLUŽBAMI V ZAHRANIČÍ.....	63
5.5.1	<i>Popis VZS vybraných států</i>	<i>63</i>
5.5.2	<i>Závěry z komparace</i>	<i>65</i>

5.6	NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	68
6	DISKUSE	71
7	ZÁVĚR	81
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	82
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	84
10	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	90
11	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK	91
12	SEZNAM PŘÍLOH	92

1 ÚVOD

Voda je pro člověka existenčně důležitá. A to nejen tím, že tvoří značný podíl lidského těla, ale představuje jednu ze základních složek na Zemi. Vyskytuje se ve třech skupenstvích: pevném, kapalném a plynném. Změny skupenství souvisí zejména se slunečním zářením. Následně, vlivem počasí, může způsobovat jak extrémní sucha, ale naopak i záplavy nebo sněhové kalamity. Přesto je důležitou součástí přírody ve formě potoků, řek, ale např. i uměle vybudovaných přehrad. Vodní plochou lze nazvat také bazény a koupaliště. Můžeme tedy s jistotou říct, že díky vodě žijeme, ale mohou nastat situace, kdy nás o život připraví, nebo nám ho minimálně zkomplikuje.

Složka, pro kterou je již výše zmíněná voda pracovním prostředím, se nazývá Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, z.s. (dále jen „VZS ČČK“). Ačkoliv je to organizace nezisková a založená na činnosti dobrovolnické, má v rámci IZS nezastupitelné místo. Touto diplomovou prací jsem chtěla ukázat, jak obsáhlá je činnost VZS ČČK v rámci řešení krizových situací a mimořádných událostí, ale také v rámci běžných činností, kdy je potřeba, v případě zranění na vodních plochách, zajistit co nejpohotovější záchranu a první pomoc.

Diplomová práce bude z velké části zaměřena na VZS ČČK, která patří do ostatních složek IZS, ale samozřejmě zmíním též složky základní, se kterými také spolupracuje. Historie tohoto sdružení, jeho základní úkoly a činnosti, vzdělávací systém a financování budou tvořit teoretickou část. Následně se budu v praktické části zabývat materiální vybaveností, přípravou členů na řešení mimořádných událostí a porovnáním organizace s obdobnými zahraničními složkami.

Speciální vztah k VZS ČČK nemám, sama pracuji v základní složce IZS, Policii ČR. Tyto složky IZS jsou obecně svojí činností známé, ostatní složky jsou, dle mého názoru, opomíjené. Chtěla jsem tuto „krivdu“ napravit a rozšířit povědomost o jedné z nich, na kterou se spoléháme nejen při povodních, ale i při běžném rekreačním koupání ve vodních nádržích v průběhu letních měsíců.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Cílem diplomové práce je charakterizovat místo a úlohu VZS ČČK jako ostatní složky IZS při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací. S využitím metody SWOT analýzy posoudit úroveň vybavenosti VZS ČČK technikou a věcnými prostředky a také způsob provádění odborné přípravy jejích členů. Pomocí metody komparace dále porovnat činnost VZS ČČK s obdobnými záchrannými službami v zahraničí.

Výsledkem diplomové práce budou mimo jiné návrhy opatření na zlepšení činnosti VZS ČČK.

2.2 Hypotézy

Pro diplomovou práci jsem stanovila tyto tři hypotézy:

Hypotéza 1: Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky je dostačující.

Hypotéza 2: Způsob provádění odborné přípravy členů VZS ČČK je vyhovující.

Hypotéza 3: Činnost VZS ČČK je na srovnatelné úrovni jako v zahraničí.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

Pokud by měl kdokoliv z nás hodnotit současný stav IZS, pravděpodobně se mu vybaví zejména mimořádné události typu povodně, jiná hromadná neštěstí a v současné době celosvětová pandemie onemocnění COVID-19. Na řešení těchto mimořádných událostí se aktivně podílejí zejména základní složky IZS, a můžeme říct, že s nesmírným úsilím a dovolím si tvrdit, že úspěšně.

Historie tohoto systému, je relativně mladá, ale vybudovaná síť operačních středisek v rámci celé ČR, materiální a technické vybavení a koordinovaná spolupráce mezi jednotlivými složkami ukazuje, že prošla velkým vývojem. Při pojetí současného světa, který vytváří neustálé nástrahy, se bez činnosti složek IZS už neobejdeme.

3.1 Úvod do problematiky

Na prvním místě ve společnosti je život a zdraví člověka. Morální povinností každého jedince je chránit sám sebe a následně i ostatní. Pokud tato snaha z jakéhokoliv důvodu selže, existují záchranné sbory, které nám jsou připraveny pomoci. Systém, který tyto složky sdružuje, se nazývá IZS. Je členěn na základní a ostatní složky. Není charakterizován jako instituce, ale jedná se o systém koordinace a spolupráce určený k likvidaci každodenních událostí, přírodních katastrof a je součástí vnitřní bezpečnosti státu. Jednou z ostatních složek IZS je také VZS ČČK, o níž pojednává moje diplomová práce.

3.2 Právní předpisy a další dokumenty pro řešenou oblast

První myšlenka na vznik IZS se objevila již v roce 1993, kdy masivní společenské změny přinesly řadu událostí, na které musely zákonitě zareagovat i sbory, v jejichž výlučné gesci bylo dané řešení. Jako příklad můžeme uvést Policii ČR, které vzrostl počet nápadu trestné činnosti čtyřnásobně. Snižováním početního stavu Armády ČR vznikl kapacitní problém pomáhat při živelních pohromách a poskytnutí vycvičených záchrannářských specialistů, klesl rovněž počet dobrovolníků pomáhajícím Českému

červenému kříži. Záchranné práce, tzv. technické zásahy, tak zůstaly na bedrech profesionálních hasičů, kteří se velmi rychle dokázali dané situaci přizpůsobit.

Vzhledem k tomu, že náročnost těchto zásahů stoupala a byla potřeba specialistů, kteří budou hasičům vždy na blízku, na základě usnesení vlády č. 246 v roce 1993, později zákon o okresních úřadech, stanovil povinnost organizovat IZS prostřednictvím havarijních komisí okresů. [1]

Po povodních v roce 1997 bylo jasné, že nejdůležitější pro účinné řešení mimořádných událostí je efektivní koordinace jednotlivých složek. Vzniká tak řada zákonů, které zmíním v následujících kapitolách.

3.2.1 Právní předpisy

Mezi základní právní předpisy, tj. zákony a prováděcí právní předpisy k nim, související s tematikou VZS ČČK a její činností, patří zejména:

a) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o IZS“)

Tento zákon je základním právním předpisem pro IZS. Vymezuje pojmy jako je IZS, jeho jednotlivé složky, situace, za kterých je možno IZS použít. Dále stanoví působnost, oprávnění a povinnosti subjektů, které se vztahují k přípravě na mimořádnou událost nebo při záchranných a likvidačních pracích a k ochraně obyvatelstva, a to jak v běžných podmínkách, tak za krizových situací, kdy je vyhlášen některý z krizových stavů. [2]

b) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška upravuje zásady koordinace složek IZS při záchranných a likvidačních pracích v rámci společného zásahu, a to jak na taktické, operační, ale i strategické úrovni. Dále stanoví obsah a způsob zpracování dokumentace IZS, zásady a způsob krizové komunikace, včetně podrobností o jednotlivých stupních poplachů. Součástí vyhlášky jsou dvě přílohy, které řeší způsob zpracování havarijního plánu kraje a způsob zpracování vnějšího havarijního plánu. [2]

c) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002, Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Tato vyhláška určuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu. Stanoví způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení. Najdeme zde rovněž informace, jak je obyvatelstvo varováno a vyzkoumeno o mimořádných událostech, včetně způsobu následné evakuace. Součástí vyhlášky jsou čtyři přílohy důležité pro ochranu obyvatelstva (věcné prostředky pro zařízení civilní ochrany, tvar a význam varovného signálu, zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany a zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení). [2]

d) Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Krizový zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, jakými jsou například vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, ale i orgány krajů, obcí a obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) při přípravě na krizové situace, které nesouvisí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením, a také při jejich řešení. Dále stanoví práva a povinnosti právnických, fyzických osob a subjektů kritické infrastruktury v rámci krizových situací. Do zákona byla rovněž implementována problematika kritické infrastruktury a její ochrany. [2]

e) Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Toto nařízení vlády určuje způsoby vyhotovení písemností a materiálů, které souvisí s krizovým řízením, mohou být zpracovatelem označeny jako zvláštní skutečnosti, a proto vyžadují speciální režim při nakládání s nimi. Dále se právní předpis zabývá činnostmi bezpečnostních rad a krizových štábů na úrovni krajů a ORP, náležitostmi a způsoby zpracování krizových plánů a plánů krizové připravenosti. [2]

3.2.2 Ostatní dokumenty nelegislativního charakteru

Kromě výše uvedených právních předpisů souvisí s tématem mé diplomové práce celá řada dokumentů přijímaných vládou ČR nebo jinými institucemi. Následně uvádím výčet těch nejdůležitějších.

a) Analýza hrozeb pro Českou republiku, schválená usnesením vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 369

Dokument, který stanoví hrozby a rizika ovlivňující ochranu obyvatelstva a následně podnítí aktivaci bezpečnostního systému. Zpracován byl pracovní skupinou pod vedením Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“). Základem je rozdělení významu jednotlivých rizik, stanovení typů nebezpečí a zpracování typového plánu. Jednotlivé hrozby jsou rozděleny na rizika antropogenní, způsobené činností člověka a naturogenní, způsobené přírodou. Z hlediska významnosti můžeme rozdělit rizika na přijatelná, podmíněně přijatelná a nepřijatelná. Na základě provedených hodnocení bylo stanoveno 22 typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem, pro které je třeba zpracovat typové plány (viz příloha 1). Odpovědnými gestory pro jednotlivé druhy nebezpečí jsou dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady. [3]

b) Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 6.6.2003 č. 25, kterým se stanovuje postup při uzavírání dohod v rámci integrovaného záchranného systému

Na základě zákona o IZS uzavírá MV-GŘ HZS ČR dohody o plánované pomoci na vyžádání s ostatními složkami IZS, tedy i s VZS ČČK. Jedná se o předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací. Výše zmíněný interní předpis stanoví náležitosti jednotlivých dohod, ve kterých je uveden mimo jiné přehled sil a prostředků k poskytnutí pomoci, způsob vyrozumění a zároveň i podmínky náhrady výdajů a škod pro provádění zmíněných prací. Tyto dohody jsou součástí dokumentace IZS. [4]

c) Dohoda o plánované pomoci na vyžádání, uzavřená mezi MV-GŘ HZS ČR a VZS ČČK

Tato dohoda (viz příloha 2), uzavřená dne 6. října 2014 podle ustanovení § 21 zákona o IZS, nastavuje základní parametry pro spolupráci obou smluvních subjektů, zejména upravuje rozsah poskytnutí pomoci předurčenými silami a prostředky VZS ČČK při provádění záchranných a likvidačních prací na vodní hladině a při povodních. [5]

d) Ústřední poplachový plán IZS

Dokument MV-GŘ HZS ČR schválený ministrem vnitra sloužící k ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech a krizových situacích. Obsahuje přehled sil a prostředků základních a ostatních složek, zároveň stanoví pravidla pro jejich zařazování. [6]

e) Zásady pro poskytování účelových investičních dotací VZS ČČK v rámci dotačního programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny VZS ČČK“

Tento dokument z roku 2015 (viz příloha 3) garantuje na období let 2015-2020 dotaci pro VZS ČČK za účelem pořízení záchranné techniky působící na vodních plochách a na prostředky potřebné k první pomoci v max. výši 15 mil. Kč ročně. [7]

f) Stanovy VZS ČČK

Tyto stanovy upravují postavení, poslání a úkoly VZS ČČK, základní práva a povinnosti jejích členů, principy organizačního uspořádání dané organizace, včetně principů jejího hospodaření. [8]

3.3 Základní pojmy pro řešenou oblast

Terminologie je důležitá pro správné fungování státní správy a samosprávy, a to v jakémkoliv oboru. Problematika, o které pojednává tato diplomová práce, ať už v rámci VZS ČČK, tak IZS, obsahuje řadu termínů, které jsou převážně obsaženy v právních předpisech. Zde jsem uvedla pojmy, které jsou pro tuto práci stěžejní.

Cvičení složek IZS

- „*prověřovací cvičení – provádí se za účelem ověření přípravy složek integrovaného záchranného systému k provádění záchranných a likvidačních prací. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky integrovaného záchranného systému.*“ [9]
- „*taktické cvičení – provádí se za účelem přípravy složek integrovaného záchranného systému a orgánů podílejících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Konání taktického cvičení se předem projedná se zúčastněnými složkami a orgány.*“ [9]

Evakuace při povodních

- provádí se v místech, která jsou ohrožena záplavami v závislosti na vyhodnocení povodňové situace, dle rozhodnutí územně příslušného povodňového orgánu, který také rozhoduje při bezprostřední hrozbě na vodním díle. V případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu na území ohroženém mimořádnou situací na vodním díle se provádí na základě rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy. [10]

Hladinová služba

- „*zdravotnické a technické zajištění pro záchranu na přehradních nádržích a velkých vodních plochách a jejím bezprostředním okolí*“ [11]

Krizová situace

- *„mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.“ [12]*

Likvidační práce

- *„činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.“ [9]*

Mimořádná událost

- *„škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ [9]*

Ochrana obyvatelstva

- *„plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.“ [9]*

Plánovaná pomoc na vyžádání

- *„předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.“ [9]*

Plavidlo

- *ovladatelné těleso určené k pohybu nebo stání na vodě, zejména za účelem přepravy osob a nákladu nebo nesení strojů a zařízení. Plavidla se dělí na lodě, malá plavidla, plovoucí stroje, plovoucí zařízení, plovoucí tělesa. [10]*

Povodňové záchranné práce

- „*technická a organizační opatření prováděná za povodně v bezprostředně ohrožených nebo již zaplavených územích k záchraně životů a majetku, zejména ochrana a evakuace obyvatelstva v těchto území, péče o ně pro nezbytně nutnou dobu*“. [13]

První pomoc

- okamžitá pomoc poskytnutá zraněnému nebo nemocnému člověku před tím, než zasáhne profesionální zdravotník. Jedná se úkony, které slouží k záchraně života, omezení komplikací úrazu, snížení bolesti postižených. Každý je povinen ze zákona první pomoc poskytnout. [14]

Vodní záchranař

- „*na vodních plochách a tocích zajišťuje bezpečnost jejich uživatelů, usměrňuje jejich chování a vodní aktivity a je-li nezbytné, je připraven vykonat příslušný záchranný zásah*.“ [15]

VZS ČČK

- samostatné občanské sdružení, zaměřené na preventivní záchrannou službu, přípravu a výcvik svých členů, přípravu dětí a mládeže, přípravu techniky a materiálu. V rámci IZS provádí na základě smlouvy s MV – GŘ HZS ČR záchranné činnosti ve složitých podmínkách na vodní hladině. [16]

Záchranné práce

- „*činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin*“ [9]

3.4 Integrovaný záchranný systém

Pod pojmem IZS se podle zákona skrývá koordinovaný postup složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací, který se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami IZS. [9]

Z hlediska historického vývoje se tento pojem poprvé objevil v dokumentu nazvaném „*Zásady integrovaného záchranného systému*“, který byl přílohou k usnesení vlády ze dne 19. května 1993 č. 246 a byl definován jako „*systém vazeb zabezpečující koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných služeb (dále jen "složek"), orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií*“. [17]

Cílem je být připraven na mimořádné události a zajištění potřebných sil a prostředků, které budou použity v rámci záchranných a likvidačních prací. Pokud budeme hovořit o funkci přípravy, můžeme sem zahrnout koncepci celého systému, vytváření jednotlivých sil a prostředků, následně také systém koordinace a řízení. Základem je monitorování hrozeb a rizika, včetně přípravy na rizika nová. Tato připravenost je zajišťována formou plánů, ať už krizových, povodňových, ale také havarijních. Důležitým pojmem je prevence, která sníží pravděpodobnost vzniku těchto událostí. [18]

3.4.1 Základní složky IZS

Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě této události. Bezprostředně tak mohou pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí a zajistit provedení záchranných a likvidačních prací. Tato dostupnost je zajištěna na celém území státu, kdy základní složky IZS rozmisťují své síly a prostředky plošně. [9]

Mezi základní složky IZS patří:

- Hasičský záchranný sbor České republiky;
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany;
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby;
- Policie ČR. [9]

A) Hasičský záchranný sbor České republiky

Zásadním úkolem Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“), jako jednotného bezpečnostního sboru, je chránit životy a zdraví obyvatel, ale také životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech nebo krizových situacích. [19]

Kromě výše uvedeného základního úkolu HZS ČR také:

- realizuje podíl na zajišťování bezpečnosti ČR cestou plnění a organizování úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS a krizového řízení, případně jiných úkolů podle zvláštních právních předpisů;
- ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí organizuje humanitární pomoc;
- plní také mimořádné úkoly, nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat nebo majetku, a to za podmínek stanovených zákonem o HZS ČR. [19]

Z hlediska organizace se HZS ČR člení na:

- MV-GR HZS ČR (nedílná součást Ministerstva vnitra);
- HZS krajů a HZS hl. mm. Prahy;
- Záchranný útvar HZS ČR Hlučín;
- Střední odborná škola požární ochrany a vyšší odborná škola požární ochrany Frýdek Místek.

V rámci MV-GR HZS ČR jsou v působnosti jednotlivých náměstků generálního ředitele zřízena tato vzdělávací, technická nebo jiná účelová zařízení:

- Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč (náměstek pro prevenci a civilní nouzové plánování);

- Technický ústav požární ochrany Praha (náměstek pro IZS a operační řízení);
- Školní a výcvikové zařízení Brno (náměstek pro řízení lidských zdrojů);
- Skladovací a opravárenské zařízení Olomouc (náměstek pro ekonomiku).

V rámci MV-GŘ HZS ČR je dále zřízeno operační a informační středisko (dále jen „OPIS“), které plní úlohu OPIS IZS, je kontaktním místem za ČR vůči mezinárodním institucím (EU, NATO, MAAE, WHO, OSN) a také plní funkci dozorového orgánu vůči OPIS IZS jednotlivých krajů. MV-GŘ HZS ČR také zřizuje jednotku požární ochrany, kterou je Hasičský útvar ochrany Pražského hradu. [19]

Jednotlivé HZS krajů jsou organizačními složkami státu s působností na území příslušného kraje (hl. m. Prahy) a provádějí výkon státní správy ve věcech požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS a krizového řízení, a to na základě zvláštních právních předpisů. HZS kraje se organizačně člení na krajské ředitelství, územní odbory a jednotlivé požární stanice. HZS kraje zřizuje OPIS, které plní funkci OPIS IZS, a také může k plnění svých úkolů zřídit a provozovat vzdělávací, technická nebo jiná účelová zařízení. [19]

B) Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Systém jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) je vybudován jako represivní i preventivní nástroj proti požárům, živelním pohromám a jiným mimořádným událostem. Jejich úkolem je provést likvidaci požáru, ale nemají učinit veškerá opatření vedoucí k likvidaci živelních pohrom a jiných mimořádných událostí, ale pouze opatření nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí. [16]

Právní zakotvení je dáno zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. V rámci tohoto zákona jsou JPO rozděleny na čtyři kategorie dle zřizovatele jednotky a vztahu osob vykonávající činnost v těchto jednotkách ke zřizovateli jednotky.

Jednotkami požární ochrany dle zákona jsou:

- a) jednotka HZS kraje, jednotka MV-GŘ HZS ČR nebo jednotka Záchraného útvaru HZS ČR, která je složena z příslušníků HZS ČR určených k výkonu služby na stanicích HZS;
- b) jednotka HZS podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání;
- c) jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této JPO jako své zaměstnání;
- d) jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této JPO jako své zaměstnání. [20]

Plošným pokrytím území kraje JPO je rozmístění JPO na území krajů a území hl. m. Prahy na základě nařízení krajského úřadu. K vydání tohoto nařízení připravuje podklady příslušný HZS kraje, zejména stanoví stupeň nebezpečí pro katastrální území jednotlivých obcí podle kritérií uvedených v prováděcí vyhlášce k zákonu o požární ochraně. [21]

C) Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Základním úkolem poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) je na základě tísňové výzvy poskytnout odbornou přednemocniční neodkladnou péči osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života.

Činnost poskytovatele ZZS zahrnuje postup od bezodkladného příjmu volání na národní tísňové číslo 155, vyhodnocení stupně naléhavosti tísňového volání, vyslání výjezdové skupiny, vyšetření pacienta a poskytnutí zdravotní péče a přepravu k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče. [22]

Mezi další úkoly poskytovatele ZZS patří:

- řízení a organizace přednemocniční neodkladné péče na místě mimořádné události;
- spolupráce s velitelem zásahu složek IZS a spolupráce s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče;

- přeprava pacienta letadlem (Letecká záchranná služba) mezi poskytovateli akutní lůžkové péče za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy;
- přeprava tkání a orgánů k transplantaci letadlem, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak;
- třídění osob postižených na zdraví podle odborných hledisek urgentní medicíny při hromadném postižení osob v důsledku mimořádných událostí nebo krizových situací. [22]

Z hlediska organizační struktury se poskytovatel ZZS člení na:

- ředitelství;
- zdravotnické operační středisko;
- výjezdové základny s výjezdovými skupinami;
- pracoviště krizové připravenosti;
- vzdělávací a výcvikové středisko. [22]

D) Policie České republiky

Policie ČR je jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem, který na území ČR plní zejména tyto základní úkoly:

- chrání bezpečnost osob a majetku;
- zajišťuje veřejný pořádek;
- předchází trestné činnosti (prevence kriminality);
- plní úkoly dle trestního řádu;
- plní další úkoly v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, svěřené jí zákony nebo mezinárodními smlouvami. [23]

Policie ČR je podřízena Ministerstvu vnitra, které vytváří podmínky pro její činnost. Základními organizačními součástmi jsou:

- Policejní prezidium ČR;
- útvary policie s celostátní působností;
- krajská ředitelství policie;
- útvary zřízené v rámci krajského ředitelství. [23]

V rámci činnosti základních složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací na místě mimořádné události je náplní Policie ČR zejména:

- uzavírání zájmových prostorů (místa zásahu) a regulace vstupu do nich;
- regulace dopravy na místě mimořádné události a na přístupových komunikacích;
- regulace dopravy na evakuačních trasách;
- doprovod vozidel složek IZS (např. při přepravě velkého počtu raněných, při přepravě nebezpečného materiálu, při přepravě materiálu potřebného pro záchranné a likvidační práce apod.);
- identifikace zemřelých (DVI týmy);
- šetření okolností a objasnění příčin vzniku mimořádné události;
- plnění dalších úkolů dle pokynu velitele zásahu.

3.4.2 Ostatní složky IZS

Důležitou součástí IZS jsou mimo základních i ostatní složky, které svoji činnost vykonávají na základě uzavřené dohody o plánované pomoci na vyžádání. *Jedná se o předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami IZS obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.* [9]

Kompetentním k uzavírání výše zmíněných dohod je MV-GŘ HZS ČR nebo HZS kraje. Smlouvy jsou trvale prověřovány a aktualizovány. Pomoc ostatních složek při mimořádných událostech je zejména v jejich specifičnosti, kdy základní složky IZS nemají potřebné síly a prostředky pro určitý druh činností nebo je mají k dispozici pouze v omezené míře. Obsahem uzavřených dohod je zejména specifikace vyčleňovaných sil a prostředků, doba, za kterou mohou být k dispozici od jejich vyžádání a kontaktní osoba, se kterou bude v případě potřeby komunikovat příslušné OPIS IZS. Zařazením složky v IZS není změněna její právní subjektivita, způsob zřízení, organizace ani způsob financování. [24]

Ostatními složkami IZS mohou být:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, zejména Armády ČR;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Vězeňská služba ČR, obecní policie);

- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba);
- orgány ochrany veřejného zdraví (např. krajské hygienické stanice);
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby;
- zařízení civilní ochrany (jejich úkoly postupně převzaly JPO);
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem. [9]

Jednou z ostatních složek IZS je na základě dohody o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání, uzavřené s MV-GŘ HZS ČR, také VZS ČČK, jejíž charakteristika je popsána v následující kapitole.

3.5 Charakteristika VZS ČČK

VZS ČČK (viz obrázek 1) je právnickou osobou, kterou můžeme charakterizovat jako spolek existující na principu dobrovolnosti a demokratických zásad v souladu s ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Původně byla tato společnost založena jako občanské sdružení a její první registrace byla provedena dne 2.7.1990. Výše zmíněným spolkem se stala, po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, k 1.1.2014. Zkratka VZS ČČK je používána častěji, ale pod tímto označením není možné činit právní jednání. Ve smyslu občanského zákoníku je VZS hlavním spolkem, jeho součástí jsou spolky pobočné. Tyto pobočné spolky respektují Stanovy VZS a vnitřní předpisy, ale zároveň mohou samostatně vyvíjet činnost a rozhodují o otázkách svého vnitřního života. [8]

V rámci své činnosti spolek vystupuje samostatně a vlastním jménem s tím, že dodržuje právní řád ČR a plní povinnosti člena ČČK. Jedná se o dobrovolné a nezávislé sdružení, které je nedílnou součástí IZS. V roce 1991 se VZS Československého červeného kříže (dále jen ČSČK) stává právoplatným členem Mezinárodní organizace vodní záchranné služby – FIS (Federation Internationale de Sauvetage Aquatique a v roce

1994 je začleněna do Mezinárodní záchranné federace International Life Saving Federation (dále jen „ILS“), která se zabývá bezpečností u vody a vodním záchrannářstvím. [16]



Obrázek 1 - Znak VZS ČČK [25]

3.5.1 Historie vzniku a působení VZS ČČK

Téma bezprostřední záchrany tonoucích v Evropě můžeme najít již v roce 1767, kdy byl v Amsterdamu založen první spolek záchrannářů a následují ho další evropská města. Tyto sbory jsou zaměřeny především pouze na záchranu tonoucích, otázka prevence plavání dostává prostor až o sto let později. V té době, kolem roku 1850, začínají vznikat národní záchrannářské organizace v Anglii, Francii, Itálii a dalších zemích, které se zabývají záchranou životů již ve všech jeho formách. [16]

Společnost v Čechách se zaměřuje v té době především na záchranu života a majetku v rámci velkých povodní a požárů. V Praze vzniká roku 1857 Sbor dobrovolných ochránců při požárech a živelních pohromách. O historii vodního záchrannářství můžeme mluvit až po skončení první světové války, kdy vznikají dobrovolné sbory zachránců tonoucích YMCA (Křesťanské sdružení mladých mužů). Dalšími organizacemi, které se zmíněnou činností zabývají, jsou Junák a Sokol. Rozvoj vodního záchrannářství zastavuje druhá světová válka, která tuto činnost vyhodnotí jako potenciální riziko pro protektorátní režim. K další činnosti dochází až více jak 10 let po válce. [16]

Výraznou osobností vodního záchranářství je dr. Jeroným Řepa (*1916 – †1984), který v 50. letech působil na katedře tělesné výchovy Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, kde vyučoval záchranu tonoucích. Sám se účastnil předválečných kurzů pořádaných organizací YMCA a již v roce 1959 vydává publikaci „S pádlem na vodu“. Jeho první oficiální metodický materiál pro VZS ČSČK se jmenoval „Nenechte je utonout“. [26]

Jeho dlouholetá snaha organizovat vodní záchrannou službu vedla k tomu, že v roce 1966 přijímá ČSČK rozhodnutí prosazovat myšlenku zavedení vodní záchranné služby. Formálně vzniká VZS ČSČK v roce 1967, ale její aktivní činnost se datuje rokem 1968, kdy jsou organizovány první kurzy pro instruktory.

Činnost sdružení se vyvíjela po celou dobu, až do současnosti. Změna nastala pouze v názvu v roce 1993, kdy se z důvodu rozpadu federace VZS ČSČK přejmenovala na VZS ČČK. Za desítky let prošla VZS ČČK mnoha změnami, a to nejen rozšířením vodních ploch, na kterých je aktivní, ale i změnou systému vzdělávání, vybudováním nových základů včetně jejich vybavení technikou a věcnými prostředky.

3.5.2 Organizační struktura VZS ČČK

Členem VZS je výhradně fyzická osoba, která uzavřela členství v hlavním nebo pobočném spolku VZS. Má svá práva, ale i povinnosti, které jsou uvedeny ve Stanovách VZS. Za jejich porušení může být řešena v disciplinárním řízení. Členství je dobrovolné, nepřevoditelné na jinou osobu ani na právního nástupce. Rozeznáváme tři druhy členství:

- člen čekatel,
- řádný člen a
- čestný člen. [8]

Člen čekatel je osoba, která dovršila věk alespoň 6 let a její žádost o přijetí byla schválena příslušným orgánem VZS. Svoji činnost nemůže vykonávat samostatně, není volena a nemůže volit do jednotlivých orgánů spolku.

Řádným členem se stává člen čekatel, který získá jakoukoliv kvalifikaci ve Vzdělávacím programu VZS, jeho přijetí odsouhlasí Valná hromada nebo Prezidium.

Čestným členem může být kdokoliv, kdo se zasloužil o rozvoj a propagaci VZS, jehož členství schválí Prezidium. Vzhledem k tomu, že se jedná o funkci čestnou, nemá tato osoba právo volit a ani být zvolena do orgánů VZS.

Členství může zaniknout několika způsoby, kterými jsou vystoupení na vlastní žádost, úmrtím člena, jeho vyloučení, nezaplacení členských příspěvků ve stanovené době a další důvody uvedené v občanském zákoníku.

Ve své organizační struktuře má VZS tyto orgány:

- **Republikovou konferenci;**
- **Prezidium;**
- **Prezidenta a**
- **Revizní komisi.**

Podmínkou členství v těchto orgánech je věk 18 let a plně svéprávná osoba, která je řádným členem VZS. [8]

Nejvyšším orgánem je **Republiková konference**, která plní funkci členské schůze a je svolávána jedenkrát ročně. Konferenci svolává Prezident po projednání v Prezidiu. Hlavní úkoly jsou mimo jiné schvalování Stanov, včetně jejich změn, rozhodování o vypořádání majetku, rozhodnutí o zániku VZP, volba Prezidenta, schvalování Revizního řádu, schvalování návrhu rozpočtu.

Výkonným a řídicím orgánem VZS je **Prezidium**, které zabezpečuje plnění usnesení Republikových konferencí, navrhuje rozpočet VZS, rozhoduje o vzniku a zániku pobočných spolků, rozhoduje o přijetí členů do hlavního spolku, rozhoduje o disciplinárních opatření. Členové Prezidia mohou být voleni opakovaně, přičemž volební období je pět let. Prezidium se skládá z Prezidenta a šesti členů, kteří jsou voleni Republikovou konferencí.

Prezident je individuálním statutárním orgánem VZS, kterou zastupuje ve všech záležitostech. Jeho volební období je pětileté a může být volen opakovaně. Současným prezidentem je Mgr. David Smejkal.

Revizní komise je nezávislý orgán VZS, kdy členství v tomto orgánu není slučitelné s členstvím v Prezidiu a s funkcí likvidátora. Komise je tříčlenná, v jejím čele stojí předseda. Hlavní činností Revizní komise je dohlížet na činnost VZS v souladu se Stanovami a právními předpisy, včetně hospodaření s důrazem na využívání finančních

prostředků. Pověřený člen může nahlížet do dokladů VZS, zjištění a připomínky pak následně adresuje Prezidiu a zprávu předá Republikové konferenci. [8]

Pobočné spolky jsou právnickou osobou, o jejímž vzniku a zániku rozhoduje Prezidium, a která samostatně odpovídá za svou činnost a hospodaření. Minimální počet je 10 osob starších 18 let. Orgány pobočného spolku jsou **Valná hromada, Představenstvo, Předseda a Revizor**.

Valná hromada je složena ze všech řádných členů příslušného spolku, starších 18 let. Volí delegáty na Republikové konference, volí a odvolává členy Představenstva a Revizora, schvaluje zprávu o hospodaření, zprávu revizora, schvaluje přijetí nových členů.

Představenstvo se skládá z Předsedy, pokladníka a dalšího člena spolku, kteří byli zvoleni Valnou hromadou. Funkční období je pět let a může být opakované. Představenstvo řídí zejména činnost pobočného spolku v rámci schváleného rozpočtu, svolává Valnou hromadu, schvaluje žádost o členství členů – čekatelů a plní úkoly uložené Prezidiem.

Předseda je individuálním statutárním orgánem, který zastupuje a jedná za spolek ve všech záležitostech. Je volen a odvoláván Valnou hromadou na dobu 5 let, může být volen opakovaně.

Revizor není členem Představenstva. Kontroluje hospodaření s majetkem, dodržování rozpočtu, veškerá svá zjištění a připomínky adresuje Představenstvu, případně Revizní komisi. Činnost o zprávě předkládá Valné hromadě. [8]

3.5.3 Základní úkoly a činnosti VZS ČČK

Poslání VZS ČČK je charakterizováno v jejích Stanovách. Je rozděleno na čtyři pilíře, které jsou pro organizaci stěžejní a z nich následně vyplývají úkoly, které organizace plní:

A) Záchrana a poskytování neodkladné rozšířené první pomoci na vodních plochách a v jejich blízkosti, včetně technické pomoci a záchrany

Činnost VZS ČČK v oblasti vodního prostředí je nezastupitelná. Faktorem pro úspěšnost je znalost zajišťovaných vodních ploch, vybavení technickými a věcnými

prostředky, ale také nepřetržitý režim v letních měsících na vybraných vodních plochách, který zvyšuje šanci na přežití zachraňovaných osob. První pomoc je poskytována také u bazénů, koupališť a obdobných zařízení, která je zajištěna prostřednictvím plavčků s kvalifikací získanou u VZS ČČK. [25]

B) Působení VZS ČČK v rámci IZS

Na základě uzavřené „Dohody o plánované pomoci na vyžádání“ [5] jsou síly a prostředky VZS ČČK uvedeny jak v Ústředním poplachovém plánu IZS, tak v poplachových plánech IZS jednotlivých krajů. Významně na sebe organizace upozornila při povodních v roce 1997, kdy specialisté VZS ČČK dokázali díky svým schopnostem a vybavení zajistit bezpečnou evakuaci, záchranu osob i majetku. Podrobnější spolupráci v rámci IZS je věnována kapitola 3.5.4.

C) Sport a volnočasové aktivity pro mládež i dospělé, včetně prevence tonutí

VZS ČČK u svých členů rozvíjí a propaguje vodní záchranný sport. Je účastníkem mezinárodních soutěží tohoto sportovního odvětví, kdy se v rámci národních soutěží akreditují reprezentanti pro mistrovství Evropy a mistrovství světa.

Organizace nezapomíná ani na neorganizovanou skupinu dětí a mládeže, kdy se aktivně podílí na výuce obyvatelstva v záchranně tonoucích a poskytování první pomoci.

Světová zdravotnická organizace eviduje každý rok přibližně 450 tisíc úmrtí utonutím, v České republice je to druhá nejčastější úrazová příčina náhlé smrti dětí a mládeže, čtvrtá u populace dospělé. Faktorem pro přežití je neodkladná resuscitace, která musí být provedena již na místě tonutí. V daném okamžiku se zde může nacházet pouze laická veřejnost, která díky osvětě VZS ČČK tak může zachránit lidský život. [27]

D) Působení v oblasti vzdělávání záchranářů

Souhrnný vzdělávací program VZS ČČK zahrnuje členy již od 6 let věku a následuje až po specialisty, kteří působí v různých typech vodního prostředí. V rámci zkoušek v souladu s Národní soustavou povolání (databáze povolání spravovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR), má akreditované různé kurzy (Plavčík, Mistr Plavčí, Záchranář na volné vodě). [28]

Záchranář musí být zdatný jak fyzicky, tak psychicky. Důležitý je výběr vhodných osob, kteří dokážou koncentrovat svoji pozornost i psychomotorické tempo. Každý má při zásahu své místo, ale důležité je umět pracovat také v týmu. [29]

Frekventanti kurzů jsou mimo jiné připravováni na součinnost při řešení vzniklých mimořádných událostí. V rámci výcviku VZS ČČK jsou proškoleni také členové a příslušníci složek IZS, především v ovládání motorových plavidel, zásahu během povodní a specializované záchrany na ledu.

Záchrana na ledu je velmi specifická. Je ovlivněna nejen teplotou vzduchu, vody, silou větru, ale také počtem a věkem osob. Pro záchranáře je tato činnost velmi psychicky i fyzicky náročná zejména z hlediska časového stresu, kdy je nejdůležitější rychlost zásahu. [30]

Spolupráce v rámci IZS je jednou z priorit VZS ČČK.

3.5.4 VZS ČČK jako ostatní složka IZS

VZS ČČK je veřejností vnímána především na vodních tocích a vodních plochách v letních měsících. Do povědomí lidí v rámci záchrany lidských životů se dostala především v roce 1997, při katastrofálních povodních. Záchranné týmy se od té doby účastní povodňových záchranných prací, likvidačních prací a záchrany majetku při povodních jak lokálního, tak republikového významu.

Úloha VZS ČČK je nejen v záchrane tonoucích osob, ale také při pátracích akcích na vodě, při vyhledávání utonulých. Podstatná je v tomto ohledu zkušenost záchranářů, znalost zajišťovaných ploch, poskytnutí technických prostředků, rychlý transport pacienta člunem k sanitnímu vozu nebo vrtulníku Letecké záchranné služby.

Devizou úspěšné činnosti je kromě profesních zkušeností záchranářů a znalostí prostředí také vybavení technikou a věcnými prostředky, kterými VZS ČČK disponuje, a to v podobě motorových člunů, plavidel, která se mohou dostat na obtížně dostupná místa.

VZS ČČK je přímo napojena na aplikaci „Záchranka“. Pokud volající odešle pomocí této aplikace v mobilním telefonu své GPS souřadnice, je příslušným zdravotnickým operačním střediskem poskytovatele ZZS okamžitě aktivován výjezd VZS ČČK

(v případě, že je použita aplikace „Záchranka“ na vodní ploše, nebo v okruhu do 300 metrů od vodní plochy, posádka VZS ČČK obdrží automaticky avízo o použití této aplikace). [25]

Spolupráce v rámci IZS vychází z „Dohody o plánované pomoci na vyžádání“, uzavřené mezi MV-GŘ HZS ČR a VZS ČČK (dále jen „dohoda“), na základě které se VZS ČČK stává ostatní složkou IZS ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona o IZS. Na základě toho je VZS ČČK zahrnuta do Ústředního poplachového plánu IZS a do poplachových plánů IZS jednotlivých krajů.

Dohoda je podmíněna souhlasem obou stran a upravuje rozsah poskytnutí pomoci předem určenými silami a prostředky v rámci záchranných prací na vodní hladině a při povodních. Podmínkou je mimo jiné to, že VZS ČČK, která disponuje ústředními silami a prostředky, nesmí uzavřít žádnou jinou dohodu v oblasti IZS. Použití těchto prostředků je na základě rozhodnutí:

- řídicího důstojníka nebo náčelníka štábu MV-GŘ HZS ČR v rámci ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací;
- řídicího důstojníka nebo náčelníka štábu MV-GŘ HZS ČR na základě žádosti velitele zásahu nebo OPIS, nebo hejtmána příslušného kraje. [5]

MV-GŘ HZS ČR v rámci dohody povolává ústřední síly a prostředky prostřednictvím OPIS v případě, že HZS ČR vyčerpal při záchranných a likvidačních pracích na vodě svoji kapacitu, nebo tyto prostředky vůbec nemá. Tento způsob je zajištěn cestou ředitele VZS ČČK nebo jeho zástupce. Představitelé VZS ČČK jsou přizváni do štábu MV-GŘ HZS ČR i v případě koordinace činností nebo při cvičeních složek IZS. [5]

Cestou OPIS HZS krajů je VZS ČČK informována s využitím centralizovaného elektronizovaného systému pro příjem příkazů k výjezdu, prostřednictvím aplikace GINA. [25]

VZS ČČK se zavazuje informovat MV-GŘ HZS ČR o souvislostech, které mohou ovlivnit plnění dohody. V rámci plnění závazků je důležité zejména dodržování časových limitů při nasazení sil a prostředků. V případě, že dojde k závažným skutečnostem, které by mohly ovlivnit zásah v rámci IZS, zástupce VZS ČČK operativně projedná situaci s MV-GŘ HZS ČR a zajistí alespoň částečnou náhradu. [5]

Důležitým ustanovením dohody je samovolné nasazení sil a prostředků, které není považováno za poskytnutí plánované pomoci na vyžádání z hlediska zákona o IZS. Stěžejní jsou také společná cvičení VZS ČČK, základních a ostatních složek, které zvyšují efektivitu případných zásahů.

VZS ČČK spolupracuje primárně nejen s HZS ČR, Policií ČR včetně říční policie, poskytovateli ZZS včetně Letecké záchranné služby, ale také se Státní plavební správou, obecní policií (pokud je zřízena), se správci vodních toků a vodních nádrží. [25]

VZS ČČK spolupracuje také se sdělovacími prostředky, které obzvlášť v letních měsících přinášejí několikrát do týdne reportáže o její činnosti na vybraných vodních plochách. I tímto způsobem se informace o možném nebezpečí, aktuálních podmínkách na vodních tocích, mohou dostat do povědomí občanů.

3.5.5 Mezinárodní spolupráce

Jak již bylo zmíněno, VZS ČČK je od roku 1994 členem mezinárodní celosvětové záchranné organizace ILS (International Life Saving Federation – viz obrázek 2), která vznikla v roce 1994 sloučením Mezinárodní federace záchrannářů – FIS (Federation Internationale de Sauvetage Aquatique) a organizací WLS (World Life Saving), kdy cílem bylo zřízení vzdělávacího programu bezpečnosti na moři a vodních programů založených na základě vzájemné lidské pomoci.

Tuto organizaci můžeme charakterizovat jako nepolitickou, neziskovou, mezinárodní, humanitární, jejímž základním posláním je zvýšení bezpečnosti a ochrana lidského života ve vodním prostředí. Je rozdělena na čtyři regiony: Afrika, Amerika, Asie s Oceánií a Evropa. Pobočka pro evropský kontinent, jehož je Česká republika součástí, nese název International Life Saving Federation of Europe (dále jen „ILSE“ – viz obrázek 3). Členem ILSE se stávají evropské organizace, které se zabývají vodní záchranou. [31]



Obrázek 2 - Logo ILS [32]



Obrázek 3 - Logo ILSE [32]

Mezi cíle a úkoly ILSE patří:

- nalézt nejlepší metody a prostředky vodní záchrany;
- rozvíjet vzdělávání vodních záchranářů;
- komunikace a spolupráce s ostatními humanitárními organizacemi;
- ochrana přírody;
- organizování vodního záchranného sportu;
- prosazování jednotnosti vybavení, informací, symbolů. [32]

Nejvyšším řídicím orgánem je generální shromáždění, které se skládá ze všech členských organizací a každé 4 roky volí správní radu. Dále rozhoduje o personálním složení jednotlivých komisí, které jsou rozděleny dle zájmu organizace na:

- **vzdělávání** (profesní rozvoj záchranářů);
- **záchranu** (zavádění nových technologií, metodiky záchrany);
- **sport** (podpora záchranářského sportu, organizace a pořádání soutěží včetně mistrovství Evropy);
- **management a administrativu** (organizační a správní záležitosti). [32]

Pokud pomineme činnost v mezinárodní organizaci ILSE, je spolupráce VZS ČČK s partnerskými organizacemi v zahraničí u zásahů při mimořádných událostech nebo běžné záchrany lidských životů spíše výjimečná.

Výjimku tvoří pobočný spolek VZS ČČK Český Krumlov, který spolupracuje s obdobnými organizacemi jak v Rakousku, tak v Německu. Aktivnější spolupráce je s rakouským spolkem vodní záchranné služby v Linzi, která se datuje od roku 2005. [33]

V roce 2011 bylo v Dolní Vltavici, v rámci dotačního projektu Evropské unie, otevřeno společné školicí středisko. Mezinárodní spolupráce mezi českou a rakouskou stranou zde probíhá pravidelně v rámci společného projektu, který obsahuje kurzy, soustředění mládeže, mezinárodní sportovní soutěže a výcvik prakticky po celý rok. [34]

Vzhledem k tomu, že vodní záchranáři zajišťují služby v Dolní Vltavici i v zimním období, provádějí se společná cvičení se záchranáři z Horního Rakouska také na tematiku záchrany osob ze zamrzlých vodních ploch.

Činnost těchto dvou záchranných stanic, které se navzájem obohacují o zkušenosti, je na vysoké úrovni, a proto také v roce 2019 obdržela VZS ČČK Český Krumlov ocenění za rozvoj rakousko-české spolupráce. [34]

3.5.6 Financování činnosti VZS ČČK

Práce záchranáře VZS ČČK je dobrovolná a členové ji provozují ve svém volném čase. Přesto potřebují ke své činnosti finanční prostředky, které jsou nezbytné pro záchranu lidských životů a neméně důležité jsou pro provoz záchranných stanic. Tyto prostředky jsou získávány z velké části z dotací, darů a následně i členských příspěvků.

Největším podporovatelem VZS ČČK v oblasti financí je MV-GŘ HZS ČR, které poskytuje od roku 2016 **účelové investiční finanční dotace** v rámci dotačního programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny Vodní záchranné služby ČČK, z.s.“ (viz příloha 3). V rámci tohoto programu probíhalo financování VZS ČČK v letech 2015-2020. [7]

Tuto dotaci MV-GŘ HZS ČR zabezpečuje spolu se správcem programu, tj. odborem programového financování MV ČR v návaznosti na dotační program „Akceschopnost ostatní složky IZS k poskytnutí plánované pomoci“. Finanční prostředky jsou vyčleněny přímo ve státním rozpočtu v kapitole MV ČR.

Cílem je zajistit akceschopnost VZS ČČK jako ostatní složky IZS, přičemž pořízené prostředky jsou využívány jednotlivými pobočnými spolky pro pořízení nebo technické zhodnocení základů, vybavení stanic, vybavení pro odbornou přípravu v oblasti záchranné služby na vodních plochách.

Podmínkou, pro zapůjčení investičního majetku pořízeného z dotace jednotlivým pobočným spolkům, je uzavření Dohody o plánované pomoci na vyžádání s příslušným

HZS kraje, nebo na centrální úrovni s MV-GŘ HZS ČR. Dále musí pobočný spolek provozovat stanici první pomoci na vybraných vodních plochách, předmět jeho činnosti je zaměřen zejména na provádění záchranných a likvidačních prací v rámci IZS na vodní hladině a při povodních a v neposlední řadě musí být uzavřena smlouva mezi příjemcem dotace a pobočným spolkem o výpůjčce a užívání majetku pořízeného z dotace. [7]

Dotaci lze poskytnout na základě písemné žádosti Prezidia VZS ČČK. Výše dotace činí max. 15 milionů korun, kdy musí být vyčerpána nejpozději k 31.12. aktuálního kalendářního roku. Příjemce dotace zabezpečí pořízený majetek proti ztrátě, poškození, dále se po dobu 10 let zavazuje k používání záchranné techniky včetně dalších technických prostředků, kdy tyto nebudou sloužit k vytváření zisku. [7]

Podle obdobného dotačního programu by mělo pokračovat financování VZS ČČK, poskytováním účelových investičních dotací cestou MV-GŘ HZS ČR, také od roku 2021.

Na rozdíl od předcházejícího období lze na základě dokumentu MV-GŘ HZS ČR č.j. MV-160314-1/PO-IZS-2020 ze dne 19. října 2020 „Výzva k podání žádosti o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR v roce 2021 Vodní záchranné službě ČČK, z.s.“ (viz příloha 4) zažádat také o **neinvestiční dotace**. [35]

Předmětem této dotace mohou být:

- a) materiální nebo nemateriální neinvestiční náklady a výdaje, například
 - ubytování členů spolku, lektorů odborné přípravy v rámci výcviků včetně jejich cestovních náhrad;
 - náklady na stravování a občerstvení;
 - náklady na služby související s bezpečností práce při výcviku;
 - provozní výdaje;
 - nájemné za prostory, kde se konají školení a odborná příprava.
- b) osobní náklady, například
 - mzdové náklady;
 - zákonné pojistné placené zaměstnavatelem. [35]

Dotaci lze poskytnout na základě podané žádosti, která je přílohou výzvy. Výše dotace pro rok 2021 činí nejvýše 5 milionů korun. Čerpání je obdobné jako u dotací investičních, prostředky musí být vyčerpány do 31.12. daného kalendářního roku, a následuje povinnost

vypracování písemné zprávy o věcném plnění projektu. Projekt může být spolufinancován z dalších veřejných zdrojů, kterými mohou být územní rozpočty nebo veřejné fondy a také ze soukromých zdrojů, např. nadační příspěvky, finanční dary, vlastní zdroje příjemce dotace. [35]

Dalšími institucemi, které financovaly činnost VZS ČČK v rámci jednotlivých projektů byly v roce 2019 tyto:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy:

- „Podpora organizace sportu Vodní záchranné služby ČČK z.s.“;
- „Příprava a účast reprezentace VZS na mezinárodních soutěžích ve vodním záchranném sportu“.

Český olympijský výbor:

- „Finanční prostředky z darů přijatých od provozovatelů loterií“.

Plzeňský kraj:

- „Provoz a údržba stanice první pomoci na vodní ploše Hracholusky v roce 2019“.

Fórum dárců – DMS:

- „Bezpečně u vody – Pomozte nám pomáhat“.

Hlavní město Praha:

- „Dotace pro Vodní záchrannou službu ČČK Praha 15, pobočný spolek“.

Město Brno:

- "Uspořádání mistrovství ČR ve vodním záchranném sportu pro mládež od 13 let až po seniorskou kategorii";
- "Zabezpečení účasti reprezentace města Brna na mistrovství Evropy „Lifesaving 2019“ ve vodním záchranném sportu". [36]

Finanční podpora VZS ČČK tedy přichází nejen od dotčených ministerstev, ale velmi často z jednotlivých krajů, kde pobočné spolky VZS ČČK realizují svojí činnost. Závisí také na aktivitě představitelů těchto pobočných spolků, kteří lidově řečeno „dokáží sehnat peníze“. Sponzory kromě státních institucí jsou také právnické a fyzické osoby, které mají k danému kraji a VZS ČČK vztah.

4 METODIKA

Vědní metody můžeme charakterizovat jako postupy, které používáme pro vědecká zkoumání bez ohledu na to, jaký problém zkoumáme a v jaké vědní disciplíně se pohybujeme. [37]

Metody členíme do dvou skupin, a to obecně teoretické a metody empirické. Obecně teoretické metody mají univerzální použití ve všech vědních disciplínách, kdy jsou přímo uzpůsobené konkrétnímu oboru. Mezi tyto metody patří například analýza, srovnání, dedukce, modelování. Rozsah použití empirických metod není tak široký. Můžeme je uplatnit v přírodních vědách nebo vědách, zabývajících se zkoumáním reality. Mezi tyto metody patří pozorování, měření a experiment. [37]

Další metody, které jsou důležité pro řízení veřejné správy, jsou metody strategické, používané v rámci strategického řízení. Začátek tvoří analýza vnitřního a vnějšího okolí, která určí cíle a rozvrhne několik variant dané strategie. Po jejím výběru následuje implementace a kontrola. Strategií rozumíme způsob, jakým chceme dosáhnout zamýšlených cílů. V rámci monitoringu a kontroly můžeme dojít k výsledku, že je nutné strategii změnit nebo modifikovat. Základem všeho je tedy analýza prostředí, kterou můžeme uskutečnit pomocí metody SWOT. [38]

Výše zmíněná analýza je předepsaná pro ministerstva a některé další orgány státní správy jako povinná součást v rámci usnesení vlády ČR č. 10/2001 - k návrhu Metodiky střednědobých koncepcí. [39]

A) SWOT analýza

SWOT analýza slouží k odhalení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb daného subjektu. Hodnotí vnitřní a vnější faktory, přičemž její použití je velmi univerzální. Na základě těchto výsledků můžeme stanovit doporučení ke zlepšení zkoumaného procesu. Používá se zejména pro hodnocení možností firmy při průniku na trh. Je ale také důležitou součástí v rámci krizového řízení veřejné správy.

Název samotné analýzy vychází z počátečních písmen anglických slov, která jsou zobrazena formou tabulky, do čtyř segmentů:

- Strengths (interní silné stránky) - možnosti, jak dosáhnout stanoveného cíle, včetně postupu a jeho splnění;
- Weaknesses (interní slabé stránky) – rizika pro dosažení cíle, včetně řešení jejich odstranění;
- Opportunities (externí příležitosti) – posílení prostředí organizace, pro kterou je analýza zpracována;
- Threats (externí hrozby) – nedostatky, včetně jejich odstranění a stanovení úkolů a cílů.

Výsledek analýzy popisuje stav, na jehož základě lze stanovit strategický postup. [40]

B) Komparace

Metoda komparace je založena na porovnání zkoumaného problému nebo objektu, přičemž základem je vyhledávání shod a odlišností u porovnávaných objektů. Rozlišujeme dva druhy komparace, a to kvalitativní a kvantitativní. Kvalitativní můžeme charakterizovat jako porovnání kvality a hledání odlišností porovnávaných předmětů. Kvantitativní komparace naopak hledá znaky porovnání, které jsou vyjádřené v kvantitativní určenosti. Cílem zkoumání je zjistit, zda se porovnávané objekty podobají, nebo naopak liší. [37]

Základem komparace je stanovení komparovaných znaků, které označíme jednotlivými symboly. Následně, na základě dalších podpůrných metod např. deskripce, pozorování, analýzy, zjišťujeme přítomnost či nepřítomnost komparovaných metod a provádíme komparování neboli srovnávání. Jako formu komparace můžeme použít binární kód s použitím výše zmíněné deskripce a pozorování, přičemž sledujeme, zda je sledovaný znak u komparované jednotky přítomen či nepřítomen. Binární kód přítomnosti označíme 0, nepřítomnosti 1. Jednotlivé výsledky zaznamenáváme do tabulky. Můžeme využít ale také pořadovou stupnici, např. 1-5 nebo bodovou stupnici 1-10, která bude mít vypovídací schopnost v souvislosti např. se splnění daného cíle. Systém metod je stejný, bodování se provádí v tabulce, číselné hodnoty pak jsou výsledkem srovnávání. [37]

C) Hypotézy

Hypotéza je podmíněně pravdivý výrok o souvislosti mezi dvěma či více jevy, o existenci nějakého faktu, procesu a jejich příčinách, či změnách, která musí vycházet ze znalosti problému. Svou formulací předjímá určitý stav, který je možné zkoumat, zjišťovat a ověřovat. Hypotézy vyvracejí nebo potvrzují stanovené teorie, jejich pravdivost či nepravdivost. Hypotézy členíme na vstupní, pracovní a statistické. [41]

Vstupní neboli základní hypotéza zahrnuje dosavadní poznání a zkušenosti s řešením zkoumaného problému. Jedná se o obecnější úvahu a je základem pro nasměrování zkoumání. [41]

Pracovní hypotéza je konkretizací vstupní hypotézy, která podmiňuje vztahy mezi proměnnými zkoumaných objektů. Ze základních hypotéz pak vzniká právě soubor pracovních, který sleduje proměnné znaky a každý z nich je projednán samostatně. [41]

Statistické hypotézy jsou naopak zpřesněním hypotéz pracovních a představují přesný výrok, který bude na základě empirických dat potvrzen či vyvrácen. [41]

5 VÝSLEDKY

Následující kapitoly budou zaměřeny na konkrétní činnosti VZS ČČK, její vybavení technickými a věcnými prostředky a na odbornou přípravu. Veškerá tato zjištění povedou k informaci, zda je VZS ČČK připravena uspět při záchranných pracích a řešení mimořádných událostí. Dále nám tyto informace budou sloužit k porovnání organizace v rámci mezinárodního měřítka.

5.1 Působení VZS ČČK při řešení mimořádných událostí a krizových situací

V současné době působí VZS ČČK po celé České republice. Pokud jde o činnost na vodních nádržích, jsou to Slapy, Orlík, Hracholusky, Lipno, Dalešice, Novomlýnské nádrže, Těrlicko, Slezská Harta, Hlučín, Seč, Pastviny, Rozkoš, Mšeno, Nechanice a Jesenice (viz obrázek 4). V jedné z nich vznikl stanic VZS ČČK na vodních nádržích Vranov a Milada.



Obrázek 4 - Mapa lokalit působnosti VZS ČČK [36]

Členská základna činila v roce 2019 celkem 1.505 registrovaných členů v 37 pobočných spolcích. Pokud jde o věkovou strukturu členské základny, je následující: 484 do 14 let, 185 do 18 let, 184 do 26 let, 652 nad 26 let. [36]

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, součinnost VZS ČČK při mimořádných událostech se základními složkami IZS vychází z „Dohody o plánované pomoci na vyžádání“. V této souvislosti je nezastupitelná činnost organizace zejména při povodních, do kterých se VZS ČČK zapojila významně v roce 1997 na Moravě a upozornila tak na svoji připravenost i v těch nejnáročnějších podmínkách. Další výraznou pomoc prokázala i v letech následujících, zejména v roce 2002, kdy Českou republiku postihly rozsáhlé povodně, které v moderní historii naší země neměly obdobu.

Z hlediska rozsahu nelze opomenout ani povodně v roce 2013, které se rovněž vyskytly na značné části území. Také v tomto roce byla VZS ČČK aktivována na základě poplachových plánů IZS postižených krajů. Na výzvu MV-GŘ HSZ ČR tak zasahovaly tři záchranné týmy o počtu 18 osob ze stanic Praha 6, Kladno, Jablonec nad Nisou. Tyto týmy byly nasazeny na Mělnicku. Další týmy byly povolány na území Jihočeského, Středočeského a Ústeckého kraje. [42]

Zásadní činnost VZS ČČK však probíhá v průběhu letních měsíců na vybraných vodních plochách. V tabulce 1 jsou uvedeny statistické údaje o zásazích z výročních zpráv VZS ČČK za léta 2010-2019. Pozitivním přínosem bylo v roce 2011 zavedení jednotného formátu záznamu o zásahu a ošetření pacienta, díky kterému jsou informace přesnější než v letech předchozích. [25]

Tabulka 1 - Statistika zásahů v rozmezí let 2010-2019 [25]

Rok	Celkem zásahů k ošetření pacienta	Zdravotnické zásahy	Resuscitace	Záchrana majetku
2010	1450	625	nezveřejněno	880
2011	955	764	4	93
2012	509	610	15	65
2013	1333	597	1	20
2014	557	471	5	11

Rok	Celkem zásahů k ošetření pacienta	Zdravotnické zásahy	Resuscitace	Záchrana majetku
2015	808	671	2	54
2016	748	nezveřejněno	4	57
2017	620	nezveřejněno	3	87
2018	610	nezveřejněno	5	61
2019	633	519	7	114
Celkem	8 223	4257	46	1442

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že vodní záchranáři každoročně ošetří stovky osob a většině z nich svým bezprostředním zásahem zachrání život. Významná je také pomoc při záchraně majetku z vodních ploch, např. při převrácení lodí, katamaránů a dalších typů plavidel. Také při těchto zásazích záchranáři většinou ale zachraňují hlavně osoby, které se dostaly při nepřízní počasí nebo vlastní chybou do potíží.

Nejsou to jen lidské životy, na kterým záchranářům záleží. V lednu 2021 například proběhla na Lipenské přehradě záchrana koně, pod kterým se 400 metrů od břehu probořil led. Za spolupráce vodních záchranářů, hasičů, policie a správce ledové magistrály byl zásah úspěšný. I tento případ je jedním z mnoha, kdy VZS ČČK plní ze všech sil své poslání.

5.2 Působení VZS ČČK v rámci preventivní činnosti

Jedním z pilířů činnosti VZS ČČK je preventivní činnost, jejíž zaměření je především cíleno na děti a mládež. Každoročně v České republice zemře v průměru 180 lidí utonutím. V přepočtu na obyvatele je to dvakrát víc než v evropských přímořských státech. U dětí je to druhá nejčastější úrazová příčina náhlé smrti. [25]

VZS ČČK vychovává své členy již od 6 lety věku k bezpečnému chování u vody, ti tak následně získávají kvalifikaci mladého záchranáře. Základem je naučit děti nejen plavat, ale zvládnout i první pomoc a záchranu tonoucího.

Ne všechny děti jsou ale součástí této organizace. Z tohoto důvodu je VZS ČČK odborným garantem projektu „Bezpečné dětství – u vody bez nehody“. Cílem je zlepšit informovanost především dětí předškolního a mladšího věku, ale také rodičů, o prevenci tonutí, eliminaci rizika při pobytu u vody a v případech krizových situací, najít vhodné řešení. [43]

Od roku 2015 probíhá vzdělávání formou informačního stánku, který je soustředěn na místa, související s provozováním vodních sportů – přehrady, vodní toky, přírodní koupaliště, ale i bazény. V rámci workshopů jsou pořádány výukové programy pod vedením vodního záchranáře žabáka Kvakyho, který hravou formou vzdělává jak děti, tak jejich rodiče. Program je sestaven zejména z praktických ukázek, jejichž součástí jsou edukativní materiály ve formě letáků, zaměřených na konkrétní situace, např. „Desatero bezpečného pobytu u přírodních vodních ploch, bazénů“ apod. [43]

Další aktivitou VZS ČČK v oblasti prevence je bannerová kampaň, která šíří osvětu bezpečného pobytu u vody prostřednictvím bannerových instalací. Ty jsou určeny zejména pro provozovatele bazénů, aquaparků a koupališť. [43]

Nedílnou součástí je mediální kampaň pomocí sociálních sítí Facebook a YouTube. Jsou zde umístěna videa, která nabádají k zodpovědnému chování u vody, a to i způsobem, který ukazuje fatální následky nedodržení základních bezpečnostních zásad pro tuto aktivitu. [43]

Preventivní činností se zabývají také jednotlivé pobočné spolky, které v rámci regionu organizují tzv. Dny prevence, a to zejména pro mateřské a základní školy.

Z výše uvedeného vyplývá, že VZS ČČK tak vychovává jednotlivce zodpovědné za své chování u vody již od raného věku, kteří tak mohou být inspirací i pro dospělé.

5.3 Vybavenost ČČK technikou a věcnými prostředky

Úspěch zásahů VZS ČČK závisí nejen na profesionalitě vyškolených záchranářů, ale také na vybavení záchranných stanic technickými a věcnými prostředky, které jsou nezbytné pro jejich záchrannářskou činnost.

5.3.1 Popis záchranné stanice VZS ČČK

Stanice první pomoci hladinové služby VZS ČČK, jak zní celý oficiální název (dále jen „záchranná stanice“ – viz obrázek 5), je výjezdové stanoviště na vodní ploše zařazené a schválené Prezidiem VZS ČČK a MV-GŘ HZS ČR. Činnost na těchto stanicích se řídí směrnici a závaznými pokyny organizace. Posádka je tvořena třemi záchranáři (1 velitel + 2 záchranáři). [44]

Správné umístění záchranné stanice je základním předpokladem dokonalé záchranné činnosti. Pozornost je věnována zejména možnostem pro spouštění člunu na vodu a jeho vytahování a také možnostem příjezdu vozidel zdravotnické záchranné služby co nejbližší k vodní hladině. [11]



Obrázek 5 - Záchraná stanice VZS ČČK Plzeň – Hracholusky [zdroj VZS ČČK Plzeň]

Dalším důležitým faktorem umístění záchranné stanice je pokrytí signálem mobilní sítě. Pro příjem tísňových výzev je primárním prostředkem systém GINA, sekundárním pak analogová stanice nastavená na kmitočet IZS, případně jiný, určený ze strany HZS ČR pro součinnost při zásahu. [44]

Vybavení stanice můžeme rozdělit do dvou oblastí, na vybavení technické a zdravotnické. Dále je můžeme rozdělit přímo na vybavení plavidel a vybavení záchranné stanice.

A) Vybavení plavidel

Každá záchranná stanice má povinnou a doporučenou výbavu pro jednotlivá plavidla. Prezidium VZS ČČK víceméně trvá na tom, že i doporučená výbava, je součástí výbavy povinné. Plavidla dělíme s výtlakem nejvýše 500 kg a s výtlakem nad 500 kg, s délkou do 6 a do 20 metrů.

Následující informace o povinné a doporučené výbavě pro plavidla jsou získány z interního dokumentu VZS ČČK. [45]

Všechna plavidla jsou standardně vybavena lodními listinami, kterými jsou:

- technické osvědčení plavidla;
- průkaz vůdce plavidla (má jej u sebe, je-li k danému typu plavidla nutný);
- záznam o službě a zásahu;
- povolení k zajištění či pořádání akce apod.;
- lodní deník (záznam o použití plavidla).

➤ Plavidla s výtlakem nejvýše 500 kg

Základní vybavení:

- nádobka pro vylévání vody nebo ruční pumpa (neplatí pro skútr nebo plavidlo s vodotěsně uzavřeným plovákem);
- vyvazovací lano nebo řetěz min. 5 m;
- dvě pádla nebo vesla (neplatí pro skútr a veslice);
- záchranné vesty podle aktuálního počtu osob na plavidle.

Povinné vybavení:

- minimální lékárna (autolékárnička) včetně resuscitační masky;
- funkční radiokomunikační prostředek (voděodolný nebo v obalu);
- záchranný pás;
- házečka min. 20 m;
- nůž (není-li součástí záchranné vesty).

Doporučené vybavení:

- rozšířená lékárna (krční límce – sada nebo stavitelný dospělý a dětský) + AED;
- sada lezeckého materiálu pro technický zásah (tažení/vlečení předmětů a plavidel apod.);
- transportní plachta;
- záchranná vesta pro pacienta/postiženého;
- značkovací set (bójka, závaží a lanko dle maximální hloubky lokality) + magnet (neodym);
- potápěčské ABC;
- rezervní palivo + olej;
- odrazníky.

➤ **Plavidla s výtlakem nad 500 kg a délkou do 6 m**

Základní vybavení:

- nádobka pro vylévání vody nebo ruční pumpa a vědro s lanem (pokud není plavidlo vybaveno drenážní soustavou);
- vyvazovací lano s délkou min. 15 m;
- dvě pádla nebo vesla;
- záchranné vesty podle aktuálního počtu osob na plavidle (neplatí pro plavidla pro komerční účely);
- bidlo s háčkem;
- trubka nebo zvon (je-li plavidlo širší než 1,2 m a není vybaveno mechanickým zařízením pro dávání zvukových signálů);
- návěštní svítlna;
- hasicí přístroj 2 kg (pokud je výkon motoru do 7,5 kW bez zabudované nádrže, stačí 1 kg nebo hasicí sprej);
- lékárnička a instrukce k záchraně.

Povinné vybavení:

- rozšířená lékárna (krční límce – sada nebo stavitelný dospělý a dětský) + AED;
- vyvazovací lana na přídi a na obou bocích zádi;

- sada lezeckého materiálu pro technický zásah (tažení/vlečení předmětů a plavidel, pokud není instalován plovoucí vlečný systém);
- ostatní výbava totožná s výtlakem plavidla do 500 kg.

Doporučené vybavení:

- transportní plachta nebo páteřní deska;
- magnet (neodym) na lanku;
- vyprošťovací síť;
- kotvící kolík a palice/sekera;
- plovoucí vlečný systém „V“;
- ostatní výbava totožná s výtlakem plavidla do 500 kg.

➤ **Plavidla s výtlakem nad 500 kg a délkou 6 m až 20 m**

Základní vybavení:

- nádobka pro vylévání vody nebo ruční pumpa a vědro s lanem (pokud není vybaveno drenážní soustavou s nejméně 1 čerpadlem);
- vyvazovací a kotevní lano s délkou minimálně 15 m + další lano s minimální délkou 2/3 prvního (lodě nad 15 m = délka lodě + 10 m);
- záchranné vesty podle aktuálního počtu osob na plavidla (neplatí pro plavidla pro komerční účely);
- bidlo s háčkem;
- zařízení pro podávání zvukových signálů;
- návěštní svítilna;
- přenosný hasicí přístroj (nad 15 m délky lodě podle m² obytné plochy) a hasicí rouška (pokud je na plavidle zařízení s otevřeným ohněm);
- lékárnička a instrukce k záchraně;
- minimálně 2 odrazníky;
- příslušenství ke strojnímu zařízení a nářadí (má-li strojní pohon);
- vyhledávací svítilna;
- nejméně 1 záchranný kruh s úchopným lanem po obvodu (neplatí pro plavidlo poháněné lidskou silou bez pohonu), kruh vybaven samozápalným světlem (pro plavidlo kat. „C“), minimálně 2 záchranné kruhy (je-li plavidlo delší než 12 m), plovoucí lano k záchrannému kruhu pro kat. „D“ 16 m, „C“ 30 m;

- kotva (u plavidla jehož výtlač je vyšší než 1 000 kg), hmotnost hlavní kotvy je 2,5násobek délky plavidla, kotva těžší, než 15 kg je označena poznávacími znaky plavidla;
- 2x požární vědro s lanem nebo požární čerpadlo (pro plavidla delší než 12 m);
- záchranný vor nebo člun.

Povinné vybavení:

- rozšířená lékárna (krční límce – sada nebo stavitelný dospělý a dětský) + AED;
- vyvazovací lana na přídi a na obou bocích zádi;
- sada lezeckého materiálu pro technický zásah (tažení/vlečení předmětů a plavidel, pokud není instalován plovoucí vlečný systém);
- transportní plachta nebo páteřní deska;
- záchranná vesta pro pacienta/postiženého;
- ostatní výbava totožná s výtlačem plavidla do 500 kg.

Doporučené vybavení:

- značkovací set (bójka, závaží a lanko dle maximální hloubky lokality);
- magnet (neodym) na lanku;
- vyprošťovací síť;
- kotvící kolík a palice/sekera;
- ostatní výbava totožná s výtlačem plavidla do 500 kg. [45]



Obrázek 6 - Vybavení záchranného člunu MS Boat 550 [zdroj VZS ČČK Plzeň]

B) Vybavení záchranné stanice

Zázemí záchranné stanice je důležité zejména pro samotné záchranáře, kteří vykonávají svoji činnost převážně v období letních měsíců července a srpna 24 hodin denně. Provoz stanice je organizován v souladu s interními předpisy VZS ČČK. Důležitou součástí je také vedení příslušné provozní dokumentace (deník základny, kniha zásahů a ošetření, záznamy o provozu radiostanic, lodní deníky apod.). [11]

Co se týká vybavení jednotlivých záchranných stanic, žádná doporučení ze strany vedení VZS ČČK v tomto směru nejsou. Toto je v gesci jednotlivých pobočných spolků, které nejlépe vědí, co k dané činnosti potřebují. Neexistuje tedy ani souhrnný přehled

o veškerém majetku VZS ČČK, který by vedlo Prezidium. Je možné říct, že i vybavení stanic je odvislé od finančních prostředků, kterými jednotlivé pobočné spolky disponují.

C) Vybavení záchranné stanice pobočného spolku VZS ČČK Praha 15

Jako příklad konkrétního vybavení je zde použita stanice pobočného spolku Prahy 15, která jako jediná z oslovených, byla ochotna poskytnout informace k technickému a věcnému vybavení.

Od roku 2017 zajišťuje tato skupina záchranářů, mimo jiné, pravidelnou službu na vodní nádrži Orlík. Provoz této záchranné stanice spadá pod OPIS IZS Jihočeského kraje, může být využita i ve prospěch kraje Středočeského.

Tato záchranná stanice je vybavena dvěma plavidly. Prvním je člun typu MS Boat o výtlaku nad 500 kg a délce do 6 m, druhým je člun typu Sportis 7500 o výtlaku nad 500 kg a délce 6 až 20 m, který je schopen uvést dva ležící pacienty, případně 1 300 kg nákladu. Oba čluny mají povinnou i doporučenou výbavu stanovenou Prezidiem VZS ČČK.

Pokud jde o další vybavení záchranné stanice, jedná se zejména o lezecký set, cvičné AED, výjezdové oblečení, záchranné vesty, sluneční brýle, radiostanice, čelovky, výjezdová lékárna a další věcné prostředky nezbytné pro záchranářskou činnost.

Také vybavení této záchranné stanice je závislé na peněžních prostředcích, kdy formou dotací jak z kraje Jihočeského, tak Středočeského, bylo doplněno např. o zdravotnický a komunikační materiál.

Vzhledem k nařízeným krizovým opatřením v době vyhlášeného nouzového stavu k řešení krizové situace vzniklé v důsledku pandemie nového koronaviru nazývaného také SARS CoV-2 (COVID-19) nebylo možné z důvodu omezení mobility (zákaz volného pohybu osob mezi jednotlivými okresy) zrealizovat plánovanou prohlídku alespoň ještě jedné další záchranné stanice VZS ČČK.

5.3.2 Závěry ze SWOT analýzy

V následující tabulce 2 jsou uvedeny závěry z provedené SWOT analýzy „Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky“.

Tabulka 2 - SWOT analýza "Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky"
[zdroj vlastní]

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- dislokace záchranných stanic- stanovení standardů plavidel- vybavení odpovídající zásahům	<ul style="list-style-type: none">- nejednotnost vybavení VZS ČČK- centrální nákupy
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none">- zapojení do strukturálních fondů- spolupráce se sponzory- sloučení do jedné organizační složky	<ul style="list-style-type: none">- nedostatek financí- ukončení dotačního programu MV-GŘ HZS ČR

A) Silné stránky:

Dislokace záchranných stanic – všechny stanice jsou umístěny v blízkosti vodních ploch, většina techniky je spuštěna na vodě, zásahy jsou bezprostředně po oznámení události. Vzhledem k tomu, že záchranáři pocházejí z jednotlivých krajů, jejich znalost prostředí je jim tak výhodou.

Stanovení standardů plavidel – základní, povinné a doporučené vybavení jednotlivých kategorií plavidel je stanoveno Prezidiem VZS ČČK.

Vybavení odpovídající zásahům – potřebné vybavení, prověřené praxí, je zásadní pro úspěšný zásah na vodní hladině, nebo v zatopených oblastech při povodních.

B) Slabé stránky:

Nejednotnost vybavení VZS ČČK – dáno především rozdíly ve financování jednotlivých pobočných spolků.

Centrální nákupy – veškeré nákupy z dotací MV-GŘ HZS ČR jsou pouze investiční, realizovány formou výběrových řízení centrálně, kdy Prezidium VZS ČČK žádá o dotaci na konkrétní techniku. Pobočné spolky si následně sami shánějí peníze pro další nákup techniky a věcných prostředků.

C) Příležitosti:

Zapojení do strukturálních fondů – v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj je možné získat dotace pro novou techniku, výstavbu záchranných stanic apod. Funguje také v rámci přeshraniční spolupráce, např. v již zmíněném pobočném spolku VZS ČČK Český Krumlov a Horní Rakousko – výstavba školicího střediska.

Spolupráce se sponzory – možnost získat sponzory, kteří mají k danému teritoriu vztah, ať už osobní, nebo zde provozují podnikatelskou činnost.

Sloučení do jedné organizační složky – výhodou spojení je centralizované řízení, pobočné spolky se svým vybavením jsou na stejné úrovni, centrální přehled o majetkovém vybavení.

D) Hrozby:

Nedostatek financí – při nedostatku financí může klesnout úroveň poskytovaných záchrannářských služeb. Při zastaralé technice může dojít k ohrožení života přímo zasahujících záchrannářů.

Ukončení dotačního programu MV-GŘ HZS ČR – jedná se o zásadní zdroj finančních prostředků, který by podstatně omezil chod VZS ČČK.

Na základě výše uvedeného lze učinit závěr, že **hypotéza č. 1 „Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky je dostačující“ se potvrdila.**

Současně je ale nutné říct, že zásadním problémem pro zajištění bezproblémového chodu všech záchranných stanic jsou finance. Jen s odpovídajícími finančními prostředky, využitými ať už přímo na stanicích, nebo při nákupu potřebné techniky a věcných prostředků, mohou záchranáři úspěšně zachraňovat lidské životy.

5.4 Odborná příprava členů VZS ČČK

VZS ČČK má pro své členy vypracovaný komplexní vzdělávací program, kdy na základě úspěšného absolvování kurzů účastníci obdrží kvalifikaci pro vodní záchranářství. Získávání kvalifikací je rozděleno na tyto dvě části:

- kvalifikace VZS ČČK, jejímž cílem je získat odbornost a znalost pro výkon činnosti ve VZS ČČK formou kurzu a následně pak úspěšné složení zkoušky. Potvrzení o této kvalifikaci vydává Prezidium;
- kvalifikace podle Národní soustavy kvalifikací (dále jen „NSK“), jejímž cílem je složit zkoušku podle pravidel NSK a získat tak „Osvědčení o získání profesní kvalifikace“, které opravňuje vykonávat povolání v dané oblasti. Tato kvalifikace je ekvivalentní ke kvalifikacím VZS ČČK. [46]

5.4.1 Zaměření, obsah a formy odborné přípravy

Příprava členů VZS ČČK probíhá formou plnění jednotlivých disciplín příslušné předmětové skupiny, které jsou završeny závěrečnou zkouškou a následným získáním kvalifikace. V případě, kdy není splněna jedna z předmětových skupin (při nesplnění více skupin kvalifikaci účastník kurzu vůbec nezíská), může uchazeč do 3 měsíců, po dohodě se zkušební komisí, tuto zkoušku opakovat. Kvalifikace jsou následně prodlužovány vždy před uplynutím doby platnosti, a to přezkoušením nebo doškolením.

Vzdělávání VZS ČČK je rozděleno do čtyř kategorií: **kvalifikace dětí a mládeže, kvalifikační minima, základní kvalifikace a pedagogické kvalifikace.** [46]

A) Kvalifikace dětí a mládeže

Podmínkou pro získání kvalifikace je zdravotní způsobilost, členství u VZS ČČK a složení zkoušek odpovídající věkové kategorie, které jsou následující:

- mladý záchranář 7/Z7 (6-10 let),
- mladý záchranář 6/Z6 (10-14 let),
- mladý záchranář 5/Z5 (14-18 let).

Výuka probíhá v kompetenci jednotlivých pobočných spolků, přičemž výuku provádí člen s minimální kvalifikací Z3. Závěrečné zkoušky se skládají z balíčků dovedností, které jsou přizpůsobeny jednotlivým věkovým kategoriím. Balíčky dovedností jsou následující: plavání, záchrana tonoucích, první pomoc, potápění, doplňující znalosti. Kvalifikace je u všech těchto skupin vydávána Prezidiem. [46]

B) Kvalifikační minima

- **Záchranářské minimum (ZM)** je minimální kvalifikace potřebná pro získání statutu řádného člena VZS ČČK. Vstupním požadavkem je členství v organizaci, dosažení 18 let věku, zdravotní způsobilost a ukončená základní školní docházka. Vedením kurzu je pověřen člen s minimální kvalifikací Z3. Obsahem kurzu je záchrana v bazénu, první pomoc, prevence na bazénech a koupalištích.
- **Záchranářské minimum pro volnou vodu (MVV)** je předpokladem pro výkon služby na stanicích VZS ČČK. Uchazeč je řádným členem organizace, zdravotně způsobilý a bez zjevných známek vyčerpání překoná souvislým plaváním vzdálenost 200 m. Výuku vede člen organizace s minimální kvalifikací záchranář VZS, kterého pověří Prezidium nebo pobočný spolek. Závěrečné zkoušky se konají z oblasti první pomoci, záchrany tonoucích na volné vodě a praktické předvedení bezpečného vázání plavidla.
- **Vůdce záchranářského plavidla (VZP)** je minimální kvalifikace potřebná pro vedení záchranářských plavidel VZS ČČK. Vstupní požadavky jsou následující: řádný člen organizace, zdravotní způsobilost, kvalifikace záchranářského minima pro volnou vodu a uchazeč musí být držitelem platného dokladu „Vůdce malého plavidla

kategorie M“ vydaného Státní plavební správou. Obsahem kurzu jsou všeobecné znalosti údržby, techniky a vybavení plavidla, vedení a vybraná problematika záchranného plavidla. Kurz probíhá pod vedením záchranáře VZS ČČK nebo školitele vůdců záchranného plavidla.

Po úspěšném absolvování všech kurzů kvalifikačního minima uchazeči obdrží kvalifikaci vydanou Prezidiem, jejíž platnost se každé 2 roky obnovuje. [46]

C) Základní kvalifikace

Profesní kvalifikace **plavčík, mistr plavčí a záchranář na volné vodě** jsou udělovány autorizovanou osobou podle hodnotícího standardu NSK na základě splnění autorizovaných zkoušek. Autorizovanou osobou je též VZS ČČK. Na základě písemné žádosti podané Prezidiu tak může být profesní kvalifikace **plavčík** uznána za kvalifikaci **záchranář 3, mistr plavčí jako záchranář 2 a záchranář na volné vodě jako záchranář VZS ČČK**. [46]

- **Záchranář 3/Z3 (plavčík)** je definován jako „*Plavčík na bazénech, koupalištích a aquaparcích zajišťuje bezpečnost návštěvníků těchto zařízení, usměrňuje jejich chování a vodní aktivity a je-li nezbytné, je připraven vykonat příslušný záchranný zásah.*“ [15]

Vstupním požadavkem je členství VZS, věk 18 let, zdravotní způsobilost a ukončená školní docházka. Splnění této kvalifikace je podmínkou pro absolvování dalších kurzů v rámci VZS ČČK. Podmínkou pro zvládnutí zkoušky je znalost a dovednost následujících předmětových skupin a témat: plavání, záchrana tonoucích včetně záchrany tonoucích na volné vodě, teorie plavidel, první pomoc, potápění a další doplňující znalosti. Doba platnosti kvalifikace, která je vydávána Prezidiem, je 2 roky. [46]

- **Záchranář 2/Z2 (mistr plavčí)** je definován jako „*Mistr plavčí na bazénech, koupalištích a aquaparcích koordinuje, kontroluje a zajišťuje bezpečnost návštěvníků zařízení, usměrňuje jejich chování a vodní aktivity a v případě nutnosti organizuje, řídí a vykonává příslušný záchranný zásah.*“ [15]

Kvalifikace Z2 je vstupní podmínkou pro některé pedagogické kvalifikace. Členství u VZS ČČK, zdravotní způsobilost a platná kvalifikace Z3 je předpokladem zařazení do kurzu, který můžeme charakterizovat jako rozšíření znalostí kurzu předchozího. Platnost kvalifikace je na 4 roky. [46]

- **Záchranář VZS (záchranář na volné vodě)** je definován jako „*Vodní záchranář na vodních plochách a tocích zajišťuje bezpečnost jejich uživatelů, usměrňuje jejich chování a vodní aktivity a je-li nezbytné, je připraven vykonat příslušný záchranný zásah.*“ [15]

Stejně jako kvalifikace předchozí, je i tato podmínkou pro vybrané pedagogické kvalifikace. Vstupním požadavkem je kvalifikace Z3 nebo vyšší, jedná se o člena VZS ČČK, který je zároveň držitelem dokladu „Vůdce malého plavidla kategorie M“ vydaného Státní plavební správou. Témata zkoušek jsou zaměřena opět na plavání, první pomoc, přístrojové potápění na přírodních vodních plochách a tocích, ale také na znalosti lezecké techniky, komunikaci a psychologii zachránce. Doba platnosti kvalifikace je omezena na 4 roky. [46]



Obrázek 7 - Výcvik vodních záchranářů [zdroj VZS ČČK Plzeň]

D) Pedagogické kvalifikace

Základním předpokladem pro veškeré pedagogické kvalifikace je věk 21 let, členství u VSZ ČČK, ukončené středoškolské vzdělání a zdravotní způsobilost.

➤ Školitel první pomoci (SPP)

Podmínkou je zdravotní způsobilost, ukončené středoškolské vzdělání, kvalifikace ZM nebo vyšší a doložená pedagogická praxe na kurzech VZS ČČK, minimálně doporučení instruktora VZS ČČK. Platnost kvalifikace je 4 roky, jejíž držitel je oprávněn vyučovat a zkoušet první pomoc v rámci kurzů VZS ČČK. [46]

➤ Školitel pro bazénové kvalifikace

Podmínkou pro získání kvalifikace je kromě základních předpokladů kvalifikace Z2 a kvalifikace SPP, doložená výuková praxe na 2 kurzech včetně závěrečných zkoušek kvalifikace Z3. Platnost kvalifikace je 4 roky. Předmětem činnosti školitele je příprava a organizace kurzů a seminářů, včetně výukové činnosti a následně účast v pozici člena zkušební komise u závěrečných zkoušek. [46]

➤ Školitel vůdců záchranářského plavidla

Doporučení instruktora VZS ČČK, nebo Prezidia, kvalifikace ZM nebo vyšší a doložená pedagogická praxe na kurzech VZS ČČK jsou podmínkou pro absolvování výše zmíněného kurzu. Po úspěšném složení závěrečných zkoušek je účastník oprávněn provádět, na základě pověření Prezidia, výukovou činnost v kurzech VZS ČČK. Platnost kvalifikace je 4 roky. [46]

➤ Instruktor VZS ČČK

Předpokladem pro absolvování kurzu je získání kvalifikací Z2, záchranář VZS ČČK, SPP, absolvování kurzu pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou, nebo musí mít účastník kurzu potápěčskou kvalifikaci. Do kurzu je navržen lektorem nebo instruktorem VZS ČČK. Následně držitel této licence, jejíž platnost je 4 roky, provádí kompletní výukovou činnost a stává se členem zkušební komise. [46]

➤ Lektor VZS ČČK

Veškeré podmínky pro získání kvalifikace jsou totožné jako u instruktora VZS ČČK s tím rozdílem, že doporučení je možné pouze od dalšího lektora VZS ČČK. [46]



Obrázek 8 - Výcvik vodních záchranářů [zdroj VZS ČČK Plzeň]

5.4.2 Závěry ze SWOT analýzy

V následující tabulce č. 3 jsou uvedeny závěry z provedené SWOT analýzy „Způsob provádění odborné přípravy členů VZS ČČK“.

Tabulka 3 - SWOT analýza "Způsob provádění odborné přípravy členů VZS ČČK"
[zdroj vlastní]

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - propracovaný vzdělávací program - kvalifikovaní lektoři - práce s dětmi a mládeží - znalost místních podmínek 	<ul style="list-style-type: none"> - realizace vzdělávacího programu na úkor volného času - finanční ohodnocení - dobrovolná účast na vzdělávání - vybavení lektorů a instruktorů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní spolupráce - účast na cvičeních se složkami IZS - užší spolupráce s poskytovateli ZZS - zvýšení povědomí o VZS ČČK 	<ul style="list-style-type: none"> - malý zájem veřejnosti o členství - neuplatnění získané odbornosti v praxi - nedostatek financí - překážky ze strany zaměstnavatelů

A) Silné stránky:

Propracovaný vzdělávací program – komplexní program vzdělávání členů, který je postaven i motivačně, kdy zvyšování jednotlivých kvalifikací podmiňuje nejprve získání kvalifikací nižších.

Kvalifikovaní lektoři – výhodou je v tomto případě výchova svých vlastních lektorů, kteří znají dokonale prostředí a činnost organizace.

Práce s dětmi a mládeží – velký důraz kladen na výchovu členů již od věku 6 let, formou kroužků mladého vodního záchranáře. Ve věku 18 let, kdy končí poslední kurz mladého záchranáře, jsou absolventi schopni uspět u zkoušek ze základních kvalifikací.

Znalost místních podmínek – v rámci prováděné odborné přípravy je kladen také důraz na znalost místních podmínek, tedy o jakousi „předurčenost“ jednotlivých vodních záchranářů pro činnost na konkrétní záchrané stanici VZS ČČK.

B) Slabé stránky:

Realizace vzdělávacího programu na úkor volného času – veškerá vzdělávací činnost probíhá výhradně ve volném čase lektorů, tedy po skončení zaměstnání, případně v rámci své dovolené.

Finanční ohodnocení – za poslední dva roky se podařilo sehnat finanční prostředky pro instruktory a lektory, které jsou ale minimální, v řádech stovek korun na den. V dotačních titulech jsou prostředky na mzdy výrazně omezené a v současné době není možnost je navýšit.

Dobrovolná účast na vzdělávání – udržet zájem členů o vzdělávání je velmi problematické, jedním z faktorů je nedostatečná motivace.

Vybavení lektorů a instruktorů – vybavení (oblečení) lektorů a instruktorů, které je důležité pro lektorskou činnost (bundy, kalhoty, neopren, helma, záchranná vesta a další věcné prostředky) je finančně velmi náročné (v řádu 35 tisíc Kč/osobu).

C) Příležitosti:

Mezinárodní spolupráce – v rámci přeshraniční spolupráce se naskýtá možnost společných cvičení, předávání zkušeností, ale i motivace k výuce cizího jazyka ze strany jednotlivých členů organizace.

Účast na cvičeních se složkami IZS – důvodem není jen zlepšení činnosti při společném zásahu, zjištění, zda výbava je dostatečná, ale i navázání osobních kontaktů účastníků všech složek, budování týmu přímo v rámci VZS ČČK.

Užší spolupráce s poskytovateli ZZS – nejčastější spolupráce při zásazích, kdy vodní záchranáři zajistí první pomoc v rámci zásahu a předávají pacienta dále do péče příslušného poskytovatele ZZS. Společná cvičení, případně zvyšování vzdělávání členů VZS ČČK přímo s poskytovateli ZZS.

Zvýšení povědomí o VZS ČČK – propagace organizace může sloužit také k náboru nových členů, získávání sponzorů, využití VZS ČČK případně pro komerční účely, které přinese další finanční prostředky, v neposlední řadě jistota a bezpečí obyvatel při volnočasových aktivitách u vodních nádrží.

D) Hrozby:

Malý zájem veřejnosti o členství – organizace si širokou členskou základnou vychovává svoje vlastní záchranáře, kdy v případě malého zájmu o členství může mít problém zajistit v budoucnu chod záchranných stanic.

Neuplatnění získané odbornosti v praxi – nízká motivace členů získat odborné znalosti a dovednosti, které jsou zakončeny zkouškou v okamžiku, kdy nenajdou další uplatnění během roku, ale pouze v letních měsících, nebo vůbec.

Nedostatek financí – potřeba financí i v rámci vzdělávání, ať už jde o pronájem prostor, kde výcvik probíhá, nákup nezbytných věcných prostředků, učebních pomůcek apod.

Překážky ze strany zaměstnavatelů – veškeré činnosti probíhají v rámci VZS ČČK ve volném čase jednotlivých členů, ne vždy je možnost uvolnit konkrétní záchranáře ze zaměstnání. Tato hrozba je zejména při neplánovaných událostech, kdy je nutnost mít vždy stanovený náhradní tým vodních záchranářů.

Na základě výše uvedeného lze učinit závěr, že **hypotéza č. 2** „*Způsob provádění odborné přípravy členů VZS ČČK je vyhovující*“ **se potvrdila.**

Systém vzdělávání v rámci VZS ČČK je na vysoké úrovni, je odstupňovaný dle věku, činností, dosaženého vzdělávání v rámci organizace. Přibližně 60 vlastních instruktorů a školitelů dokáže zajistit vysoký standard pro výchovu svých členů, kdy o členství ve VZS ČČK je stále zájem. Problémem jsou zejména finance na jejich ohodnocení a vybavení. S jistotou je možné říct, že pro vodní záchranáře je práce u VZS ČČK prakticky koníčkem.

5.5 Porovnání VZS ČČK s obdobnými službami v zahraničí

Pro komparaci zahraničních vodních záchranných služeb s VZS ČČK jsem vybrala dva státy, které hraničí přímo s Českou republikou.

Jednou z nich je rakouská vodní záchranná služba, o které zde byla již zmínka v souvislosti s mezinárodní spoluprací s pobočným spolkem VZS ČČK Český Krumlov.

Druhým státem je Slovenská republika, kdy jsem se chtěla dozvědět více o tom, jak si stojí na poli vodního záchranářství po rozdělení VZS ČSČK, ale také z toho důvodu, že mi je tato země a lidé v ní žijící, i po rozdělení Československa, stále blízká.

5.5.1 Popis VZS vybraných států

A) Rakouská republika

Rakouská vodní záchranná služba **Die Österreichische Wasserrettung Bundesleitung** (dále jen „ÖWR“) byla založena v roce 1957 v Linzi. Jedná se o neziskové, humanitární a záchranné sdružení, jehož základním posláním je chránit lidi před utonutím. Je členem mezinárodních organizací ILS a ILSE. [47]

Centrální sídlo společnosti je v současné době ve Vídni, kde sídlí Federální správa. V dalších osmi spolkových zemích, kterými jsou Dolní Rakousko, Horní Rakousko, Korutany, Burgenland, Štýrsko, Salcbursko, Tyrolsko a Vorarlbersko, pak sídlí regionální sdružení. Některá z těchto regionálních sdružení mají ve své struktuře jednotlivé spolky, nacházející se přímo v konkrétních oblastech daného regionu. [47]

Úkolem ÖWR je nejen záchrana lidských životů před utonutím, ale zároveň výuka plavání, potápění, ochrana přírody a výcvik vodních záchranářů ÖWR. Velký důraz je kladen na poskytování první pomoci, včetně záchrany majetku.

ÖWR monitoruje místa na přírodních vodních plochách, ale také na koupalištích. V rámci své činnosti spolupracuje s policií, hasiči, Červeným křížem a dalšími organizacemi, které se věnují záchraně životů. Ministerstvo vnitra Rakouské republiky poskytuje finanční prostředky na dovybavení stanic vodní záchranné služby. [47]

Propracovanou oblastí vodní záchrany v Rakousku jsou kurzy plavání. Na základě dlouhodobých zkušeností organizace s touto výukou mohou rodiče přihlásit své děti do kurzů již od 5 let. Kurzy jsou odstupňované podle věku, a s tím souvisí i splnění jednotlivých úkolů. Po absolvování kurzu děti získávají plavecké odznaky. V rámci preventivní činnosti jsou provozovány kurzy pořádané pro základní školy. [48]

Kvalifikace pro vodní záchrannářství je rozdělena na výcvik plavčků, instruktorů plavání, na kurzy první pomoci, na získání osvědčení o potápění nebo lodního průkazu.

Významnou úlohu plní vodní záchranná služba Rakouska při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací. Spolupráce s ostatními záchrannými složkami a sbory (obdobu našeho IZS) je v této zemi na vysoké úrovni. Jako příklad spolupráce při těchto událostech, danou přímo zákonem, je možné uvést ÖWR Vorarlberg. Činnost této organizace při mimořádných událostech je vymezena zákonem o záchrane č. 46/1979. [49], [50]

B) Slovenská republika

Historie vodní záchrany na Slovensku se datuje, stejně tak jako v České republice, od roku 1967, kdy vznikla VZS ČSČK. S rozpadem federativní republiky v roce 1993 byla rozdělena i tato organizace.

Vodná záchranná služba Slovenského Červeného kříže (dále jen „VZS SČK“) je součástí Červeného kříže Slovenské republiky, jak již vyplývá z názvu. Vychází z jeho stanov, ve kterých je zakotvena v článku XII. Podrobnější úprava o činnosti, vzniku, zániku členství, práv a povinností jeho členů a předsednictvu společnosti je vymezena ve stanovách VZS SČK. [51]

Organizační struktura je tvořena místními sdruženími a školicími středisky. V současné době má VZS SČK 9 místních sdružení – Bratislava, Liptovský Mikuláš, Prešov, Komárno, Nitra, Michalovce, Levice, Nové Zámky a Topoľčany. Školicí střediska působí v Bratislavě, Liptovském Mikuláši a Prešově. Činnost vodních záchrannářů je dobrovolná a vykonávají ji ve svém volném čase, zejména na úkor dovolené. Pokud jde o členskou základnu, je u VZS SČK registrováno celkem 120 členů. [51]

Základní aktivitou je preventivní a záchranná činnost na otevřených vodních plochách v letní sezóně. Kryté bazény využívají především profesionální plavčíky, kteří ale prošli výcvikem u VZS SČK. Další činností, která je charakteristická pro všechny vodní záchranné služby, je výcvik plavců, plavčíků, vodních záchranářů a dalších specializovaných profesí, potřebných pro záchranu osob z vodního prostředí. [52]

VZS SČK může být využita také k záchraně lidských životů a materiálních hodnot při přírodních katastrofách, zejména povodních. Významná je aktivita v oblasti sportovní činnosti na tuzemské i mezinárodní úrovni, neboť i VZS SČK je součástí ILS a ILSE. V současné době vyvíjena iniciativa v oblasti výměny plavčíků napříč zeměmi, zejména s Rakouskem a Českou republikou. [53]

5.5.2 Závěry z komparace

Za účelem komparace jednotlivých vodních záchranných služeb byla stanovena následující kritéria:

- organizace je součástí organizace Červeného kříže;
- jedná se o dobrovolný spolek;
- je členem mezinárodních organizací ILS, ILSE;
- velikost členské základny;
- počet pobočných spolků (místních sdružení);
- je využitelná při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací;
- je prováděna odborná příprava členů organizace;
- práce s dětmi a mládeží;
- organizace je součástí (složkou) IZS;
- povědomí veřejnosti o činnosti organizace;
- financování prostřednictvím Ministerstva vnitra.

V tabulce 4 jsou uvedeny výsledky provedené komparace všech tří vodních záchranných služeb.

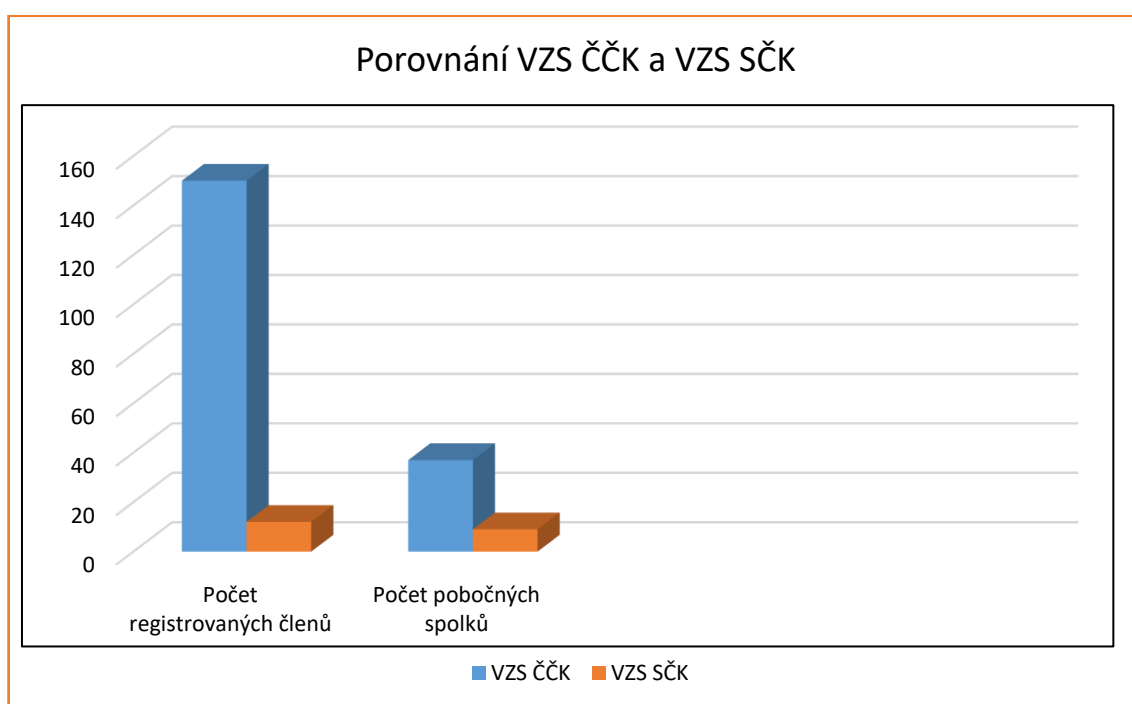
Tabulka 4 - Výsledky komparace vybraných VZS [51] [36]

Kritérium	VZS ČČK	ÖWR	VZS SČK
Součást Červeného kříže	ANO	NE	ANO
Dobrovolný spolek	ANO	ANO	ANO
Člen ILS, ILSE	ANO	ANO	ANO
Počet členů	1500	nezjištěno	120
Počet pobočných spolků	37	nezjištěno	9
Využití při mimořádných událostech	ANO	ANO	ANO
Odborná příprava členů	ANO	ANO	ANO
Práce s dětmi a mládeží	ANO	ANO	NE
Součást IZS	ANO	ANO	NE
Povědomí veřejnosti o činnosti	pozitivní	pozitivní	nízké
Financování Ministerstvem vnitra	ANO	ANO	NE

Cílem komparace bylo zejména ověřit, zda je postavení a činnost VZS ČČK na srovnatelné úrovni jako v zahraničí. Organizace jsou ve všech třech porovnávaných státech založeny na dobrovolnické činnosti, kterou její členové vykonávají z důvodu pomoci lidem před utonutím. Shoda panuje také v oblastech zásahů při mimořádných událostech nebo krizových situacích, důraz je kladen rovněž na odbornou přípravu členů organizace, bez které by jejich činnost nebyla tak úspěšná. V organizaci české a rakouské má velký význam výchova a vzdělání záchranářů od dětského věku, na rozdíl od Slovenska, které má sice kurzy plavání pro děti, ale tyto kurzy jsou pouze veřejné a netýkají se přímo členů VZS SČK. Všechny porovnávané vodní záchranné služby jsou rovněž členy ILS a ILSE.

Jak již z názvu vyplývá, vodní záchranné služby v České republice a taktéž na Slovensku, jsou součástí humanitární nevládní neziskové organizace Červený kříž, na rozdíl od Rakouské republiky, která ale se zmíněnou organizací úzce spolupracuje.

Rozdíly jsou patrné ve velikosti členské základny, zejména mezi vodními záchrannými službami v ČR a na Slovensku (viz graf na obrázku 8). Počet záchranářů ÖWR se mi nepodařilo zjistit.



Obrázek 9 - Porovnání velikosti členské základny a počtu pobočných spolků

[zdroj vlastní]

Oblast aktivní spolupráce s dalšími záchrannými složkami nebo bezpečnostními sbory je znatelná jak na straně české (ostatní složka IZS), tak rakouské. Obě tyto organizace čerpají prostředky prostřednictvím dohod o spolupráci, nebo na základě dotačních titulů, cestou Ministerstev vnitra svých zemí.

V loňském roce se starostové obcí na Slovensku, v jejichž lokalitě jsou vodní nádrže bez činné vodní záchranné služby, snažili iniciovat vznik dobrovolného vodního záchranného sboru na principu dobrovolných hasičů. Oficiálně podali žádost na slovenské Ministerstvo vnitra s tím, že by se jednalo i o finanční a materiální zabezpečení. Tato žádost však byla následně zamítnuta. [54]

Z hodnocených zemí je činnost vodní záchranné služby na Slovensku, v porovnání s dalšími dvěma státy méně rozšířena, nemá tak suverénní postavení v rámci IZS, a pokud budu hodnotit propagaci např. na sociálních sítích a v médiích, tak článků a informací o činnosti VZS SČK je nesrovnatelně méně, než v České a Rakouské republice.

Na základě výše uvedeného lze učinit závěr, že **hypotéza č. 3:** „*Činnost VZS ČČK je na srovnatelné úrovni jako v zahraničí*“ **se potvrdila.**

Je možné konstatovat, že VZS ČČK je, při porovnání se zahraničními organizacemi v oblasti vodního záchranářství, svojí aktivní účastí, profesionalitou, rozšířením v rámci celé České republiky na úrovni srovnatelné nebo vyšší.

5.6 Navrhovaná opatření

Jak vyplývá z obou SWOT analýz, společným problémem jsou pro VZS ČČK finance. Potřebné jsou jak v rámci pořizování nové techniky a věcných prostředků, tak pro lektory a instruktory, kteří provádějí odbornou přípravu. Jsou důležité prakticky pro zajištění chodu organizace, zejména jejích záchranných stanic.

Základním cílem je získat finanční prostředky pro další rozvoj, ale i udržení standardů v rámci záchranné činnosti VZS ČČK.

Zásadním finančním podporovatelem je v současné době MV-GŘ HZS ČR. Ostatní finanční prostředky jsou závislé především na osobních kontaktech lidí z jednotlivých pobočných spolků, ale také na jiných aktivitách, které jim pomohou sehnat peníze potřebné pro činnost v rámci VZS ČČK. Příkladem může být pobočný spolek VZS ČČK Český Krumlov, který pořádá kurzy zaměřené na různé aktivity probíhající ve vodě, na souši, na sněhu. Nejen, že tímto způsobem získají potřebné peníze, ale rozšiřují znalosti, dovednosti široké veřejnosti způsobem, který si oni sami určí, které je baví, ve kterých potřebují zdokonalit.

S výše zmíněnou aktivitou souvisí také rozšíření „popularity“ VZS ČČK, která pořádáním různých akcí může změnit náhled na svoji činnost, rozšířit členskou základnu a získat tak případně další sponzory.

Zázemí jednotlivých pobočných spolků není jednotné. Možným řešením by mohla být centralizace VZS ČČK.

Dotace z MV-GŘ HZS ČR jsou k dispozici od roku 2015. Do té doby jednal každý pobočný spolek více méně sám za sebe. I z tohoto důvodu je jejich úroveň jiná, záleželo především na „šikovnosti“ lidí, kteří stojí ve vedení jednotlivých spolků.

Centralizací VZS ČČK, kdy je jednotné vedení, které by v rámci spolků mělo své koordinátory na centrální úrovni, by prakticky sjednotilo úroveň stanic. Svým způsobem by to ale zpočátku bylo na úkor stanic, které do té doby byly nejlépe vybavené, ty jsou většinou s největším počtem členů. V dlouhodobém horizontu by se úroveň srovnala. Pokud by to mělo být výhodné pro všechny, je třeba mít především dostatek financí. Zároveň je zde potřeba důvěry jednotlivých pobočných spolků v Prezidium VZS ČČK, že sjednocení bude ku prospěchu věci. Nutno dodat, že za posledních deset let jeho vedení dokázalo dostat organizaci mezi respektovanou ostatní složku IZS.

Specifickou činnost, podobnou záchrance vodní, můžeme najít i u Horské služby ČR, o.p.s., která je také ostatní složkou IZS. Na rozdíl od VZS ČČK je to v současné době již organizace profesionální. V okamžiku, kdy by se stala VZS ČČK organizací s centrálním řízením, model profesionalizace vodního záchrannářství by stál za úvahu. Velký rozdíl mezi těmito organizacemi najdeme zejména ve financích, kdy Horská služba ČR, o.p.s., která je dotována Ministerstvem pro místní rozvoj a jednotlivými kraji, se pohybuje na částce cca 165 milionů Kč, což je oproti VZS ČČK značný rozdíl. Expanze organizace by v takovém případě byla výrazná a pro mnoho členů jistě i motivační.

Další možný rozvoj VZS ČČK spatřuji ve vybudování nových stanic.

Stanice záchrannářů by měla být zřízena např. na jezeře Milada, které vzniklo po rekultivaci zbytkové jámy z těžby hnědého uhlí na dolu Chabařovice. Vzhledem k tomu, že je tato lokalita v letních měsících hojně využívána, měla by zde činnost VZS ČČK svoje opodstatnění. Další možnou stanicí, která je v jednání, je Vranovská přehrada.

V současné době jsou zahájeny stavby záchranných stanic na přehradách Rozkoš a Lipno. Již tři roky se VZS ČČK snaží získat stavební povolení na záchrannou stanicí na Orlíku a zlepšit tak místo působení pobočného spolku Praha 15.

Získání nového vybavení záchranných stanic, technických prostředků, oblečení a dalšího vybavení pro záchranáře.

Obměna zastaralého vybavení, nákup nových technických, věcných prostředků, ale zejména oblečení pro vodní záchranáře, je prakticky každoroční zátěžovou zkouškou pro všechny pobočné spolky, zejména pro jejich rozpočty.

6 DISKUSE

VZS ČČK, zjednodušeně řečeno, spojuje lidi, kteří pomáhají před utonutím. Organizace je aktivní od roku 1968, kdy se členská základna pomalu rozvíjela zejména z nadšenců pro vodní turistiku nebo vodní sporty, a kteří se snažili prosadit myšlenku záchrany na vodní ploše. Základním předpokladem pro tuto činnost je dovednost a tou je plavání neboli plavecká gramotnost. [55]

V minulosti byla tato dovednost značně opomíjena. Základní školy tuto možnost sice nabízely, ale jednalo se pouze o aktivity dobrovolné. Povinná výuka plavání u dětí na prvním stupni se realizuje až od roku 2017. Vzhledem k tomu, že je utonutí druhou nejčastější úrazovou příčinou náhlého úmrtí dětí a mládeže a čtvrtou u dospělé populace, je tato skutečnost zarážející. Plavecká výuka není pouze o zlepšování fyzické zdatnosti, ale má i humanistický charakter, v pomoci před utonutím jiného člověka. Činnost VZS ČČK začíná právě ve chvílích, kdy pomoc není na dosah.

Když jsem začala provádět rešerše k danému tématu, zjistila jsem, že o plavání, prevenci před utonutím, technice záchrany a následné první pomoci je publikací dostatek. Co se týká historie vodního záchrannářství a přímo činnosti VZS ČČK, je informací minimum. Autory knih, které se týkají přímo vodního záchrannářství jsou většinou lidé, kteří tomuto odvětví věnovali prakticky celý život. Většina informací tak pochází zejména z webových stránek jednotlivých pobočných spolků, kde je možné se o této činnosti dozvědět více.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaká je úloha VZS ČČK při řešení mimořádných událostí, krizových situací, ale také základní poslání v rámci své běžné činnosti na vodních tocích. Jako člověk, který se nikdy s činností této organizace nesetkal, naštěstí, mohu po prostudování veškerých materiálů a rozhovorech s vodními záchrannáři vyjádřit pouze obdiv nad tím, kam se podařilo vodní záchrannářství v České republice posunout za situace, kdy je tato činnost vykonávána dobrovolně.

A) Současné postavení VZS ČČK

Pokud bych měla zhodnotit historii a současnost, podařilo se dostat VZS ČČK na úroveň respektovaných složek, které mají v rámci IZS svoje místo a jsou využívané při řešení mimořádných událostí, zejména povodní.

V době současné pandemie COVID-19 některé pobočné spolky spolupracovaly také s poskytovateli ZZS při odběrech vzorků při testování. Toto využití bylo velmi specifické, zejména s ohledem na to, že vodní záchranáři potřebují ke své činnosti především vodu. Vzhledem k tomu, že poslední rok je ale celý ve znamení „nečekaných událostí“, je příznačné, že členové VZS ČČK prokázali, že jejich pomoc je možná ve více směrech.

Hlavním úkolem je především záchrana a poskytování první pomoci na vodních plochách, prevence tonutí, vzdělávání záchranářů, kdy veškeré toto jednání je řízeno předpisy Prezidia VZS ČČK.

Již zmíněná činnost v rámci IZS je postavena zejména na dohodě o poskytování plánované pomoci na vyžádání, uzavřené mezi vedením VZS ČČK a MV-GŘ HZS ČR. Dalším důležitým dokumentem je Ústřední poplachový plán IZS. Působení VZS ČČK je založeno na poskytnutí pomoci vyčleněnými silami a prostředky při provádění záchranných prací na hladině a při povodních.

Aktivitu, kterou jsem v rámci tématu práce výrazně nezmínila, je vodní záchranný sport, který je také významnou součástí činnosti VZS ČČK a je na úrovni státní sportovní reprezentace. Jedná se o nejnáročnější multidisciplinární sport na světě, který je složen jak ze schopností a dovedností záchranářských, tak i efektivním ovládnutím záchranářských zařízení. Soutěže a závody se konají dle mezinárodních pravidel ILS a dělí se na regionální a světové. [56]

Juniorská i seniorská reprezentace VZS ČČK se pravidelně účastní každým rokem mistrovství Evropy nebo mistrovství světa ve vodním záchranném sportu. Systém je založen na postupových soutěžích, kdy se musí všichni závodníci nominovat do reprezentace na základě výsledků. Několikrát do roka se v rámci pobočných spolků konají soutěže jak jednotlivců, tak skupin. I tímto motivačním způsobem se zvyšuje odborná příprava členů. Nutno dodat, že v tomto oboru je organizace velmi úspěšná, v roce 2017 získala VZS ČČK na mistrovství Evropy 5 medailí, z toho jedna z jejích členek se stala mistryní Evropy v soutěžní disciplíně „Plavání v moři“. [57]

B) Profesionalizace VZS ČČK

Výkon vodních záchranářů není samozřejmě aktivita náhodná, je organizovaná a má svoje interní předpisy, které stanoví Prezidium VZS ČČK pro daný rok. Službu VZS řeší Směrnice pro výkon služby z roku 2020. Důležité interní pokyny jsem vybrala pro představu, jak služba vodních záchranářů probíhá a čím je vázána v případě výjezdu k události.

Činnost vodních záchranářů je směřována nejen na otevřené vodní plochy, ale i bazény a koupaliště, kde je zajišťována především plavčíky – členy VZS ČČK. Záchranné stanice jsou budovány většinou na vodních přehradách, kde je během července a srpna stálá služba, kterou vykonávají tři záchranáři, v krajní nouzi pouze dva do doby, než bude posádka kompletní.

Informace o výjezdu jsou předávány zejména prostřednictvím zdravotnických operačních středisek jednotlivých poskytovatelů ZZS (dále jen „ZOS“) nebo cestou OPIS IZS, tedy OPIS příslušného HZS kraje. Není vyloučeno i přijetí požadavku na zásah ze strany Policie ČR. V okamžiku, kdy není podnět k výjezdu předán cestou OPIS HZS, má VZS ČČK povinnost toto OPIS okamžitě informovat ještě před výjezdem k události, udržovat s ním spojení během zásahu a následně hlásit jeho ukončení. Pokud zasahuje organizace samostatně, je velitelem zásahu určený člen posádky VZS ČČK. V případě společného zásahu s jinými složkami IZS plní funkci velitele zásahu příslušník složky IZS podle ustanovení §19 zákona o IZS. [44]

Za dodržování předpisů odpovídá velitel služby, který má k dispozici 2 záchranáře na službu. Režim činnosti záchranné stanice se dělí na denní (od 08:00 do 20:00 hod) a noční (od 20:00 do 08:00 hod následujícího dne). Nástup každé směny je ohlašován na příslušné OPIS HZS a ZOS. Posádka během denní služby musí reagovat na příkaz k výjezdu do 2 minut, přičemž čas výjezdu je ze strany operačních středisek měřen. V nočních hodinách je doba výjezdu stanovena na 5 minut. [44]

Během denní služby plní vodní záchranáři stanovené úkoly, kterými je např. odborná příprava, dle možností a počasí provádí preventivní objíždky lokalit, úklid a údržbu prostředků a následně i fyzickou přípravu.

Cílem činnosti posádek při záchraně osob a zvířat je odvrácení ohrožení jejich života, které ale nesmí být na úkor ohrožení zdraví nebo života zasahujících záchranářů. Zásah

končí předáním zraněné osoby do péče poskytovatele ZZS, nebo pomine-li bezprostřední ohrožení.

Pokud si přečteme tyto řádky, zjistíme, že myšlenka profesionalizace VZS ČČK by stála za úvahu. Lidé, kteří zachraňují životy druhých, kdy tuto činnost vykonávají ve svém volném čase, o dovolených, víceméně bez nároku na mzdy, se mohou v každém případě srovnávat s horskými záchranáři nebo kynology, kteří jsou organizováni profesionálně a stát jejich činnost podporuje. Přípomínkou může být, že horská služba vyvíjí svoji činnost celoročně, VZS ČČK zejména dva měsíce v roce. Argumentem může být skutečnost, že organizace je celoročně připravena vyčleněnými týmy zasáhnout v rámci IZS, celoročně se věnuje vzdělávání a odborné přípravě nejen svých členů, ale také dětem a mládeži, kteří nejsou přímo součástí organizace a v neposlední řadě reprezentuje naši republiku ve vodním záchranném sportu.

Pokud by se tato myšlenka uskutečnila, základem by byla nejprve centralizace VZS ČČK, která by pomohla sjednocení úrovně jednotlivých záchranných stanic. Dalším přínosem by byl jistě příliv dalších členů, kteří by měli motivaci rozvíjet svoje schopnosti pro činnost, která má ve společnosti dostatečné uplatnění a dokáže je i uživit.

Dotace, které by s touto změnou souvisely, by byly několikanásobně vyšší a činnost VZS ČČK by se tak mohla zařadit k organizacím, které nemusí každoročně řešit svoji existenci.

C) Pobočné spolky a centralizace

VZS ČČK měla v roce 2019 cca 1500 registrovaných členů v 37 pobočných spolcích, kdy minimální počet pro jeho založení je 10 členů. Moje představa, a věřím, že nejsem jediná, že se vodní záchranná služba „provozuje“ pouze v okolí přehradních nádrží, tak vzalo za své. Velikost jednotlivých spolků závisí především na nadšení lidí, kteří stojí v čele a dokážou zaujmout a přesvědčit o potřebě této činnosti i ostatní. Podstatnou roli hrají také finance, o kterých bude ještě několikrát řeč. Velikost pobočného spolku také souvisí s počtem hlasů na republikové konferenci. Čím více členů, tím více hlasů a tím větší možnost ovlivňovat chod VZS ČČK.

Jedním z navrhovaných opatření je centralizace organizace. Výhodou je samozřejmě centrální řízení, které je přehledné a jednotné. Pokud ale jde o pobočné spolky, zejména

o ty s největším počtem hlasů, které jsou finančně lépe zajištěné, byly by to spolky, které by pravděpodobně s touto zásadní změnou nesouhlasily.

Finanční situace VZS ČČK se výrazně zlepšila cca před 5 lety, kdy cestou MV-GŘ HZS ČR začala být činnost organizace pravidelně dotována. Do té doby „bojovaly“ spolky víceméně samy za sebe. Některé si vytvořily společnosti s právní formou obecně prospěšné společnosti a snažily se získávat co nejvíce peněz pro svoji činnost v oblasti vodního záchranářství vlastními aktivitami.

V případě centralizace by se úroveň záchranných stanic vyrovnala. To by ale znamenalo poskytnout dotace zejména těm pobočným spolkům, kteří mají v současné době stanice např. méně vybavené, mají zastaralé technické prostředky. Logicky by tak na ostatní, kteří si finanční prostředky dokázaly sehnat sami a zlepšily tak své postavení v rámci VZS ČČK, zbylo při financování méně finančních prostředků, což může vypadat jako nespravedlivé.

D) Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky

Z provedené SWOT analýzy vyplynulo, že vybavenost technikou a věcnými prostředky je na dobré úrovni. To ale neznamená, že není stále co zlepšovat.

Pokud zmíním slovo záchranná stanice, představa domečku u jezera, kde čekají záchranáři na svoji akci, je v případě některých pobočných spolků velmi vzdálená. Jsou záchranné stanice, které jsou nově postavené, zrekonstruované, vybavené, ale jsou stanice, kde ještě bude potřeba vynaložit značné finanční prostředky, aby zázemí pro záchranáře odpovídalo jejich 24hodinové službě.

Technika a věcné prostředky jsou pro práci záchranářů stěžejní. Jak již bylo řečeno, standardy plavidel, které vyžaduje Prezidium, jsou neúprosné a každý pobočný spolek tuto podmínku musí splnit. Čluny jsou minimálně v počtu dvou kusů, primární a záložní. Velké přehrady, jako je Lipno a Nové Mlýny, mají k dispozici tři i více člunů. Většinou má záchranná stanice ještě jeden malý člun, který využívá k výcviku nebo například při zásahu na povodních. Veškerá výbava lodí, včetně záchranných vest, záchranných pásů, lékárniček a dalších potřebných věcí je finančně náročná a je prioritou při pořizování věcných prostředků.

Je třeba ale zvážit také nákup prostředků, bez kterých se záchranná stanice sice obejde, protože je nahradí jinou technikou, ale tato by usnadnila zásah záchranářům. Příkladem mohou být např. prostředky pro noční vidění nebo termokamery, kdy je sice možné použít světlo, ale s použitím těchto technických pomůcek bude situace v noci jistě přehlednější. Dalším „pomocníkem“ může být zakoupení vodního skútru, který se k postiženému dostane rychleji.

Důležitou součástí výbavy je i stejnokroj, červeno-žluté kraťasy a trička, zásahové obleky, mikiny. I v této oblasti jsou určité mezery, kdy Prezidium zatím nedokáže uspokojit poptávku pobočných spolků, ale v rámci možností je z jeho strany snaha o využívání tohoto oblečení v jednotlivých organizacích.

Problém nejednotnosti vybavení samozřejmě souvisí s finančními prostředky daného pobočného spolku. Řada z nich by jistě uvítala nové vybavení, a to nejen záchranných stanic, ale také osobní vybavení každého jednotlivého člena, který se záchrane věnuje.

V současné době se plánuje zřízení dalších záchranných stanic, např. Vranov a Milada, další jsou ve výstavbě. I zde bude třeba vynaložit finanční prostředky. S ohledem na návštěvnost těchto lokalit je ale nezbytné tyto aktivity zrealizovat.

E) Odborná příprava členů VZS ČČK

Základem úspěchu každé činnosti v rámci IZS jsou znalosti, zkušenosti, dovednosti, ale i naše morální hodnoty plnit svěřené úkoly zodpovědně a s vědomím, že pomůžeme někomu druhému. Morální hodnoty jsou v každém z nás, to ostatní je třeba se naučit a stále zdokonalovat.

První pomoc, poskytovaná na otevřených vodních plochách je specifická. Dělíme ji z hlediska organizace a provedení na tři druhy: základní první pomoc, která je vykonávána bez speciálního vybavení a zahrnuje také přivolání odborné pomoci, dále na zdravotnickou odbornou pomoc, a technickou první pomoc, kterou můžeme chápat zejména jako vyproštění a transport tonoucího z vody na břeh. [58]

Pokud se týká odborné přípravy VZS ČČK, je tato se svým systémem vzdělávání na vysoké úrovni. Samotnou mě překvapil propracovaný systém, kdy se organizace věnuje dětem již od 6 let věku. I takto malé děti se v kurzu naučí nejen plavat, ale v rámci splnění povinností potřebných pro úspěšné složení zkoušky musí např. zachránit před

utonutím stejně vážící osobu, zastavit krvácení, plavat s potápěčskou výstrojí. Tito mladí záchranáři ovládají i další dovednosti, které by mnoho dospělých pravděpodobně nezvládlo. Nutno dodat, že děti od 6 do 14 let tvoří třetinu členské základny VZS ČČK, kdy výuka probíhá formou kroužků po celý rok, následně se konají letní tábory, nebo zimní soustředění. Výjimečnost tohoto projektu, kdy se děti, a mladým záchranářem rozumíme člena do 18 let, v rámci svého volného času naučí nejen plavat, ale další devizou je i výchova k pomoci druhým, což je formuje pro jejich další život.

Vzdělávání samotných vodních záchranářů je odstupňované nejen věkově, ale také předchozím získáním potřebných kvalifikací, tedy od kvalifikace mládeže, kvalifikační minima, dále kvalifikace základní a následně i pedagogické.

Svoje členy si VZS ČČK může školit a vzdělávat sama. Problémem v této oblasti jsou finanční prostředky, a to nejen na mzdy instruktorů a lektorů, ale také na jejich vybavení. Každý lektor potřebuje vhodnou výbavu, zejména oblečení, jehož pořizovací cena je v řádu desítek tisíc Kč. Vzhledem k tomu, že v současné době je v lektorském sboru cca 60 osob, pořídit základní vybavení pro všechny, je pro organizaci v danou chvíli naprosto nemožné. Problémem je též případná fluktuace lidí, neboť některé věci jsou pořízeny přímo na míru jednotlivých lektorů a nemohou se použít pro ostatní. Další finanční prostředky jsou potřeba v rámci sebevzdělávání lektorů, kteří si sami potřebují zvyšovat svoji kvalifikaci. Je třeba stále udržovat vysoký standard výuky, následně rozšiřovat členskou základnu a vychovat tak další generace vodních záchranářů.

Veškerá tato činnost probíhá samozřejmě v rámci volného času, nebo na úkor dovolených jednotlivých členů. V rámci profesionalizace organizace by byl vyřešen nejen tento problém, ale samozřejmě i problém s ohodnocením lektorů, které je v současné době v řádu stovek korun.

Výcvik vodních záchranářů probíhá nejen v rámci jejich vlastní organizace. Vzhledem k tomu, že jsou součástí IZS, tak i s těmito složkami potřebují „sladit“ svoji činnost a nacvičit bezchybný zásah. Vodní záchranáři jsou využiti ve chvílích, kdy HZS kraje vyčerpá svoje síly a prostředky pro záchranné a likvidační práce na vodě, nebo ani takové prostředky nemá. Cvičení probíhají jak v létě, tak v zimním období na zamrzlých vodních plochách, a jsou důležitá pro výcvik hasičů, kteří získávají od záchranářů zkušenosti, které následně zúročí při své práci. Každým rokem se na řekách, rybnících, vodních

nádržích jak v létě, tak v zimě, převážně svojí nezodpovědností, topí řada lidí a hasiči jsou většinou první složkou, která zasahuje.

Spolupráce VZS ČČK s obdobnými organizacemi v zahraničí funguje zejména v příhraničních pobočných spolcích, např. již několikrát zmíněný pobočný spolek Český Krumlov, který má základnu na Dolní Vltavici. Zde se daří rozvíjet spolupráci s rakouskými partnery ať už v rámci společných cvičení, vzdělávání, ale také pořádáním soutěží. I to je samozřejmě cesta pro zdokonalování zásahů a čerpání nových přínosných zkušeností.

F) Financování

Slovo finance a financování se v této diplomové práci vyskytuje nesčetněkrát, proto jsem si nechala toto téma v diskuzi až nakonec. I tak ušlechtilá myšlenka, pomáhat druhým, se bez peněz prostě neobejde.

Do roku 2015 byla činnost VZS ČČK zajišťována zejména díky dotacím krajů, příspěvkům od sponzorů a dále z vlastních aktivit a členských příspěvků. To, že se tolik lidí podílelo a stále podílí na záchraně lidských životů prakticky zadarmo, je až s podivem. Fungování záchranných stanic je nákladné a vyžaduje dostatek finančních prostředků nejen pro potencionální osoby v nouzi, ale také pro záchranáře.

Od roku 2016 lze za nejdůležitějšího podporovatele VZS ČČK označit MV-GŘ HZS ČR, které poskytuje organizaci investiční a neinvestiční dotace. Nutno dodat, že možností financování bylo více. Ministerstvem byl vládě představen informativní materiál o vodní záchranné službě. První možností bylo zřízení příspěvkové organizace Ministerstva vnitra, nebo by se z VZS ČČK stala organizační složka státu a jako poslední varianta byla nezisková organizace s příjmem dotací.

Jednotlivé varianty návrhu obsahovaly činnosti, které by se neobešly bez určitých opatření. Státní příspěvková organizace, zřízená Ministerstvem vnitra by znamenala vytvoření speciálního zákona o vodní záchranné službě. Bez legislativního procesu by mohla být ministerstvem zřízena organizační složka státu, ale muselo by souhlasit Ministerstvo financí. Nakonec bylo rozhodnuto o variantě „dotace nestátnímu neziskovému sektoru“. Otázkou zůstává, zda byla tato varianta to nejlepší pro VZS ČČK, ale každoročně má organizace peníze na výdaje pro svou činnost, což je to nejdůležitější.

MV-GŘ HZS ČR tak poskytuje od roku 2016 finanční prostředky na základě dotačního programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny Vodní záchranné služby ČČK, z.s.“, a to ve výši až 15 milionů Kč za rok.

Financování probíhá na základě zásad, které jsou obě strany povinny dodržovat. Dotace může být poskytnuta až do 100% výše rozpočtu na daný projekt a je poskytována např. na pořízení a technické zhodnocení záchranných stanic, nebo vybavení pro Prezidium na odbornou přípravu pro lektory a školitele.

Požadavky jsou předkládány centrální cestou pro celou VZS ČČK, která dodavatele vybírá prostřednictvím výběrových řízení. Při zadávání veřejných zakázek je přítomen také zástupce MV-GŘ HZS ČR.

Žádost o dotaci se podává písemně na stanoveném vzoru prostřednictvím informačního systému datových schránek. Součástí žádosti je investiční záměr, kdy je stanoven důvod pořízení majetku, jaká jsou rizika z jeho nepořízení a specifikace jeho přesného využití. Peníze jsou následně převedeny na účet VZS ČČK.

V rámci nového dotačního programu lze od roku 2021 žádat u MV-GŘ HZS ČR také o poskytnutí dotací neinvestičních, a to ve výši 5 milionů Kč za rok. Jedná se např. o finanční prostředky na mzdové náklady, pronájem prostor pro odbornou přípravu, náklady na stravování, ubytování a cestovní náhrady členů VZS ČČK.

Veškeré dotace jsou součástí příslušné kapitoly státního rozpočtu. Na jejich poskytnutí není právní nárok a není ani záruka, že dotace budou pravidelně každoročně udělovány. V současné době financování stále probíhá, ale je jasné, že organizace tak finanční prostředky pro další roky jistě mít nemusí.

Dalšími institucemi, které jsou součástí finanční pomoci pro VZS ČČK, jsou kraje a obce, na jejichž katastrálních územích jednotlivé pobočné spolky působí. Také v jejich zájmu je zachování zdraví a životů obyvatel při trávení volného času u vody. Všechny kraje jsou v této oblasti aktivní a jsou přispěvateli peněz pro vodní záchrannárství.

Většina pobočných spolků získává peníze i ze své vlastní činnosti, kdy se účastní různých sportovních akcí a zajišťuje zde bezpečnost v rámci vodních sportů. Některé organizace pořádají kurzy pro veřejnost s různou tematikou a rozšiřují tak povědomost o této organizaci.

Sponzoři z řad firem nebo státních institucí také nejsou výjimkou, a lze mezi nimi najít např. Zdravotní pojišťovnu Ministerstva vnitra, Lesy ČR nebo Ministerstvo obrany.

V neposlední řadě tvoří příjmy VZS ČČK členské příspěvky. Za rok 2019 činila tato částka celkem 350 tisíc Kč.

S jistotou lze říct, že bez peněz se organizace neobejde. Lze si jen přát, aby dotace Ministerstva vnitra, peníze z krajů a od sponzorů byly v takové výši, aby činnost vodních záchranářů probíhala v co nejlepších podmínkách.

Zakladatel VZS ČČK, Dr. Jeroným Řepa, by se asi divil, kam se „jeho“ organizace nakonec posunula. Věřím ale, že by měl radost. I proto si dovolím tuto diskuzi, která se prakticky týká hlavně budoucnosti organizace, vrátit skoro o 40 let zpět, ke slovům, která použil ve své knize Abeceda záchrany z roku 1983, týkající se zásad, které by měl dodržovat každý vyškolený záchranář. Nadčasovost těchto slov od člověka, který vodnímu záchranářství věnoval celý svůj život, je zřejmá. [59]

„Musíš pomoci, jestliže je někdo v nebezpečí utonutí!

Bud' vycvičen tak, aby tvoje akce skončila úspěšně!

Nevydávej svůj život lehkomyšlně v nebezpečí! Je-li po ruce záchranný prostředek, použij jej! Teprve, není-li jiná možnost, zachraňuj vlastním plaváním.

Rozhoduj se rychle, dokonce velmi rychle, ale ne ukvapeně!

Otužuj se rozumně každý den!

Měj stále přehled o svém zdravotním stavu. Zvláště ved' v patrnosti, máš-li v pořádku srdce a uši!“ [59]

7 ZÁVĚR

Záměr, který jsem vyjádřila na začátku této práce, byl napravit „křivdu“ a představit VZS ČČK jako organizaci, o které se málo ví, ale která zaujímá významné a opodstatněné místo v rámci IZS.

Jako člověk, který vodní sporty úplně nevyhledává, ale rád se u vody pohybuje, musím upřímně říct, že o vodním záchranářství jsem prakticky nic nevěděla. I proto tato práce byla pro mě výzvou, zjistit něco nového o činnosti, která je tolik prospěšná, a tak opomíjená.

Cílem nebylo pouze získat informace z publikací, ale osobně se seznámit s lidmi, kteří vodní záchranářství vykonávají. Vzhledem k pandemii koronaviru, která již rok ovlivňuje naše životy, se mi ale bohužel nepodařilo účastnit se společného cvičení VZS ČČK a dalších složek IZS. Díky osobním kontaktům jsem ale mohla nakonec hovořit se členy Prezidia organizace a získat tak informace, které bych v odborných publikacích nenalezla.

Informace, která mě nejvíce překvapila, a kterou musím zmínit, je naprosté dobrovolnictví. Pravděpodobně velmi málo lidí si je vědomo toho, že vodní záchranáři vykonávají tuto činnost v rámci volna, svých dovolených, bez nároku na finanční ohodnocení. Slova jako finance, financování, jsou v této práci zmiňovány tolikrát, že možná do určité míry zastíňují samotnou myšlenku, kterou je pomoc lidem v nouzi.

Po prostudování veškerých informací jsem si jistá, že VZS ČČK je jedinečná ostatní složka IZS. Organizace, která může samostatně vykonávat jak vysoce odborné a svým charakterem specializované zásahy, tak ostatním složkám IZS poskytovat potřebnou podporu. Její uplatnění je široké, ať už se jedná o přímou záchranu životů, ale i prevenci a školení veřejnosti, a dalších členů nebo příslušníků složek IZS.

Činnost VZS ČČK je v mnoha ohledech nenahraditelná a věřím, že si to uvědomí i instituce, které rozhodují o finančních prostředcích pro organizaci, kterou může potřebovat v případě nouze každý z nás.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ABC	potápěčská souprava (ploutve, maska, šnorchl)
AED	automatizovaný externí defibrilátor
EU	Evropská unie
DVI	(Desaster Victime Identifikation) identifikac obětí hromadných neštěstí
GINA	centralizovaný elektrizovaný systém pro příjem příkazů k výjezdu z OPIS HZS ČR
IZS	integrovaný záchranný systém
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
ILS	International Life Saving Federation
ILSE	Life Saving Federation of Europe
JPO	jednotka požární ochrany
KOPIS	krajské operační středisko HZS ČR
KZOS	krajské operační středisko ZZS
MAAE	Mezinárodní agentura pro atomovou energii
MS VZS	Místní skupina Vodní záchranné služby
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MVV	záchranné minimum pro volnou vodu
NATO	Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)
OPIS	operační a informační středisko
ORP	obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
ÖWR	Die Österreichische Wasserrettung Bundesleitung

SPP	školicel první pomoci
VZP	vůdce záchrannářského plavidla
VZS	vodní záchranná služba
VZS ČČK	Vodní záchranná služba Českého červeného kříže
VZS ČSČK	Vodní záchranná služba Československého červeného kříže
VZS SČK	Vodná záchranná služba Slovenského Červeného kříže
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
ZM	záchrannářské minimum
ZZS	zdravotnická záchranná služba
Z2	specializace Záchranář 2
Z3	specializace Záchranář 3

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN ISBN978-80-86640-59-4.
- [2] *Krizové zákony: krizový zákon, integrovaný záchranný systém, hospodářská opatření pro krizové stavy, obnova území ; Hasičský záchranný sbor ; Požární ochrana : zákony, nařízení vlády, vyhlášky : redakční uzávěrka ..* Ostrava: Sagit, 2007. ÚZ. ISBN ISBN:978-80-7488-333-0.
- [3] *Analýza hrozeb pro Českou republiku* [online]. Praha: HZS ČR, 2016 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- [4] *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 6.6.2003, kterým se stanovuje postup při uzavírání dohod v rámci integrovaného záchranného systému* [online]. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- [5] *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání, uzavřená dne 6. října 2014 mezi MV-GŘ HZS ČR a VZS ČČK*. In: . Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2014, MV-132291-1/PO-IZS-2014 a VZS-2014/1-1.
- [6] *Ústřední poplachový plán Integrovaného záchranného systému: MV-184128-1/PO-IZS-2020* [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>
- [7] *Zásady pro poskytování účelových investičních dotací VZS ČČK v rámci dotačního programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny VZS ČČK“*. In: . Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, MV-108254-9/PO-IZS-2015.

- [8] *Stanovy VZS ČČK* [online]. 2017 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=51062929&subjektId=737495&spis=322721>
- [9] *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
- [10] RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4.
- [11] SEDLÁČEK, Jan. *Bezpečnost a záchrana u vody: hladinová služba*. 1. Praha: Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, 2000. ISBN 80-902805-2-8.
- [12] *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
- [13] ADAMEC, Vilém. *Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-118-7.
- [14] *Základy první pomoci*. 2., upravené vydání. Praha: Český červený kříž, 2017. ISBN 978-80-87729-22-9.
- [15] *Národní soustava povolání* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/zachranar-na-volne-vode>
- [16] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [17] *Usnesení vlády České republiky č. 246 +P k návrhu zásad Integrovaného záchranného systému* [online]. 1993 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/C94E8F831385066EC12571B6006D0A6A

- [18] LUKÁŠ, Luděk. *Informační podpora integrovaného záchranného systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-105-7.
- [19] *Zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů* [online]. 2015 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>
- [20] *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>
- [21] *Vyhláška č. 247/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany* [online]. 2001 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>
- [22] *Zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě* [online]. 2011 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
- [23] *Zákon č. 273/2008 o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- [24] VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2012. ISBN 978-80-7452-028-0.
- [25] *Vodní záchranná služba, z.s.* [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.vzs.cz/kdo-jsme/>
- [26] *VZS ČČK Praha 6* [online]. 2018 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://vzs-praha.cz/vzs-slavi-tento-rok-padesat-let/>
- [27] ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.
- [28] *Katalog povolání - ochrana majetku, osob a zdraví* [online]. [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://nsp.cz/odborny-smer/ochrana-majetku-osob-a-zdravi>
- [29] MILER, Tomáš. *Prevence, bezpečnost a záchrana u vody: bazény, koupaliště a aquaparky*. Praha: Vodní záchranná služba Českého Červeného kříže, 2007. ISBN 978-80-902805-5-7.

- [30] ČERNÝ, Hynek. *Záchrana osob na zamrzlých hladinách*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-807-3850-920.
- [31] MILLER, Tomáš. *Prevence, bezpečnost a záchrana u vody: bazény, koupaliště a aquaparky*. Praha: Ondřej Falešník - FALON, 2016. ISBN 978-80-87432-20-4.
- [32] *International Life Saving Federation of Europe* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://europe.ilsf.org/>
- [33] *Österreichische Wasserrettung Landesverband Oberösterreich* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <http://www.ooe.owr.at/index.php>
- [34] *Vodní záchranná služba ČČK, pobočný spolek Český Krumlov* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <http://www.zachranari.com/>
- [35] *Výzva k podání žádosti o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR v roce 2021 Vodní záchranné službě ČČK, z.s.* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/granty-na-rok-2012-pro-nestatni-neziskove-organizace.aspx?q=Y2hudW09OQ==>
- [36] *Výroční zpráva VZS ČČK, z.s. za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.vzs.cz/kdo-jsme/vyrocni-zpravy/>
- [37] OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. [Praha]: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4204-8.
- [38] HRABALOVÁ, Simona, Viktorie KLÍMOVÁ a Svatava NUNVÁŘOVÁ. *Metody a nástroje řízení ve veřejné správě*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN 80-210-3679-6.
- [39] *Usnesení vlády České republiky č. 10 +P k návrhu Metodiky střednědobých koncepcí* [online]. [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/8C5D4F378A95123FC12571B60070C17C
- [40] *Metodika zpracování analýzy SWOT pro orgány veřejné správy* [online]. [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <https://www.vlastnicesta.cz/clanky/metodika-zpracovani-analyzy-swot-pro-organy-ver/>

- [41] REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů* [online]. Praha: Grada, 2009 [cit. 2021-01-04]. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.
- [42] *Výroční zpráva VZS ČČK, z.s. za rok 2013* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.vzs.cz/wp-content/uploads/2017/01/zprava_2013.pdf
- [43] *Projekt Bezpečné dětství - u vody bez nehody* [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.bezpecnedetstvi.cz/>
- [44] *Směrnice pro výkon služby VZS - sezóna 2020*. Praha, 2020.
- [45] *Povinná a doporučená výbava plavidel VZS ČČK*. Praha, 2020.
- [46] *Vzdělávací program Vodní záchranné služby ČČK, z.s.* Praha, 2017.
- [47] *Die Österreichische Wasserrettung Bundesleitung* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <http://www.owr.at/index.php>
- [48] *Die Österreichische Wasserrettung - Landesverband Oberösterreich* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <http://www.ooe.owr.at/ausbildung/schwimmen/>
- [49] *Die Österreichische Wasserrettung - Landesverband Vorarlberg* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: https://www.wasserrettung-vorarlberg.at/index.php?option=com_content&view=article&id=28
- [50] *Gesetz über das Rettungswesen Nr. 46/1979* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrVbg&Gesetzesnummer=20000273>
- [51] *Vodná záchranná služba Slovenského červeného kríža* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://redcross.sk/vodna-zachranna-sluzba/>
- [52] *Vodná záchranná služba Slovenského červeného kríža - Nové Zámky* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://vzs-nz.sk/index.html>
- [53] *Vodná záchranná služba Slovenského červeného kríža - Liptovský Mikuláš* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.vzs-lm.sk/vzs-sck/sportove-aktivita/>

- [54] *Vznik záchranných zborov na vodných plochách* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.teraz.sk/najnovsie/vznik-zachrannych-zborov-na-vodnych-p/497376-clanok.html>
- [55] ČECHOVSKÁ, Irena a Tomáš MILER. *Didaktika plavání: vybrané kapitoly*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4283-3.
- [56] MOTYČKA, Jaroslav. *Teorie plaveckých sportů: plavání, synchronizované plavání, vodní pólo, skoky do vody, záchrana tonoucích*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2711-8.
- [57] *Vodní záchranná služba, z.s. - vodní sport*: <https://www.vzs.cz/zavody/ceska-republika-ma-mistryni-evropy-ve-vodnim-zachrannem-sportu/> [online]. [cit. 2021-04-18].
- [58] LOSKOT, Jaromír. *Záchrana na tekoucích vodách: Bezpečnost a záchrana u vody*. 2. vyd. [Praha]: Vodní záchranná služba Českého Červeného kříže, 1999. Záchranář. ISBN 80-902-8051-X.
- [5 ŘEPA, Jeroným. *Abeceda záchrany*. Vodní záchranná služba Českého Červeného kříže, 1983. ISBN 2-1417.033.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Znak VZS ČČK	26
Obrázek 2 - Logo ILS	34
Obrázek 3 - Logo ILSE	34
Obrázek 4 - Mapa lokalit působnosti VZS ČČK	41
Obrázek 5 - Záchranná stanice VZS ČČK Plzeň - Hracholusky	45
Obrázek 6 - Vybavení záchranného člunu MS Boat 550	50
Obrázek 7 - Výcvik vodních záchranářů	57
Obrázek 8 - Výcvik vodních záchranářů	59
Obrázek 9 - Porovnání velikosti členské základny a počtu pobočných spolků	67

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 - Statistika zásahů v rozmezí let 2010 -2019	42
Tabulka 2 - SWOT analýza "Vybavenost VZS ČČK technikou a věcnými prostředky"	52
Tabulka 3 - SWOT analýza "Způsob provádění odborné přípravy členů VZS ČČK" ...	60
Tabulka 4 - Výsledky komparace vybraných VZS	66

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem.

Příloha 2 - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

Příloha 3 - Zásady pro poskytování účelových investičních dotací na léta 2015-2020

Příloha 4 - Výzva k podání žádosti o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR v roce 2021 Vodní záchranné službě ČČK, z.s.

Příloha 1 - Typy nebezpečí s nepříjatelným rizikem

KATEGORIE NEBEZPEČÍ		TYPY NEBEZPEČÍ S NEPŘÍJATELNÝM RIZIKEM	GESCE*
naturogenní	abiotické	Dlouhodobé sucho	MŽP, MZe, MV
		Extrémně vysoké teploty	MŽP
		Přívalová povodeň	MŽP, MV, MZe
		Vydatné srážky	MŽP, MV
		Extrémní vítr	MŽP, MV
		Povodeň	MŽP, MV, MZe
	biotické	Epidemie - hromadné nákazy osob	MZd
		Epifytie - hromadné nákazy polních kultur	MZe
		Epizootie – hromadné nákazy zvířat	MZe
antropogenní	technogenní	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	MZe, MPO
		Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací	ČTÚ, MPO
		Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury**	NBÚ, MV
		Zvláštní povodeň	MZe, MV, MŽP
		Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení	MŽP, MV, SÚJB
		Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu	MZe
		Narušení dodávek plynu velkého rozsahu	MPO, MV
		Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu	SSHR, MPO
		Radiační havárie	SÚJB, MV
		Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu	MPO, MV
	sociogenní	Migrační vlny velkého rozsahu	MV, MZV
		Narušování zákonnosti velkého rozsahu	MV
	ekonomické	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu**	MF, ČNB

* Tučně jsou uvedena gesční ministerstva a jiné ústřední správní úřady a ČNB.

** Zařazení typu nebezpečí do kategorie nebezpečí s nepříjatelným rizikem vychází ze skutečnosti, že zákonné podmínky předpokládají pro tyto situace vyhlášení krizového stavu.

Zdroj: [3]

Příloha 2 - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

Česká republika, Ministerstvo vnitra -
generální ředitelství HZS ČR

Vodní záchranná služba ČR, z.ú.

Čj. MV-132291-1/PO-IZS-2014

Čj. VZS-2014/1-1

Výtisk číslo: 1

Počet listů: 7

Počet příloh: 2/3

DOHODA
o plánované pomoci na vyžádání

mezi

**Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím
Hasičského záchranného sboru České republiky**

a

Vodní záchrannou službou ČR, z.ú.

Praha 2014

Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

Článek 1

Strany dohody

Strany dohody o plánované pomoci na vyžádání, kterými jsou

Česká republika, Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky se sídlem Praha 414, Kloknerova 26, PSČ 148 01, zastoupené generálním ředitelem Hasičského záchranného sboru České republiky brigádním generálem Ing. Drahoslavem RYBOU (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) na straně jedné

a

Vodní záchranná služba ČR, z.ú. se sídlem Praha 1, Thunovská 183/18, PSČ 118 00, IČ: 03088421 (dále jen „VZS ČR, z.ú.“) zastoupený statutárním zástupcem Mgr. Davidem SMEJKALEM (dále jen „ředitel“), na straně druhé (dále jen „strana nebo strany dohody“) se dohodly na následujícím:

Článek 2

Předmět dohody

- (1) Strany dohody se v souladu s § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“) dohodly na této písemné formě dohody o plánované pomoci na vyžádání v oblasti integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Dohoda vychází z poslání obou stran dohody a upravuje rozsah poskytnutí pomoci předurčenými silami a prostředky (dále jen „SaP“) VZS ČR, z.ú. viz příloha č. 1 této dohody při provádění záchranných prací na vodní hladině a při povodních. Pokud je nezbytně nutné provedení likvidačních prací, lze provádět i likvidační práce. SaP VZS ČR, z.ú. uvedené v příloze č. 1 této dohody se stávají ostatní složkou IZS podle § 4 odst. 2 zákona, zařazenou v ústředním poplachovém plánu podle § 7 odst. 2 písm. c) zákona (dále jen „ústřední SaP“).
- (2) VZS ČR, z.ú., které disponují ústředními silami a prostředky, nesmí na jejich využití uzavřít žádnou jinou dohodu v oblasti IZS.
- (3) Ústřední SaP jsou nasazovány:
 - po rozhodnutí řídicího důstojníka nebo náčelníka štábu MV-GŘ HZS ČR v rámci ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací,
 - po rozhodnutí řídicího důstojníka nebo náčelníka štábu MV-GŘ HZS ČR na základě žádosti velitele zásahu nebo operačního a informačního střediska IZS nebo hejtmana příslušného kraje, předané prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS kraje.

Článek 3

Podmínky dohody

A. MV-GŘ HZS ČR zajistí:

- (1) Prostřednictvím operačního a informačního střediska MV-GŘ HZS ČR (dále jen „OPIS MV-GŘ HZS ČR“) povolání ústředních SaP uvedené v příloze č. 1 při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě vyčerpání kapacit HZS ČR nebo absence dané schopnosti v rámci HZS ČR pro záchranné a likvidační práce na vodě.
- (2) Prostřednictvím OPIS MV-GŘ HZS ČR povolání SaP VZS ČR, z.ú. cestou ředitele nebo jeho zástupce.
- (3) Předávání pokynů VZS ČR, z.ú., vydaných MV-GŘ HZS ČR v rámci ústřední koordinace prováděných záchranných a likvidačních prací, a to řediteli nebo jeho zástupci, cestou OPIS MV-GŘ HZS ČR.
- (4) Přizvání VZS ČR, z.ú., a to ředitele nebo jeho zástupce, do štábu MV-GŘ HZS ČR při nasazení ústředních SaP v rámci ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací nebo při cvičeních IZS organizovaných MV-GŘ HZS ČR.

B. VZS, z.ú. se zavazuje:

- (1) Vyrozumívat MV-GŘ HZS ČR o neočekávaných skutečnostech souvisejících s VZS ČR, z.ú., které mohou ovlivnit činnost plnění dohody. Vyrozumění předá ředitel na OPIS MV-GŘ HZS ČR.
- (2) Na žádost OPIS MV-GŘ HZS ČR poskytnout plánovanou pomoc na vyžádání ústředními SaP. Při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací (podle čl. 2 odst. 3 této dohody) prověřovat průběh jejich nasazování, zejména dodržování časových limitů nasazování stanovených pro ústřední SaP uvedené v příloze č. 1 této dohody.
- (3) Operativně řešit problémy vzniklé při nasazování ústředních SaP a průběžně informovat OPIS MV-GŘ HZS ČR.
- (4) Vysílat zástupce VZS ČR, z.ú. s příslušnými znalostmi a informacemi o ústředních SaP do štábu MV-GŘ HZS ČR na základě žádosti OPIS MV-GŘ HZS ČR.
- (5) Průběžně aktualizovat přehled ústředních SaP a předávat jej MV-GŘ HZS ČR. Oznamovat MV-GŘ HZS ČR případné závažné skutečnosti ovlivňující možnost nasazení ústředních SaP. Operativně projednat situaci s MV-GŘ HZS ČR s cílem nalézt alespoň částečnou náhradu.

C. Obě strany dohody se dále dohodly na:

- (1) Organizaci společných cvičení ústředních SaP se silami a prostředky HZS ČR a jiných základních nebo ostatních složek IZS a společného výcviku ústředních SaP s předurčenými specialisty HZS ČR.

- (2) Průběžné aktualizaci údajů pro spojení mezi sebou podle přílohy č. 2 této dohody. Přehled bude při každé změně neprodleně aktualizován. (3) Pokud bude nasazení ústředních SaP samovolné, není považováno za poskytnutí plánované pomoci na vyžádání z hlediska zákona o IZS.

Článek 4

Náhrady výdajů a škod

- (1) Náhrady výdajů, škod na majetku a zdraví třetích osob při poskytnutí pomoci ústředními SaP budou řešeny v souladu s ustanoveními § 29 až § 30 zákona.

Článek 5

Přechodná ustanovení

- (1) VZS ČR, z.ú. se zavazuje, že po dokončení procesu přeměny spolku Vodní záchranná služba Českého červeného kříže (dále jen „VZS ČČK“) na VZS ČR, z.ú., převezme stávající SaP VZS ČČK vyčleněné pro IZS do své kompetence a zařadí je do IZS pod svým jménem. Převod těchto SaP na VZS ČR, z.ú. uskuteční VZS ČČK nejpozději do 1 roku od uzavření této dohody.
- (2) V okamžiku dokončení procesu přeměny spolku VZS ČČK na VZS ČR, z.ú., a převodu stávajících SaP spolku VZS ČČK k VZS ČR, z.ú. a jejich vyčlenění pro IZS pod jménem VZS ČR, z.ú. pozbývá platnosti stávající dohoda o plánované pomoci na vyžádání uzavřená mezi ČR, Ministerstvem vnitra-generálním ředitelstvím HZS ČR a Vodní záchrannou službou Českého červeného kříže z roku 2005 pod č. j. PO-621/IZS-2005.
- (3) V případě, že nedojde ke splnění podmínek uvedených v čl. 5 odst. 1, pozbývá tato dohoda účinnosti a nadále zůstává účinná původní dohoda č. j. PO-621/IZS-2005.

Článek 6

Závěrečná ustanovení

- (1) Součástí dohody jsou:

- příloha č. 1 Přehled ústředních SaP
- příloha č. 2 Přehled spojení – nepřetržité služby stran dohody.

Výše uvedené přílohy č. 1 a č. 2 jsou neoddělitelnou součástí této dohody a jsou pravidelně projednávány a aktualizovány.

- (2) Dohoda se uzavírá na dobu neurčitou. Platnosti nabývá dnem jejího podpisu oběma stranami dohody, účinnosti nabývá dnem 1. října 2014. Dohodu lze písemně vypovědět s tříměsíční výpovědní lhůtou, která počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi druhé straně dohody. Platnost této dohody může být písemně ukončena kdykoliv po dohodě smluvních stran.
- (3) Změny a doplňky této dohody budou prováděny písemnými, očíslovanými dodatky.

- (4) Tato dohoda je vyhotovena ve dvou originálech, každá ze stran dohody obdrží jeden výtisk.

V Praze dne 6. října 2014



brig. gen. Ing. Drahoslav RYBA
generální ředitel HZS ČR



Mgr. David SMEJKAL
ředitel VZS ČR, z.ú.

Příloha č. 1 k dohodě

Přehled ústředních SaP Vodní záchranné služby ČR, z.ú.

1.	Dislokace-obec, kraj	Praha
2.	Jednotku vyčleňuje, cvičí a zabezpečuje	Vodní záchranná služba ČR, z.ú.
3.	Název	Člun s posádkou schopný přesunu na určenou vodní lokalitu po vlastní ose
4.	Základní schopnost - slovní popis	Záchranářské práce vč. záchranářských prací ve výškách s využitím horolezecké techniky a základní vodní záchranné práce
5.	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	1 terénní automobil Santana SA 350, 4x4, jeden člun Gumotex UZC 440 s motorem, osádka se suchými obleky, 4 osoby
6.	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků	3 hodiny

Příloha č. 2 k dohodě

Přehled spojení operačních a informačních středisek HZS ČR						
Úroveň	Sídlo	Adresa	Telefon	Telefon mob.	Fax	E-mail
Česká republika	GR HZS ČR Praha	Kloknerova 26 P.O. Box 69 148 01 Praha 414	950 819 820 950 819 821 950 819 822 224 232 220 224 232 255	725 000 510	950 819 958 224 232 321	opis@grh.izscr.cz
Hlavní město Praha	HZS hlavního města Prahy	Sokolská 62 121 24 Praha 2	950 850 012	725 010 510 603 520 365	950 850 008	opis@aak.izscr.cz
Středočeský kraj	HZS Kladno	J. Palacha 1970 272 01 Kladno	950 870 010 950 870 012	725 020 510 725 020 560	950 870 150	opis@sck.izscr.cz
Jihočeský kraj	HZS České Budějovice	Pražská 52b 370 04 České Budějovice	950 230 108 950 230 110	725 030 510 725 030 511	950 230 102	opis@jck.izscr.cz
Plzeňský kraj	HZS Plzeň- město	Kaplířova 9 P.O. Box 18 320 68 Plzeň	950 330 110	725 040 510	950 330 101	opis@pmk.izscr.cz
Karlovarský kraj	HZS Karlovy Vary	Závodní 205 360 06 Karlovy Vary	950 370 112 950 370 113 950 370 114 950 370 115	725 050 510 725 050 511	950 370 118 950 370 119	opis@kvk.izscr.cz opis@hzs-kvk.cz
Ústecký kraj	HZS Ústí nad Labem	Masarykova 342 400 10 Ústí nad Labem	950 431 010 950 431 112	725 060 510	950 431 008	opis@ulk.izscr.cz
Liberecký kraj	HZS Liberec	Šumavská 414/ 11 460 01 Liberec	950 471 111 950 471 011 950 471 101	725 070 510	950 471 008 950 471 105	opis@lik.izscr.cz
Královehradecký kraj	HZS Hradec Králové	Pražská 230/153 500 03 Hradec Králové - Plačice	950 530 100 950 530 110	725 080 510	950 530 207 495 511 599	opis@hkk.izscr.cz
Pardubický kraj	HZS Pardubice	Teplého 1526 530 02 Pardubice	950 570 112 950 570 113	725 090 510	950 570 108	kopis@pak.izscr.cz
Kraj Vysočina	HZS Jihlava	Ke Skalce 32 586 04 Jihlava	950 270 101 950 270 102 950 270 103	725 100 510	950 270 108 950 270 109 950 270 110	opis@jik.izscr.cz opis@hasici-
Jihomoravský kraj	HZS Brno- město	Cihlářská 26a 602 00 Brno	950 640 400 950 640 500	725 110 510 724 112 078 724 264 116	549 244 143 950 640 440	opis@jmk.izscr.cz
Olomoucký kraj	HZS Olomouc	Schweitzerova 91 772 00 Olomouc	950 770 010	725 130 510 725 132 536 725 132 535	950 770 008	opis@olk.izscr.cz
Zlínský kraj	HZS Zlín	Přílucká 213 760 01 Zlín	950 670 222	725 120 510 602 590 878	950 670 299	opis@zlk.izscr.cz
Moravskoslezský	HZS Ostrava (IBC)	Nemocniční 11/3328 70200 Ostrava Moravská Ostrava	950 739 802 950 739 805	725 140 511 725 145 512	950 739 291	opis@msk.izscr.cz

Adresář kontaktních míst Vodní záchranná služba ČR, z.ú. pro vyžadování pomoci:

- sídlo společnosti: Thunovská 183/18, 118 00 Praha 1
- dislokace týmu a prostředků: Praha
- statutární zástupce – ředitel: Mgr. David Smejkal, 603 437 869, smejkal@vzs.cz
- zástupce ředitele: Josef Švec, 777 276 508, svec@vzs.cz

Zdroj [5]

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
Kloknerova 2295/26, Praha 414, 148 01

Č.j.: MV-108254-9/PO-IZS-2015

Praha

Počet listů: 4

Přílohy: 2/6

ZÁSADY

**pro poskytování účelových investičních dotací Vodní záchranné službě ČČK, z. s.
v rámci dotačního programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny
Vodní záchranné služby ČČK, z. s.“**

Ministerstvo vnitra ČR (dále jen „MV“) stanoví pro poskytování účelových investičních dotací neziskové organizaci Vodní záchranné službě ČČK, z.s. (dále jen „VZS“) následující zásady.

Čl. 1

Všeobecné informace

Poskytování účelových investičních dotací (dále jen „dotace“) v rámci programu „Rozvoj a modernizace materiálně technické základny Vodní záchranné služby ČČK, z. s.“ (dále jen „Program“) zabezpečuje MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „GŘ HZS ČR“) spolu se správcem programu, tj. odborem programového financování MV (dále jen „OPF“) v návaznosti na dotační program GŘ HZS ČR „Akceschopnost ostatní složky IZS k poskytnutí plánované pomoci na vyžádání“ a v souladu s:

- a) §§ 12, 13 a 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 218/2000 Sb.“),
- b) vyhláškou Ministerstva financí č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění vyhlášky č. 11/2010 Sb. (dále jen „vyhláška č. 560/2006 Sb.“),
- c) Pokynem Ministerstva financí č. R 1-2010 k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce a k provozování informačního systému programového financování.

- (1) Finanční prostředky na realizaci Programu jsou vyčleněny v kapitole státního rozpočtu MV.
- (2) Na poskytnutí dotace není právní nárok. Poskytnutím dotace se nezakládá ani nárok na poskytnutí další dotace z rozpočtu MV v případě, že akce bude pokračovat v dalších letech.

Dotace je cíleně zaměřena na VZS, která zajistí využití pořízených prostředků svými pobočnými spolky pro zvýšení akceschopnosti VZS jako ostatní složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) při poskytování pomoci osobám v nouzi záchrannou činností včetně technické pomoci na vodních plochách a v její bezprostřední blízkosti. Vodní plochy, kde provádí VZS svoji činnost, jsou tzv. koupacími oblastmi, tedy místy určenými ke koupání ve volné přírodě a rekreaci, kde je velká návštěvnost osob a kde se provozují i různé sportovní aktivity (např. windsurfing, kiteboarding, jachting a provoz motorových lodí bez rychlostního omezení). Seznam vybraných vodních ploch ve vlastnictví státu, kde provádí VZS svoji činnost a zřizuje stanici první pomoci, bude vyhlášen GŘ HZS ČR na daný rozpočtový rok na stránkách ww.hzscr.cz.

Čl. 2

Základní informace o programu

- (1) Dotace se VZS v rámci programu poskytuje na pořízení záchranné techniky působící na vodních plochách uvedených v čl. 1 bod (4) těchto Zásad a na prostředky potřebné k první pomoci.
- (2) Maximální výše dotace na pořízení nového movitého majetku nebo na jeho technické zhodnocení se stanovuje v celkové max. výši 15 mil. Kč ročně.
- (3) Dotace může být poskytnuta až do výše 100 % rozpočtových nákladů akce (projektu).
- (4) Jmenovitě se dotace poskytuje na pořízení nebo technické zhodnocení základů u vodních ploch (mobilní buňky), vybavení stanic první pomoci VZS provozovaných pobočnými spolky VZS a pro vybavení Prezidia VZS na podporu odborné přípravy v oblasti záchrannosti na vodních plochách. Kategorizace vybraných vodních ploch, umístění stanic první pomoci VZS a normativ vybavení stanic první pomoci je uveden v příloze č. 1 těchto Zásad.
- (5) Pořízený investiční majetek z dotace může být zapůjčen Prezidiem VZS pobočnému spolku VZS, který se stal v souladu s § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů ostatní složkou IZS na základě smlouvy s příslušným HZS kraje. Dohoda o plánované pomoci na vyžádání musí být s VZS uzavřena na centrální úrovni také mezi GŘ HZS ČR a Prezidiem VZS.
- (6) Příjemce dotace, Prezidium VZS, může zapůjčit investiční majetek, na který mu byla poskytnuta dotace, pouze svým pobočným spolkům VZS, které splňují tyto podmínky:
 - a) předmět činnosti dané organizace musí být dle stanov VZS zaměřen zejména na provádění záchranných a likvidačních prací v rámci IZS na vodní hladině a při povodních,

- b) provozuje stanici první pomoci VZS na vybraných vodních plochách uvedených v čl. 1 bod (4) těchto Zásad kdy, v letních měsících (obvykle červenec a srpen) zajišťuje na vybraných vodních plochách hlídkovou činnost, kde zpravidla funguje v nepřetržitém režimu 24 hod. nebo v denních hodinách na základě dohody o plánované pomoci s místně příslušným HZS kraje,
- c) byla uzavřena smlouva mezi příjemcem dotace a pobočným spolkem VZS o výpůjčce a užívání majetku pořízeného z dotace.

Čl. 3

Postup při podání žádosti o dotaci

- (1) Dotaci lze poskytnout pouze na základě písemné žádosti Prezidia VZS, na formuláři podle vzoru č. 2 těchto Zásad. Součástí žádosti je investiční záměr, jehož náležitosti jsou uvedeny v bodě 4. přílohy č. 2 těchto Zásad.
- (2) Žádost o dotaci podává Prezidium VZS na GŘ HZS ČR nejpozději do 31. března příslušného rozpočtového roku, v němž má být dotace poskytnuta.

Čl. 4

Vyhodnocení žádostí o dotaci a její poskytnutí

- (1) GŘ HZS ČR spolu s OPF posoudí obsah žádosti VZS na příslušný rozpočtový rok a rozhodne, zda je na jejím základě možno udělit dotaci.
- (2) Oznámení o vyhodnocení žádosti a návrhu na přidělení dotace zašle GŘ HZS ČR-žadateli o dotaci nejpozději do 30. dubna rozpočtového roku, v němž má být dotace poskytnuta. GŘ HZS ČR může pro příslušný rozpočtový rok rozhodnout o změně tohoto termínu.
- (3) Všechny relevantní informace vztahující se k Žádosti a poskytnuté dotaci budou zveřejňovány na portálu MF ČR Dotinfo (www.dotinfo.cz).

Čl. 5

Ekonomické požadavky

- (1) Dotace je přísně účelová a její čerpání je vázáno jen na financování akce, na kterou byla poskytnuta. Poskytuje se z účtu GŘ HZS ČR na účet příjemce uvedeného v žádosti o dotaci a podléhá finančnímu vypořádání se státním rozpočtem za příslušný rok podle zákona č. 218/2000 Sb. a vyhlášky č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání). Přesná výše dotace bude poskytnuta na základě předloženého daňového dokladu se splatností min. 30 dnů.
- (2) Příjemce dotace musí při čerpání dotace postupovat v souladu s obecně závaznými předpisy, zejména zákonem č. 218/2000 Sb., vyhláškou č. 560/2006 Sb. a Pokynem Ministerstva financí R 1-2010.

- (3) GŘ HZS ČR si vyhrazuje právo účasti svého zástupce při zadávání veřejné zakázky, tzn. při stanovení zadávacích a technických podmínek, následně při výběru dodavatele a podle okolností i při převímce techniky nebo prostředků.
- (4) Výběr dodavatele pořizovaného majetku z dotace musí být proveden v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.
- (5) Příjemce dotace je povinen vést účetnictví podle zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 6

Odpovědnost příjemce

- (1) Příjemce dotace odpovídá za hospodárné, efektivní a účelné použití prostředků poskytnuté dotace.
- (2) Akce musí být dokončena a uhrazena v termínu nejpozději **do 31. prosince aktuálního roku**. OPF může ve výjimečných případech rozhodnout o změně tohoto termínu.
- (3) Příjemce dotace je povinen zabezpečit pořízený majetek proti ztrátě, poškození, zneužívání nebo jiné majetkové trestné činnosti a nepřevádět jej po dobu 10 let na jinou právnickou nebo fyzickou osobu bez předchozího písemného souhlasu poskytovatele.

Čl. 7

Závěrečná ustanovení

- (1) Použití dotace podléhá kontrole OPF, případně odborných útvarů správce kapitoly. V případě, že příjemce nepoužije dotaci k účelu, na který mu byla poskytnuta, vystavuje se sankcím podle zákona č. 218/2000 Sb.
- (2) Příjemce dotace je povinen archivovat veškerou dokumentaci a doklady vztahující se k poskytnuté dotaci po dobu 10 let pro potřeby kontrolních orgánů. Desetileté období se počítá od roku následujícího po roce, ve kterém byla dotace poskytnuta.
- (3) Příjemce dotace se rovněž zavazuje k 10-ti leté udržitelnosti záchranné techniky pro činnost na vodní hladině a dalších technických prostředků, na které byla poskytnuta dotace. Zároveň se zavazuje, že pořízená technika a technické prostředky nebudou sloužit k vytváření zisku.
- (4) Tyto Zásady nabývají účinnosti dnem jejich podpisu.

Čl. 8

Přechodná ustanovení

Pro rozpočtový rok 2016

- a) žádosti o dotace se podávají na GŘ HZS ČR nejpozději do 30. dubna 2016

- b) oznámení o vyhodnocení žádosti a návrhu na přidělení dotace zašle GŘ HZS ČR žadateli o dotaci nejpozději do 31. května 2016.

brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba

generální ředitel HZS ČR

Podepsáno elektronicky

Kategorizace vodních ploch s rozmístěním a normativ vybavení stanic první pomoci VZS na vybraných vodních plochách

1. Kategorie vodní plochy a rozmístění stanic první pomoci VZS (dále jen „SPP“)

Kategorie vodní plochy zohledňuje a prioritně stanovuje veřejný zájem zajištění a provozování SPP pobočným spolkem VZS na daných vodních plochách. Kategorie vodních ploch se rozděluje do tří kategorií:

Kategorie I. – velmi vysoká priorita zajištění a provozu SPP (vybavenost plavidly a technickými prostředky pro záchrannou činnost),

Kategorie II. – vysoká priorita zajištění a provozu SPP (vybavenost plavidly a technickými prostředky pro záchrannou činnost),

Kategorie III. – nízká priorita zajištění a provozu SPP (vybavenost plavidly a technickými prostředky pro záchrannou činnost).

Kategorie vodní plochy	Název vodní plochy	Provozovatel SPP - pobočný spolek VZS ČČK
Stávající vodní plochy a SPP		
I.	Slapy	Praha 6
I.	Lipno – Dolní Vltavice	Č. Krumlov
I.	Lipno – Modřín	Č. Budějovice
II.	III. Novomlýnská nádrž	Nové Mlýny
II.	Dalešice	Třebíč
II.	I. Novomlýnská nádrž	Brno střed
II.	Rozkoš	Náchod
II.	Nechranice	Nechranice
II.	Hracholusky	Plzeň
II.	Slezská Harta	Bruntál
II.	Těrlicko	Těrlicko
III.	Seč	Chrudim
III.	Jesenice	Karlovy Vary

III.	Brněnská přehrada	Provozování stanice první pomoci je na Brněnské přehradě zajištěno subjektem Vodní záchranná služba Brno město, který organizačně nespadá pod VZS ČČK, nebude vybavováno z dotace MV
III.	Pastviny	Pastviny
Bez kategorie	Hlučín SRA	Ostrava – nebude vybavováno z dotace MV
Bez kategorie	Mšeno	Jablonec n.N. – nebude vybavováno z dotace MV
Plánované SPP – kategorie bude přidělena před zřízením stanice na základě dohody mezi MV – GRH HZS ČR a prezidiem VZS ČČK		
	Vranov	
	Orlík	
	Skalka	
	Jezero Milada	
	Jezero Most (nejdříve od r.2018)	

2. Normativ vybavení SPP VZS ČČK a vybavení Prezidia VZS na odbornou přípravu dle kategorie vodní plochy v ČR

Položka	Technický prostředek	Vybavení SPP na vodní ploše kategorie (počet ks)			Prezidium VZS ČČK vybavení na odbornou přípravu (počet ks)
		I.	II.	III.	
1.	Pracovní prám s přepravním přívěsem a lodním motorem	1	1	1	-
2.	Plavidlo v délce 8.5 m s přepravním přívěsem a lodním motorem	1	-	-	-
3.	Plavidlo v délce 6.5 m s přepravním přívěsem a lodním motorem	-	1	-	-
4.	Zásahové vozidlo s tažným zařízením	1	1	1	1
5.	Vodní skútr s přepravním přívěsem	-	-	1	-
6.	Dopravní automobil - minibus	-	-	-	1
7.	Zásahový a výcvikový přívěs	-	-	-	1
8.	Základna pro výkon služby – sestava mobilních buněk	1	1	1	-
9.	Terminály MATRA	2	2	2	2
10.	Zdravotnické batohy s AED	2	2	2	-

ŽÁDOST

O POSKYTNUTÍ DOTACE Z PROGRAMU

„ROZVOJ A MODERNIZACE MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZÁKLADNY VODNÍ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY ČČK, z.s.“

NA POŘÍZENÍ INVESTIČNÍHO MAJETKU

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŽADATELI O DOTACI (DÁLE JEN „ŽADATEL“)

1.1. Název:

1.2. Právní forma:

1.3. Adresa

Obec: Kód obce: PSČ:

Část obce: Kraj:

Ulice: č. p. č. o.

Telefon / Fax: E-mail:

Internetové stránky:

IČO:

DIČ:

Oddíl a vložka v obchodním rejstříku :

1.4. Číslo účtu u peněžního ústavu, na které mají být zaslány finanční prostředky dotace,
včetně potvrzení, že se jedná o účet žadatele

STATUTÁRNÍ ZÁSTUPCE ŽADATELE

Jméno, titul, funkce:

Kontaktní adresa:

Telefon, fax:

E-mail:

2. CHARAKTERISTIKA ŽADATELE S OHLEDEM NA JEHO AKTIVITY

2.1. Druh poskytovaných veřejně prospěšných služeb a činností

2.2. Působnost použitých prostředků z dotace:

- Celorepubliková:
- Vyšší územně správní celek:
- Obec:
- Ostatní (vodní plochy seznam):

2.3. Působnost jako složka IZS od roku:

3. ÚZEMNÍ PŮSOBNOST ŽADATELE

3.1. Mezinárodní

3.2. Celostátní (územní vymezení) celé území ČR v případě HZS ČR včetně sítě dopravních komunikací.

3.3. Krajská (název nebo názvy krajů)

3.4. Místní (název lokalit), kde bude pořizovaný majetek z dotace požíván

4. ÚDAJE O INVESTIČNÍM ZÁMĚRU, NA KTERÝ JSOU ŽÁDÁNY PROSTŘEDKY Z DOTACE

Specifikace investičního majetku	kusů

4.1. Zdůvodnění nezbytnosti akce:

- výstižné a přesné vyjádření, proč je nutné pořídit tento majetek,
- rizika vyplývající z ne realizace pořízení majetku,
- jaké nedostatky budou pořízením konkrétního majetku řešeny (odstraněny či zmírněny),
- úkoly, ke kterým bude majetek využíván, jejich přesná specifikace.

5. ZÁKLADNÍ INFORMACE O CELKOVÝCH NÁKLADECH

5.1. Byly již prostředky z programu žadateli poskytnuty? Pokud ano, uveďte v jaké výši, v kterém roce a na jaký účel.

Rok poskytnutí prostředků z fondu	Účel	Částka

5.2. Budou na plnění předmětu žádosti použity i další zdroje? Pokud ano, uveďte, zda vlastní nebo jiné a v jaké výši, o jaký zdroj se jedná a na jaký účel (rozpočtová položka).

Vlastní zdroje (konkretizovat zdroj)	Rozpočtová položka (Na co)	Částka /mil. Kč/
Celkem		

Ostatní zdroje (konkretizovat subjekt a zdroj)	Rozpočtová položka (Na co)	Částka
Celkem		

5.3. Celkový výčet požadovaných prostředků dotace (v celých tis. Kč)

Položka	Částka
Vlastní zdroje celkem	

Ostatní zdroje celkem	
Prostředky dotace celkem	
Náklady celkem	

5.4. Doba realizace pořízení majetku z dotace:

Částka /mil. Kč/	Datum poskytnutí prostředků dotace

6. NÁVRH KOMUNIKACE ŽADATELE S POSKYTOVATELEM DOTACE

6.1. Navrhovaný způsob předkládání informací a dokladů o použití prostředků z dotace žadatelem

6.1.1. Forma a obsah předkládaných informací a dokladů

6.1.2.Periodicita předkládaných informací a dokladů

6.1.3.Umožnění provedení kontroly poskytovatele dotace

**6.1.4.Kontaktní osoba (y) žadatele o dotaci pro zahájení a provedení kontroly
(telefon, e-mail)**

6.1.5.Minimální lhůta pro oznámení o zahájení kontroly

Praha

Podpis zástupce žadatele

Příloha č. 4 – Výzva k podání žádosti o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR v roce 2021 Vodní záchranné službě ČČK, z.s.

MINISTERSTVO VNITRA

generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
Kloknerova 2295/26, Praha 414, 148 01

Č.j.: MV-160314-1/PO-IZS-2020

Praha dne 19. října 2020

Počet listů: 4

Přílohy: 2/6

VÝZVA

k podání žádosti o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR v roce 2021

**Vodní záchranné službě ČČK, z. s. v rámci dotačního programu „Podpora
akceschopnosti Vodní záchranné služby ČČK, z.s.“**

Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 218/2000 Sb.“), a podle usnesení vlády ČR ze dne 1. června 2020 č. 591 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy, zveřejňuje výzvu k podání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR (dále jen „dotace“) v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra na realizaci veřejně prospěšných projektů nebo činností (dále jen „projekt“) nestátních neziskových organizací v níže uvedené oblasti podpory.

Čl. 1

Oblast podpory

(1) Účel dotace: Dotace se poskytuje za účelem, aby u příjemce podněcovala a rozvíjela akceschopnost ostatní složky IZS k poskytnutí plánované pomoci na vyžádání.

(2) Cíl dotace:

- příspěvek na vybavení a akceschopnost ostatní složky IZS, která má uzavřenou dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání s MV-GŘ HZS ČR,
- organizace a účast na součinnostních výcvicích IZS ostatní složky IZS,
- příspěvek na zabezpečení provozu stanic první pomoci VZS na vybraných vodních plochách,
- odborná příprava členů VZS ČČK.

Dotace je určena zejména na úhradu:

a) materiálních nebo nemateriálních neinvestičních nákladů/výdajů jako:

- ubytování členů spolku účastnících se součinnostních výcviků, účastníků a lektorů odborné přípravy nebo jiných akcí dle projektu,
- cestovní náhrady dle příslušných předpisů Ministerstva financí o cestovních náhradách členům spolku účastnících se součinnostních výcviků, účastníkům a lektorům odborné přípravy nebo jiných akcí dle projektu,
- náklady/výdaje na stravování a občerstvení členů spolku účastnících se součinnostních výcviků, účastníků a lektorů odborné přípravy nebo jiných akcí dle projektu. Limit pro stravování/občerstvení je stanoven 200 Kč na den/osobu, je určen na akci, která se uskuteční v rámci jednoho dne a trvá minimálně 8 hodin. V případě, že se nebude jednat o celodenní akci, musí být limitní částka v odpovídajícím poměru zkrácena (za každou celou hodinu akce si nestátní nezisková organizace může nárokovat maximálně 25 Kč na osobu),
- služby související s bezpečností práce účastníků při součinnostních výcvicích nebo jiných akcích dle projektu,
- příspěvek na vybavení ostatní složky IZS, která má uzavřenou dohodu o plánované pomoci na vyžádání s MV-GŘ HZS ČR,
- pomůcky neinvestičního charakteru potřebné k zajištění součinnostního výcviku nebo jiné akce dle projektu,
- provozní výdaje spolku související s plněním projektu (např. energie, rozmnožování materiálu, poštovné, úhrada služeb apod.) a související se zajištěním akceschopnosti a pohotovosti k zásahu, zabezpečením provozu stanic první pomoci VZS na vybraných vodních plochách,
- nájem prostor pro konání odborné přípravy nebo jiné akce dle projektu,
- učební pomůcky pro přednáškovou činnost,
- výdaje spojené s tvorbou a šířením výukových programů a pomůcek,
- služby spojené s pořízením, úpravou a zpracováním dat pro potřeby výukových programů a pomůcek.

b) osobních nákladů souvisejících s plněním projektu dle čl. 8 výzvy.

Čl. 2

Žadatel o dotaci

(1) Oprávněným žadatelem o dotaci je nestátní nezisková organizace Vodní záchranná služba ČČK, z.s., která má právní formu spolku podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) a zapsaný předmět činnosti ve stanovách v oblasti IZS (dále jen „žadatel“).

(2) Oprávněný žadatel není pobočný spolek hlavního spolku, či jiná organizační složka (jednotka) žadatele.

(3) Žadatel ke dni podání žádosti o dotaci (dále jen „žádost“) nesmí mít žádné splatné závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu, ke státním fondům, zdravotní pojišťovně, orgánům sociálního zabezpečení nebo rozpočtu územního samosprávného celku, což prokazuje čestným prohlášením.

(4) U žadatele ke dni podání žádosti nebo v posledních třech letech od tohoto dne, nesmí probíhat (nesmělo proběhnout) insolvenční řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku, nebo insolvenční návrh nebyl zamítnut proto, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo nebyl konkurs zrušen proto, že majetek byl zcela nepostačující nebo byla zavedena nucená správa podle zvláštních právních předpisů, což prokazuje čestným prohlášením.

(5) Žadatel odpovídá za správnost údajů uvedených v žádosti.

(6) Žadatel odpovídá za to, že veškeré osobní údaje uvedené v žádosti byly zpracovány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a podle zákona č. 110/2019 Sb. o zpracování osobních údajů.

Čl. 3

Výše dotace

Výši dotace uvede žadatel v žádosti. Předpokládaná celková výše alokovaných finančních prostředků na tento dotační program pro rok 2021 činí 5 000 000 Kč.

Čl. 4

Lhůta pro podání žádosti o poskytnutí dotace

Žádost lze podat nejpozději do 14,00 hodin dne 25. listopadu 2020 v listinné nebo elektronické podobě; podrobnosti jsou stanoveny v čl. 5 výzvy.

Čl. 5

Žádost o dotaci

(1) Dotace se poskytuje na základě řádně a včas podané žádosti, a která obsahuje veškeré předepsané údaje a přílohy. Formulář žádosti je uveden v příloze výzvy.

(2) Na poskytnutí dotace není právní nárok.

(3) Žádost lze za žadatele podat, resp. podepsat, pouze osobou, která je statutárním orgánem žadatele nebo osobou, která má k jejímu podání udělenou plnou moc v souladu s právními předpisy.

(4) Žádost musí být podepsána v souladu s dotčenými právními předpisy. Žádost podávaná v listinné podobě musí být opatřena vlastnoručním podpisem k tomu oprávněné osoby. Žádost podávaná v elektronické podobě datovou schránkou musí být opatřena uznávaným elektronickým podpisem k tomu oprávněné osoby.

(5) Doklad o udělení plné moci žadatele k podání žádosti je nutné k žádosti přiložit, a to v případě žádosti podávané:

a) v listinné podobě rovněž v listinné podobě (originál nebo úředně ověřená kopie plné moci případně ve formě výstupu autorizované konverze elektronického dokumentu podepsaného uznávaným elektronickým podpisem zmocnitele),

b) v elektronické podobě rovněž v elektronické podobě (v případě žádosti podávané prostřednictvím datové schránky zmocnitele alespoň ve formě neautorizované konverze plné moci vystavené v listinné podobě; v případě žádosti podávané prostřednictvím datové schránky zmocněnce ve formě autorizované konverze plné moci vystavené v listinné podobě, případně plné moci v elektronické podobě opatřené uznávaným elektronickým podpisem zmocnitele.

(6) Žádost se podává v jednom vyhotovení a lze ji podat:

a) v případě její listinné podoby doručení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo osobním doručení na spisovnu MV-GŘ HZS ČR, Kloknerova 2295/26, 148 01 Praha 414 vždy v pracovních dnech od 08,00 do 14,00 hodin,

b) v případě její elektronické podoby prostřednictvím datové schránky MV-GŘ HZS ČR (datové zprávy; identifikátor datové schránky MV-GŘ HZS ČR je 84tauir).

(7) Žádost se považuje za podanou (doručenou), nestanoví-li právní předpis výslovně jinak:

a) v případě podání v listinné podobě, jestliže byla doručena v době uvedené v čl. 4 výzvy a opatřena otiskem razítka spisovny MV-GŘ HZS ČR a údajem o čase podání,

b) v případě podání v elektronické podobě, jestliže byla doručena do datové schránky MV-GŘ HZS ČR v době uvedené v čl. 4 výzvy.

(8) K žádostem podaným prostřednictvím jiných technických prostředků (např. fax) nebo e-mailem, jakož i k žádostem, které byly podány před zveřejněním výzvy, se nepřihlíží a posuzují se jako nepodané.

(9) Předložená žádost se žadatelům nevrací. V souvislosti s jejím předložením nevzniká žadateli nárok na kompenzaci vynaložených nákladů.

(10) Finanční částky v žádosti uvedené se vyplňují zaokrouhlené na celé koruny tak, že:

a) částka zakončená číslicí 1 až 4 se zaokrouhluje dolů,

b) částka zakončená číslicí 5 až 9 se zaokrouhluje nahoru.

(11) K žádosti je žadatel povinen přiložit prostou kopii (konverzi) dokumentu prokazujícího zřízení (bankovního) účtu (např. smlouvu o zřízení účtu, potvrzení o vedení účtu atd.), na který má být dotace odeslána.

Čl. 6

Administrace žádosti a vydání rozhodnutí

(1) V případě zjištění vad v předložené žádosti, MV-GŘ HZS ČR písemně vyzve žadatele k jejich odstranění, k čemuž mu poskytne lhůtu, v délce 10 pracovních dní ode dne doručení výzvy k odstranění zjištěných vad.

(2) Za vady se považuje zejména:

- a) podání je neúplné,
- b) nesprávně uvedené údaje v žádosti,
- c) nepodepsaná žádost, doručená na MV-GŘ HZS ČR v termínu pro podání žádosti,

(3) Oprava vad v předložené žádosti dle čl. 6 odst. 2 písm. b) a písm. c) výzvy se řeší formou podání nové žádosti žadatelem (příloha výzvy).

(4) MV-GŘ HZS ČR může žadateli doporučit úpravu žádosti, lze-li předpokládat, že upravené žádosti bude zcela vyhověno a vyzve písemně žadatele k úpravě žádosti.

(5) Úprava žádosti se řeší formou podání nové žádosti žadatelem. MV-GŘ HZS ČR poskytne žadateli lhůtu 10 pracovních dní ode dne písemného doručení výzvy.

(6) Důvodem k neposkytnutí dotace a k zastavení řízení o poskytnutí dotace je, že žadatel podáním nové žádosti neupraví svoji žádost na výši dotace, u které je předpoklad, že žádosti bude zcela vyhověno a nedoručí ji na MV-GŘ HZS ČR ve stanovené lhůtě.

(7) MV-GŘ HZS ČR může kdykoliv v průběhu řízení vyzvat žadatele k doložení dalších podkladů nebo údajů nezbytných pro vydání rozhodnutí, přičemž k tomu poskytne žadateli lhůtu, v délce 10 pracovních dní ode dne doručení písemné výzvy k doložení podkladů nebo údajů.

(8) MV-GŘ HZS ČR řízení o poskytnutí dotace zastaví zejména pokud:

- a) žádost nebyla podána ve lhůtě podle čl. 4 výzvy,
- b) žadatel není oprávněným žadatelem podle čl. 2 výzvy,
- c) žadatel neodstranil vady žádosti ve stanovené lhůtě nebo,
- d) žadatel zanikl přede dnem vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

(9) Na poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím (dotační řízení) se nevztahuje zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

(10) O poskytnutí a výši dotace rozhoduje v rámci MV-GŘ HZS ČR generální ředitel HZS ČR na základě návrhu dotační komise MV-GŘ HZS ČR rozhodnutím, přičemž kritérii hodnocení žádosti jsou zejména:

- a) předpoklad splnění účelu a výstupu projektu v oblasti podpory,
- b) rozpočet projektu a výše požadované dotace s přihlédnutím k alokovaným finančním prostředkům pro dotace,

- c) řádné plnění projektů žadatele v roce 2019 (pokud v něm obdržel dotaci) a závěry prováděných kontrol,
- d) splnění podmínek pro poskytnutí dotace na rok 2021 stanovených ve výzvě,
- e) stanoviska odborných útvarů MV-GŘ HZS ČR k účelu a výstupům projektu žadatele.

(11) MV-GŘ HZS ČR vyplatí dotaci do celkové výše 999 999 Kč jednorázově na účet příjemce dotace po vydání rozhodnutí, zpravidla do 31. března 2021. Poskytovanou dotaci v celkové výši nad 999 999 Kč vyplatí MV-GŘ HZS ČR na účet příjemce dotace tak, že první část ve výši 50 % objemu poskytované dotace bude odeslána na účet příjemce dotace po vydání rozhodnutí zpravidla do 31. března 2021, a druhá část ve výši 50 % objemu poskytované dotace bude odeslána na účet příjemce dotace zpravidla v období od 1. července 2021 do 15. července 2021. Nejedná se o výši dotace na jeden projekt, ale o celkovou dotaci poskytovanou příjemci dotace v kalendářním roce (příjemce dotace může plnit několik projektů).

(12) MV-GŘ HZS ČR je oprávněno zahájit řízení o odnětí dotace v návaznosti na vázání prostředků státního rozpočtu.

(13) Příjemce dotace může požádat o změnu svých práv a povinností. Žádost o změnu práv a povinností musí splňovat veškeré obecné podmínky stanovené právními předpisy (obsahovat veškeré předepsané náležitosti) a obsahovat odůvodnění. Nelze měnit účel dotace uvedený v rozhodnutí, na který je poskytovaná dotace určena.

(14) Spolu s odůvodněním doručí příjemce dotace novou žádost o poskytnutí dotace ve formuláři přílohy výzvy, a to nejpozději do 31. října 2021 na MV-GŘ HZS ČR. Na změnu práv a povinností příjemce dotace není právní nárok.

(15) V odůvodněných případech může MV-GŘ HZS ČR provést změnu práv a povinností na základě žádosti příjemce dotace i po tomto termínu.

(16) MV-GŘ HZS ČR na základě žádosti o změnu práv a povinností příjemce dotace může schválit přesuny mezi položkami rozpočtu dotace, které jsou vymezeny v rozhodnutí, tj. přesun výše částky z jedné povolené položky na druhou povolenou položku s výjimkou přesunu:

- a) z neinvestičních nákladů na investiční náklady,
- b) z neinvestičních materiálních nebo nemateriálních nákladů na osobní náklady.

Čl. 7

Obecné podmínky poskytnutí dotace a povinnosti příjemce dotace

(1) Dotaci lze použít:

- a) jen na účel uvedený v rozhodnutí, dotace je účelově vázaná,
- b) pouze na úhradu nákladů, které prokazatelně vznikly od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021 a výdajů, které souvisejí s obdobím 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021. Tyto náklady/výdaje musí prokazatelně souviset s účelem dotace uvedeným v rozhodnutí,
- c) na financování pouze těch fyzických nebo právnických osob, které poskytují výkony a služby spojené s realizací projektu, tato podmínka se nevztahuje na financování pobočného spolku

(spolků), pokud je příjemce dotace hlavní spolek, který založil pobočný spolek a v rámci plnění projektu mezi nimi dochází k finančním převodům,

d) k úhradě až do výše 100 % celkových rozpočtovaných nákladů, resp. výdajů projektu. Pokud je týž projekt financován ze státního rozpočtu i jiným způsobem než poskytnutím dotace v souladu s touto výzvou (např. dotací z kapitoly dalšího ústředního či jiného orgánu státní správy nebo ze státního fondu), nesmí souhrn všech použitých finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu překročit % podíl požadované dotace z celkových rozpočtovaných nákladů, resp. výdajů projektu,

e) pouze na projekty plněné na území České republiky.

(2) Pokud příjemce dotace neuplatní nárok na odpočet daně z přidané hodnoty, je daň z přidané hodnoty jeho způsobilým nákladem/výdajem a jako osoba, která náklady/výdaje na daň z přidané hodnoty nese výlučně a konečně, může tuto daň z dotace uhradit.

(3) Projekt může být spolufinancován z veřejných zdrojů (např. územní rozpočty nebo evropské fondy) a soukromých zdrojů (např. nadační příspěvky, vlastní zdroje příjemce nebo finanční dary od fyzických a právnických osob). Duplicitní úhrada stejných nákladů/výdajů projektu z různých zdrojů včetně zdrojů ze státního rozpočtu není dovolena.

(4) V případě spolufinancování projektu podle čl. 7 odst. 3 výzvy a nedosažení plánovaných celkových rozpočtovaných nákladů, resp. výdajů projektu, nelze dotaci čerpat na úhradu nákladů/výdajů v % podílu vyšším, než je stanoveno v rozhodnutí. Příjemce dotace může požádat o změnu práv a povinností. V opačném případě vzniká příjemci dotace povinnost vrátit poměrnou část dotace na účet MV-GR HZS ČR.

(5) Podíl příjemce dotace na projektu spolufinancovaného podle čl. 7 odst. 3 výzvy musí být dokladován u každého projektu zvlášť.

(6) Dotace se neposkytuje:

a) za účelem tvorby zisku příjemce dotace,

b) na úhradu osobních nákladů, pokud se na ně nevztahuje čl. 8 výzvy,

c) na úhradu nákladů/výdajů na dary, na zahraniční cesty, na reprezentaci, recepce a podobné akce s výjimkou nákladů/výdajů na stravování a občerstvení u akcí plánovaných v projektu.

(7) Příjemce dotace je povinen:

a) dodržovat zásady hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,

b) vést účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a zároveň vést úplně, průkazně a pravdivě účetnictví tak, aby jednotlivé uznatelné náklady/výdaje hrazené z dotace byly vedeny odděleně od ostatních nákladů/výdajů projektu,

c) postupovat v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek ve znění pozdějších předpisů, pokud použije prostředky státního rozpočtu k úhradě zakázky, která je veřejnou zakázkou podle uvedeného zákona,

d) před případným zánikem organizace vypořádat vztahy se státním rozpočtem,

e) oznámit změny všech identifikačních údajů uvedených v žádosti, ke kterým došlo po lhůtě po podání žádosti i v průběhu období, na které byla dotace poskytnuta, a to nejpozději do 14 dnů od této změny. Při oznámení změn identifikačních údajů uvedených v předložené žádosti příjemce dotace přílohu výzvy (upravenou žádost) nedokládá.

(8) Nevyčerpané prostředky z poskytnuté dotace, které příjemce dotace bude vracet v průběhu roku 2021, zasílá na bankovní účet MV-GŘ HZS ČR č. 8908881/0710.

Čl. 8

Čerpání dotace

(1) Dotaci lze čerpat na úhradu nákladů/výdajů v rozsahu osobních nákladů, kterými jsou mzdové náklady, zákonné pojistné placené zaměstnavatelem a ostatní osobní náklady. Konkrétní výše dotace na osobní náklady se musí stanovit s přihlédnutím k úrovni mzdy za srovnatelnou činnost vykonávanou v rozpočtové sféře.

(2) V případě, že realizaci projektu zajišťuje někdo ze zaměstnanců příjemce dotace a úhrada mzdy je prováděna z vlastních prostředků, může mu být na základě dohody vyplacena odměna z dotace za realizaci schváleného projektu, ale pouze ve výši, která odpovídá počtu odpracovaných hodin a tarifní třídě stanovené k dané činnosti v rozpočtové sféře, v níž je aplikováno nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Pokud zaměstnanec pobírá mzdu od příjemce dotace za činnost v rámci pracovního poměru, musí být mzda příslušně krácena, pokud realizace projektu spadá do stanovené pracovní doby. Pokud realizaci projektu zajišťuje zaměstnanec příjemce dotace plně ve svém volném čase, mzda je proplacena k dané činnosti.

(3) Pokud nebyly dotační prostředky čerpány na osobní náklady a MV-GŘ HZS ČR nebyl povolen jejich přesun do neinvestičních materiálních nebo nemateriálních nákladů, musí být vráceny MV-GŘ HZS ČR (na účet „cizích prostředků“ MV-GŘ HZS ČR v souladu s pokyny pro finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem pro příslušný rozpočtový rok).

(4) Příjemce dotace je povinen se při čerpání dotace na projekt řídit ustanoveními uvedenými v čl. 1 výzvy, vztahující se k oblasti podpory a věcné náplni projektu.

Čl. 9

Vyúčtování dotace a finanční vypořádání se státním rozpočtem ČR

(1) Příjemce dotace je povinen:

a) vypracovat písemnou zprávu o průběžném věcném plnění projektu za 1. pololetí roku 2021 a doručit ji MV-GŘ HZS ČR do 31. července 2021,

b) za rok 2021 vypracovat zprávu o věcném plnění projektu a doručit ji MV-GŘ HZS ČR do 10. ledna 2022,

c) vyhotovit vyúčtování celkové poskytnuté dotace a doručit MV-GŘ HZS ČR do 15. února 2022 podklady pro finanční vypořádání dotace podle vyhlášky č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání, ve znění vyhlášky č. 435/2017 Sb. Podklady pro finanční vypořádání dotace podá na MV-GŘ HZS ČR na tiskopise, jehož vzor je uveden v příloze č. 3 část A této vyhlášky. Pokud konkrétní výše dotace použitelné na osobní náklady se stanoví s přihlédnutím k úrovni mzdy za srovnatelnou činnost vykonávanou v rozpočtové sféře, v níž je aplikováno nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Pokud pro příjemce dotace bylo vydáno několik rozhodnutí, musí být celková poskytnutá dotace vyúčtována samostatně podle jednotlivých vydaných rozhodnutí,

d) vrátit nevyčerpané prostředky poskytnuté dotace spolu s vyúčtováním dotace do 30 dnů od oznámení o odstoupení od realizace projektu nebo jeho předčasného ukončení pokud se projekt neuskuteční nebo je projekt ukončen v průběhu roku.

(2) Pokud příjemce dotace nepředloží ve stanoveném termínu vyúčtování poskytnuté dotace a neodvede-li nevyčerpané prostředky z dotace MV-GŘ HZS ČR, vztahují se na něj sankce podle příslušných platných právních předpisů.

Čl. 10

Porušení rozpočtové kázně a odvody za porušení rozpočtové kázně

(1) Není-li v dalších ustanoveních uvedeno jinak, představuje porušení povinností uvedených v tomto dokumentu porušení rozpočtové kázně podle § 44 a § 44a zákona č. 218/2000 Sb.

(2) V případě, že dojde k porušení některé z povinností stanovených v čl. 9 odst. 1 písm. a) a písm. b) výzvy, bude odvod za porušení rozpočtové kázně stanoven v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., a to ve výši 5 % z celkové výše poskytnuté dotace, která byla vyplacena. V případě, že dojde k porušení více povinností uvedených v čl. 9 odst. 1 odvody za každé jednotlivé porušení se počítají.

(3) V případě, že ve lhůtě, v níž má být dosaženo stanoveného účelu poskytnuté dotace, nebudou naplněny výstupy projektu (jsou součástí rozhodnutí o poskytnutí dotace) bude odvod za porušení rozpočtové kázně stanoven v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., dle následujících údajů:

Celková míra naplnění výstupů projektu	Procento odvodu z poskytnuté dotace
Více než 85 %	0 %
70 % až 85 %	10 %
55 % až 69 %	20 %
40 % až 54 %	30 %
10 % až 39 %	50 %
Méně než 10 %	100 %

(4) Pokud bude celková míra naplnění výstupů projektu nižší než 100 %, avšak mezi mírou naplnění výstupů projektu a mírou čerpání finančních prostředků dotace bude odpovídající poměr, pak nebude příjemci dotace za nedosažení výstupů projektu vyměřen odvod. Vždy však musí být dodržen účel dotace, na který byla dotace poskytnuta a provedena vratka nevyčerpané dotace.

(5) Pokud celková míra naplnění výstupů projektu bude nižší než 10 %, bude projekt klasifikován jako takový, který nenaplnil účel, na který byla dotace poskytnuta.

(6) Překročení celkového počtu výstupů projektu nebude postihnuto odvodem.

(7) Součet odvodů za porušení rozpočtové kázně nemůže být vyšší než celková částka poskytnuté dotace v případě, že bude provedena vratka, odečte se její výše od poskytnuté dotace.

Čl. 11

Kontrola použití dotace

(1) Použití dotace podléhá ve smyslu ustanovení § 7 a § 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, veřejnosprávní kontrole vykonávané specializovanými kontrolními orgány Ministerstva vnitra, Ministerstva financí a orgány Finanční správy. Procesní pravidla výkonu následné veřejnosprávní kontroly na místě jsou stanoveny zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

(2) V případě, že příjemce dotace nepoužije dotaci k účelu, na který byla dotace poskytnuta, vystavuje se sankcím podle § 44 zákona č. 218/2000 Sb.

(3) V případě, že příjemce dotace nepovede účetnictví o čerpání a použití dotace odděleně v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vystavuje se sankcím podle § 37 tohoto zákona.

(4) MV-GŘ HZS ČR je oprávněno u příjemce dotace ověřovat věcné plnění projektu pro posouzení, zda příjemce dotace dodržuje vydané rozhodnutí.

(5) V souladu s ustanovením § 18a odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. MV-GŘ HZS ČR předává Ministerstvu financí údaje a dokumenty, které jsou rozhodné pro poskytování dotací. MV-GŘ HZS ČR předává údaje v elektronické podobě bez zbytečného odkladu poté, kdy vznikly nebo kdy je obdrželo. Ministerstvo financí je zveřejňuje na svých internetových stránkách.

Čl. 12

Podávání informací

(1) Kontaktní osoba pro získání podrobnějších informací: pplk. Ing. Alena Veselá, tel. 950 819 806, e-mail: alena.vesela@grh.izscr.cz.

(2) O aktuálním stavu podané žádosti do 31. prosince 2020 budou informováni žadatelé na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR - www.hzscr.cz.

Generální ředitel HZS ČR
genpor. Ing. Drahošlav Ryba

Zdroj [35]